

HRVATSKI SABOR
Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/22-01/10
URBROJ: 6521-31-22-01
Zagreb, 24. siječnja 2022.

D.E.U. br. 21/018

**ODBOR ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I
PRIRODE**

Predsjednica Sandra Benčić

**ODBOR ZA POMORSTVO, PROMET I
INFRASTRUKTURU**

Predsjednik Pero Ćosić

Poštovani predsjednici odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za zaštitu okoliša i prirode i Odboru za pomorstvo, promet i infrastrukturu stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2021. godinu:

**Stajalište Republike Hrvatske
o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi mehanizma za
prilagodbu ugljika na granicama
COM (2021) 564**

koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/21-07/471, URBROJ: 50301-21/22-21-2 na sjednici održanoj 13. prosinca 2021.

Predmetni Prijedlog direktive Europska komisija objavila je 14. srpnja 2021., u sklopu inicijative „Mehanizam za graničnu prilagodbu emisija ugljika (CBAM)“ iz Programa rada Europske komisije za 2021. godinu, te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 18. veljače 2022. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2021) 564
- COM (2021) 564
Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a carbon border adjustment mechanism

Brojčana oznaka dokumenta: COM(2021) 564 final

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica:

Nadležno tijelo državne uprave: MINISTARSTVO FINACIJA I MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA I

Ustrojstvena jedinica: Carinska uprava-Sektor za carinski sustav

Ustrojstvena jedinica: MINGOR - Uprava za klimatske aktivnosti

Ustrojstvena jedinica: MINGOR - Uprava za energetiku

Ustrojstvena jedinica: MINGOR - Uprava za industriju

Nadležna služba u MVEP:

Sektor za koordinaciju europskih poslova

Nadležna radna skupina Vijeća:

Ad hoc Radna skupina za CBAM

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Opći ciljevi prijedloga:

U skladu s Europskim zakonom o klimi, u okviru paketa za ostvarenje cilja od 55% potrebno je revidirati sve relevantne instrumente politika, te je poseban naglasak na preispitivanju sektorskog zakonodavstva u području klime, energije, prometa i oporezivanja. Mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama (engl. *Carbon Border Adjustment Mechanism*, dalje u tekstu: CBAM), koji je najavljen u europskom zelenom planu, dio je tog paketa i služit će kao ključan element paketa instrumenata EU-a kojim će se rizici od istjecanja ugljika koji

proizlaze iz povećanja klimatskih ambicija Unije nastojati smanjiti kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti EU-a u skladu s Pariškim sporazumom. U ožujku 2021. Europski parlament donio je rezoluciju u kojoj se zagovara uvođenje mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama usklađenog s pravilima WTO-a.

Iako se besplatnom dodjelom emisijskih jedinica djelotvorno sprječavaju rizici od istjecanja ugljika, zbog nje slabi cjenovni signal za industriju Unije u odnosu na prodaju svih jedinica na dražbi.

Kroz CBAM cijena uvoza točnije bi odražavala njegov sadržaj ugljika. Ta je mjera osmišljena tako da bude u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i drugim međunarodnim obvezama Unije.

Uvođenjem CBAM-a na razini EU-a stvorit će se zajednički i jedinstven okvir kojim će se osigurati jednakost politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na unutarnjem tržištu EU-a i politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na uvoz. S obzirom na to da se njegov cilj odnosi isključivo na okoliš i nadilazi granice, države članice ne mogu ga ostvariti samostalno.

Ako se CBAM ne bi primjenjivao ujednačeno, njime bi se poticalo ponašanje koje dovodi do preusmjerenja trgovine i biranja najpovoljnije jurisdikcije, jer bi izvoznici iz trećih zemalja uvozili robu preko jurisdikcija EU-a koje primjenjuju najblaži oblik CBAM-a.

Pravna osnova Prijedloga je čl. 192. st.1. UFEU-a, kojim se regulira klimatska politika EU-a. Ciljevi ovog Prijedloga najbolje se mogu ostvariti uredbom. Njome će brojne odredbe koje se odnose na robu uvezenu u EU postati izravno primjenjive.

Specifični ciljevi Prijedloga:

- rješavanje pitanja rizika od istjecanja ugljika u kontekstu povećanja klimatskih ambicija Europske unije;
- doprinos donošenja stabilnog i pouzdanog okvira politike za ulaganja u tehnologije s niskom ili nultom emisijom ugljika;
- osiguravanje da su domaća proizvodnja i uvoz podvrgnuti podjednakim razinama cijena ugljika;
- poticanje proizvođača u trećim zemljama koji izvoze robu u Europsku uniju da usvoje tehnologije s niskom emisijom ugljika;
- osiguravanje da je mjera učinkovita kako bi se umanjio rizik od njenog izbjegavanja, čime se postiže cjelokupnost zaštite okoliša;
- osiguravanje razmjernog administrativnog opterećenja za poslovne subjekte i tijela javne uprave pri primjeni mjere.

Uredbom se uspostavlja mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama kojim su obuhvaćene emisije stakleničkih plinova uključene u određene vrste roba koje se uvoze u carinsko područje Europske unije kako bi se spriječio rizik od istjecanja ugljika. Osnivanjem mehanizma dopunjava se sustav trgovanja emisijskim jedinicama uspostavljen Direktivom 2003/87/EZ. Mehanizam će postupno postati alternativa postojećim mehanizmima za sprječavanje rizika od istjecanja ugljika propisanih Direktivom 2003/87/EZ, prvenstveno besplatnoj dodjeli emisijskih jedinica.

Uredbom je predloženo da se mehanizam uspostavi za sljedeće skupine roba, kako je navedeno u Prilogu I:

- cementni klinker, bijeli i drugi portland cementi te ostali hidraulički cementi,
- električna energija,
- dušična kiselina, sulfodušične kiseline, amonijak, nitrati kalija, dušična mineralna ili kemijska gnojiva te određene ostale skupine gnojiva,

- željezo i čelik (isključujući ferolegure, željezni otpad i lom), željezne ili čelične talpe, željezni ili čelični građevni materijal za željezničke i tramvajske pruge, valjci, cijevi i šuplji profili od lijevanog željeza, valjci, cijevi i šuplji profili bešavni od željeza ili čelika i ostali željezni ili čelični valjci i cijevi, željezne ili čelične spojnice za valjke i cijevi, razne željezne ili čelične konstrukcije, željezni ili čelični rezervoari, cisterne, bačve i slični spremnici za bilo koje materijale kapaciteta iznad 300 l,
- neobrađeni aluminij, aluminijski prahovi i ljuske, aluminijski štapovi i šipke, aluminijska žica, aluminijske ploče, limovi i trake, aluminijska folija, aluminijski valjci i cijevi te aluminijske spojnice za valjke i cijevi.

Mehanizam će se postupno uvoditi (u fazama) za nekoliko gore navedenih proizvoda te se tim postepenim uvođenjem predlaže ukidanje besplatne dodjele emisijskih jedinica, a mehanizam će početi s primjenom od 2026. godine.

U carinsko područje Unije robu će moći uvesti samo deklarant ovlašten od strane nadležnog tijela. Tijelo carinske uprave dopuštalo bi samo uvoz robe za koju je deklarant najkasnije u vrijeme puštanja robe u slobodni promet ovlašten od strane nadležnog tijela.

Svake godine do 31. svibnja ovlašteni deklarant bi trebao podnijeti nadležnom tijelu CBAM deklaraciju za prethodnu kalendarsku godinu. Deklaracija bi trebala sadržavati ukupnu količinu za svaku vrstu uvezene robe u prethodnoj godini, ukupnu emisiju uključenu u proizvode i ukupan broj CBAM certifikata koje je potrebno predati, a koji odgovara ukupnoj uključenoj emisiji. Ako je u zemlji podrijetla za deklarirane uključene emisije plaćena cijena ugljika, ovlašteni deklarant može u svojoj deklaraciji o CBAM-u zatražiti da se smanji broj certifikata o CBAM-u koje treba predati.

Na zahtjev operatora postrojenja koje se nalazi u trećoj zemlji Europska komisija će registrirati informacije o tom operatoru i njegovu postrojenju u središnju bazu podataka. Taj operator je dužan utvrditi uključene emisije prema vrsti robe proizvedene u postrojenju i osigurati da su emisije verificirane. Emisije uključene u robu bi se izračunavale prema metodi propisanoj u Prilogu III. Prijedloga uredbe. Zapisi potrebni za izračun emisija koje je deklarant dužan voditi trebaju biti dovoljno detaljni kako bi akreditirani verifikatori bili u mogućnosti verificirati pridružene emisije i kako bi nadležno tijelo bilo u mogućnosti ocijeniti CBAM deklaraciju.

Nadležno tijelo svake države članice imalo bi obvezu osnivanja nacionalnog registra deklarata ovlaštenih u državi članici u obliku standardizirane elektroničke baze podataka koja sadrži podatke o CBAM certifikatima deklarata. Europska komisija bi preuzela ulogu središnjeg administratora registra.

Nadležno tijelo države članice prodavalo bi CBAM certifikate deklarantu ovlaštenom u toj državi članici po određenoj cijeni. Cijena CBAM certifikata bi bila određena kao prosječna zaključna cijena emisijskih jedinica na zajedničkoj dražbovnoj platformi. Ovlašteni deklarant bio bi dužan svake godine do 31. svibnja predati nadležnom tijelu broj CBAM certifikata koji odgovara prijavljenoj pridruženoj emisiji za kalendarsku godinu koja prethodi predaji, s time da emisija treba biti verificirana.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

U svijetu koji se suočava s teškom klimatskom krizom na izazove povezane s klimatskim promjenama potrebno je odgovoriti na globalnoj razini, odnosno čvrstom međunarodnom

suradnjom potrebno je ojačati zajedničko djelovanje u području klime kako bi ostvario cilj da se povišenje prosječne globalne temperature zadrži na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te da se ulaže trud kako bi se povišenje temperature ograničilo na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju.

Kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti EU-a u skladu s Pariškim sporazumom, EU je povećala ambicije za sljedeće desetljeće i ažurirala svoj okvir klimatske i energetske politike. U prosincu 2020. godine Europsko vijeće usvojilo je novi cilj EU-a za 2030. koji podrazumijeva smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% u odnosu na razine iz 1990. Taj cilj je i priopćen Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, kao EU nacionalno određeni doprinos (NDC).

Kako bi se ostvarila smanjenja emisija stakleničkih plinova, Komisija je 14. srpnja 2021. objavila Prijedlog uredbe o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama, u okviru paketa za ostvarivanje cilja od 55% do 2030. (*Fit for 55*). CBAM je ključan element paketa instrumenata EU-a kojim će se rizici od istjecanja ugljika odnosno rizik od izmještanja proizvodnje u treće zemlje koji proizlaze iz povećanja klimatskih ambicija EU kojima će se nastojati smanjiti emisije kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti u skladu s Pariškim sporazumom. U ožujku 2021. Europski parlament donio je rezoluciju u kojoj se zagovara uvođenje mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama usklađenog s pravilima Svjetske trgovinske organizacije.

Obzirom da se međunarodna zajednica Pariškim sporazumom obvezuje na stalno povećanje ambicija i znatno smanjenje rizika i učinaka klimatskih promjena, svaka stranka dužna je pripremiti nacionalno utvrđen doprinos tom globalnom cilju, koji će odražavati njezin „najviši mogući cilj” i njezine „zajedničke, ali različite odgovornosti te mogućnosti stranaka s obzirom na različite nacionalne okolnosti”.

Sve dok velik broj međunarodnih partnera EU-a zauzima politički pristup iz kojeg ne proizlaze klimatske ambicije koje su na istoj razini kao i EU, a cijene koje se primjenjuju na emisije stakleničkih plinova i dalje se razlikuju, postoji rizik od istjecanja ugljika. Do istjecanja ugljika došlo bi kad bi zbog različitih ambicija povezanih s klimatskim politikama poduzeća u određenim industrijskim sektorima ili podsektorima premjestila proizvodnju u druge zemlje s blažim ograničenjima emisija ili kad bi se zbog drukčije klimatske politike uvezenim proizvodima iz tih zemalja zamijenili istovjetni proizvodi s nižom razinom emisija stakleničkih plinova. To bi moglo narušiti djelotvornost politika EU-a za ublažavanje emisija i ujedno dovesti do povećanja njihovih ukupnih emisija na globalnoj razini, čime bi se ugrozilo smanjenje emisija stakleničkih plinova koje je hitno potrebno ako svijet namjerava zadržati rast prosječne globalne temperature do najviše 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju.

Trenutačno se pitanje rizika od istjecanja ugljika u Uniji rješava u okviru EU ETS-a. Za sektore obuhvaćene tim sustavom koji su najviše izloženi riziku od istjecanja ugljika tim se rizikom trenutačno upravlja dodjelama besplatne emisijske jedinice i naknade za povećanje troškova električne energije u skladu s pravilima o državnim potporama.

Isto tako, s obzirom na to da Unija povećava klimatske ambicije, očekuje se povećanje razlike u odnosu na razinu djelovanja u području klime u trećim zemljama, kao i povećani rizik od istjecanja ugljika za EU. Zbog toga jača signal cijene ugljika iz EU ETS-a, što proizvođače iz EU-a potiče na smanjenje emisija, ali ujedno uzrokuje povećanje razlike u odnosu na zemlje bez mehanizama za određivanje cijene ugljika.

U Republici Hrvatskoj postoji velik broj budućih obveznika, od kojih neki godišnje uvoze male količine (i manje od 1 kg) željeza, aluminija, gnojiva ili cementa. Ukupno se radi o vrijednosti robe na godišnjoj razini od oko 3 mlrd. HRK (s oko 25 000 uvoznih stavaka), i više od 1.500 tvrtki/uvoznika.

U tablici 1. prikazan je pregled uvoza roba tijekom 2019. godine, koje će bit obuhvaćene ovim prijedlogom – broj uvoznika po pojedinoj tarifnoj oznaci te udio uvoza iz trećih zemalja u odnosu na ukupan uvoz istih roba (na podatke iz ove tablice poziva se niže u stajalištu RH).

Roba	Tarifna oznaka	Isključene tarifne oznake	Broj uvoznika	Neto težina			Proizvodnja 2019.
				Uvoz iz 3. zemalja 2019. g.	Ukupan uvoz 2019. g.	Udio uvoza iz 3. zemalja	
Cement	2523 10 00		1	27.061.990,000	46.932.856	57,7%	2.267.721.000
	2523 21 00		0	-	-		2.840.069.000
	2523 29 00		10	67.583.584,560	293.976.727	23,0%	0
	2523 90 00		3	126.513.885,000	136.320.348	92,8%	127.779.000
Gnojiva	2808 00 00			-	938.546	0,0%	791.349.000
	2814		1	44,000	759.315	0,0%	1.582.698.000
	2834 21 00		2	120.025,000	670.378	17,9%	
	3102		20	2.272.393,901	86.963.291	2,6%	955.088.000
	3105	3105 60 00	28	54.661.625,010	115.971.834	47,1%	255.779.000
Željezo i čelik	72	7202, 7204	314	156.662.086,961	757.517.213	20,7%	82.820.000
	7301		4	25.607,000	1.700.595	1,5%	
	7302		5	2.685.800,080	12.630.517	21,3%	
	7303 00		10	2.913.734,931	10.683.337	27,3%	
	7304		61	3.664.703,298	28.479.473	12,9%	5.219.000
	7305		7	6.225.417,600	7.936.508	78,4%	
	7306		103	22.155.623,095	74.664.888	29,7%	4.675.000
	7307		219	1.315.423,996	5.617.333	23,4%	2.063.000
	7308		669	57.336.454,556	122.461.851	46,8%	105.966.000
	7309		48	490.905,700	2.017.616	24,3%	4.038.000
	7310		107	389.371,826	5.361.903	7,3%	13.215.000
	7311		37	374.700,334	886.313	42,3%	2.000
Aluminij	7601		8	46.244.708,580	138.194.759	33,5%	
	7603			-	19.293	0,0%	
	7604		286	5.839.803,520	17.117.709	34,1%	1.511.000
	7605		12	136.270,800	3.723.559	3,7%	0
	7606		76	970.389,590	7.807.449	12,4%	86.746.000
	7607		60	829.148,821	15.872.936	5,2%	14.297.000
	7608		51	251.836,784	834.437	30,2%	
	7609 00 00		37	8.257,986	59.907	13,8%	
Električna energija	2716 00 00			0,17/kg (1.395.042,387 MWh)	12.256.360 MWh		

Tablica 1. pregled uvoza robe u RH koja je predmet CBAM-a u 2019.

Status dokumenta:

Europska komisija je ovaj prijedlog predstavila na sastanku nadležne radne skupine u Vijeću 2. rujna 2021., na kojem je predstavila osnovne sadržajne odredbe prijedloga, razloge za donošenje i pozadinu prijedloga, te studiju utjecaja koja je provedena u prethodnom razdoblju. Rasprava o prijedlogu po člancima održala se na sastancima 22. rujna 2021., 14. listopada 2021., 4. studenoga 2021. i 9 prosinca 2021. RH je 6. prosinca podnijela pisane

odgovore/ komentare na pitanja Europske komisije. Elementi navedenih odgovora nalaze se i u stajalištu RH u nastavku.

Stajalište RH:

Republika Hrvatska načelno podržava prijedlog.

Republika Hrvatska **pozdravlja** inicijativu Europske komisije kojom se uz povećanje klimatskih ambicija do 2030. godine nastoji zaštititi konkurentnost europske industrije te istovremeno potiče i proizvođače izvan prostora Europske unije na smanjenje emisije stakleničkih plinova koji nastaju kao posljedica industrijske proizvodnje. Uvođenje predloženog mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama dalo bi doprinos ublažavanju klimatskih promjena ne samo u smislu smanjenja emisija, nego i kao primjer mogućeg djelovanja za uravnoteženje međunarodnih obveza smanjenja emisija, te će se izjednačiti obveze uvoznika i proizvođača iz trećih zemalja da se zaštiti konkurentnost EU gospodarstva i uvede zaštita pojedinim sektorima od premještanja proizvodnje u treće zemlje (istjecanje ugljika).

Predloženi model uvođenja okolišne pristojbe na ugljik prvi je takve vrste u svijetu i ne postoje iskustva stečena u njegovoj primjeni pa predstavlja izvjesnu nepoznanicu za industrijski sektor.

RH međutim smatra da je Prijedlog uredbe EP i Vijeća o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama u ovoj verziji nedorečen te državama članicama potencijalno donosi previše administrativnog i financijskog opterećenja.

Obzirom na navedeno, smatramo da je potrebno istaknuti nekoliko važnih pitanja:

1. Definiranje praga ispod kojeg se prilikom uvoza neće biti obveznik CBAM mehanizma niti će se morati kupovati CBAM certifikati
2. Uspostava dva paralelna registra u kojima će se evidentirati CBAM certifikati
3. Učinak na izvoznike
4. Utjecaj na industriju
5. Utjecaj na industriju uključenu u EU ETS
6. Električna energija

Ad 1. Definiranje praga ispod kojeg se prilikom uvoza neće biti obveznik CBAM mehanizma niti će se morati kupovati CBAM certifikati

RH smatra da je potrebno uključiti definiranje praga ispod kojeg se prilikom uvoza neće biti obuhvaćen CBAM mehanizmom niti morati kupovati CBAM certifikati. Uvidom u podatke o potencijalnim deklarantima koji bi bili obuhvaćeni budućom uredbom o CBAM-u (tablica 1.), uočeno je da postoji velik broj budućih obveznika, od kojih neki godišnje uvoze male količine željeza, aluminijske gnojiva ili cementa. S obzirom da „certifikat o CBAM-u” znači certifikat u elektroničkom obliku koji odgovara jednoj toni ugrađenih emisija u robi, potrebno je točnije definirati kako će se predaja certifikata obavljati na primjeru kada je količina robe (a onda i posljedično količina CO₂) manja od tone. U EU ETS-u predaja emisijskih jedinica obavlja se u Registru Unije u cijelim brojevima, a jedna emisijska jedinica odgovara jednoj toni CO_{2eq}. Stoga je potrebno postavljanje praga za obveznike uredbe o CBAM-u koji bi bili prepoznati u slučaju ako bi ugrađene emisije u robi prelazile 1 tonu CO_{2eq}. Također, obzirom da Prijedlog

uredbe obuhvaća i fizičke i pravne osobe koje mogu imati male količine uvoza, predlažemo da EK utvrdi prag ispod kojeg nije potrebno kupovati CBAM certifikate, jer smatramo da je potrebno utvrditi optimalan sustav koji ne predstavlja preveliko administrativno opterećenje, što bi se dogodilo da su obuhvaćeni uvoznici proizvoda. Ovo je uobičajena praksa u EU ETS sustavu te se stacionarna postrojenja ili zrakoplovi i brodovi koji emitiraju manje od utvrđenog praga količine emisija CO₂, ne uzimaju u opseg EU ETS sustava.

Ad 2. Uspostava dva paralelna registra u kojima će se evidentirati CBAM certifikati

Prema ovom Prijedlogu uredbe, EK predlaže uspostavu tri sustava: centralnog registra postrojenja u trećim zemljama koji uspostavlja EK, nacionalnog registra koje uspostavlja država članica i koji sadrži račune s informacijama o svakom ovlaštenom deklarantu, i neovisnog dnevnika transakcija kojeg vodi EK i u koji se upisuju kupnja, posjedovanje, predaja, ponovna kupnja i poništenje CBAM certifikata te kojim se osigurava koordinacija nacionalnih registara.

Iskustvo prilikom uspostave EU ETS sustava pokazalo je da s odvojenim registrima svake DČ postoje veliki rizici glede sigurnosti i podložnosti financijskim prevarama, te je 2013. godine uspostavljen zajednički Registar EU u kojem svaka DČ ima svog nacionalnog administratora. Također, Prijedlogom uredbe o CBAM-u od država članica se traži da same razvijaju i naprave registar s pojašnjenjem da EK te troškove nije predvidjela u VFO-u te da zbog toga ne može napraviti jedinstveni sustav. **Države članice će ovom obvezom financijski i administrativno opteretiti državni proračun, dok će se s druge strane, svi ili većina prihoda od prodaje CBAM certifikata uplaćivati u EU proračun.**

RH smatra, kao i neke druge DČ, da se za bilježenje uvoznika treba koristiti postojeće centralizirane carinske platforme. Osim toga, **ovi bi poslovi trebali biti centralizirani i u nadležnosti EK.** Smatramo da je rizično CBAM certifikate bilježiti u dva odvojena sustava, nacionalnim registrima i neovisnom dnevniku transakcija, jer bi na taj način bilo teško osigurati harmoniziranu primjenu i bilježenje CBAM certifikata. Uz to bi se onemogućila harmonizirana primjena među DČ, s obzirom da bi po ovom prijedlogu svaka DČ razvijala svoju verziju nacionalnog registra.

Također je važno napomenuti financijski aspekt vođenja ovih registara. Naime, cijena CBAM certifikata određivat će se na temelju cijene emisijske jedinice u EU ETS sustavu, a što trenutno iznosi oko 69 €/t CO₂. Radit će se, dakle, o registrima u kojima se evidentiraju, bilježe i čuvaju velike novčane vrijednosti.

Ad. 3. Učinak na izvoznike

CBAM na granicama štiti europsku industriju od uvoza proizvoda iz država u kojima je obveza smanjenja emisije blaža ili u potpunosti izostaje. Međutim **nije vidljiva uloga mehanizma u zaštiti proizvođača Europske unije koji izvoze svoje proizvode na međunarodna tržišta.** Osim toga, Komisija nije napravila procjenu učinka za izvoz robe u treće zemlje. S obzirom na cijenu proizvodnje iste vrste robe u EU i u trećim zemljama, cijena EU proizvoda na tržištu izvan Europske unije će neminovno biti viša i time nekonkurentna u usporedbi s proizvodima iz trećih zemalja koji nemaju dodatno opterećenje u cijeni zbog različitih okolišnih naknada.

Ad. 4. Utjecaj na industriju

Podržava se nastojanje Europske unije da u okviru Europskog zelenog plana smanji svoj ugljični otisak i postane klimatski neutralna do 2050. godine. Podržavamo ovaj prijedlog obzirom na cilj da cijena uvezenog proizvoda iz trećih zemalja na europsko tržište ne bude jeftinija od istovjetnog proizvoda proizvedenog na području EU.

RH u tom smislu podržava donošenje CBAM-a, no istodobno želimo zaštititi i očuvati konkurentnost proizvodnih subjekata. S obzirom da se radi o potpuno novom mehanizmu koji će obuhvatiti velik broj proizvoda s nepoznatim učincima, izražavamo određenu bojazan u smislu očuvanja konkurentnosti hrvatske prerađivačke industrije. Razlog tome je da još uvijek ne postoji procjena ekoloških, socijalnih i gospodarskih učinaka, među ostalim na mala i srednja poduzeća i općenito konkurentnost. Predloženi mehanizam će izravno ili neizravno utjecati na industrijske sektore s visokim emisijama ugljika, te smo mišljenja kako je paralelno s izradom Prijedloga uredbe bila potrebna postojanost procjena utjecaja na razini sektora i na razini država članica kako bi se ocijenio utjecaj na konkurentnost njihovih gospodarstva. Uz postojanje procjene utjecaja, mišljenja smo da bi bila poželjna komunikacija s industrijskim sektorima, u smislu razmijene i uvažavanja prijedloga, mišljenja, a sve u cilju očuvanja konkurentnosti proizvodnih sektora. Poznata činjenica je da se Republika Hrvatska u zemljopisnom kontekstu nalazi na vanjskim granicama EU-a te graniči s tri zemlje koje nisu članice EU, a posljedično tome industrija u RH ima veći rizik od izmještanja proizvodnje od istih industrijskih postrojenja u centralnom dijelu EU. Ali isto tako hrvatski proizvođači velik dio proizvoda, koji su rezultat njihovih proizvodnih aktivnosti, izvoze na tržišta bivše Jugoslavije, koja nisu u sastavu EU, tako da će se predloženi mehanizam sigurno odraziti na njihovu konkurentnost.

CBAM kao mehanizam trebao bi biti jednostavno primjenjiv, osmišljen isključivo s ciljem postizanja klimatskih ciljeva i jednakih uvjeta na globalnoj razini, a ne služiti kao alat za protekcionizam. Također, potrebno je voditi računa da ne predstavlja nepotrebno financijsko i administrativno opterećenje za poduzeća, napose mala i srednja poduzeća.

Ad. 5. Utjecaj na industriju uključenu u EU ETS

Za dio industrije (proizvodnja željeza i čelika, cement, aluminijska i gnojiva) koji je uključen u EU ETS zbog uvođenja navedenog mehanizma i izmjene odredbi prijedloga izmjena Direktive 2003/87/EZ (EU ETS Direktive) će se postupno smanjivati količina besplatnih emisijskih jedinica u prijelaznom razdoblju od 2025. do 2035. godine po godišnjoj stopi od 10%, a nakon završetka prijelaznog razdoblja neće imati pravo na besplatnu dodjelu. Postrojenja koja nemaju tehničkih mogućnosti smanjenja emisija uslijed same prirode proizvodnog procesa, npr. smanjenja procesnih emisija, morat će kupiti emisijske jedinice za emisije koje nije moguće smanjiti.

U RH, CBAM će se primjenjivati na postrojenja koja su u EU ETS-u: Holcim, Cemex i NEXE (cement), Petrokemija (gnojivo), Impol-TLM (aluminij), ABS Sisak (željezo).

Uvođenje CBAM mehanizma cementna industrija u RH vidi kao rješenje postojećeg problema uvoza jeftinijeg cementa u RH iz trećih zemalja. Naime, tijekom 2020. godine od ukupne količine uvezenog cementa na hrvatsko tržište, 47% je uvezeno iz trećih zemalja (Turska, BiH i Srbija), a taj trend se nastavio i tijekom 2021. godine.

Kod proizvodnje čelika i željeza (ABS Sisak d.o.o.) i aluminijska (Impol-TLM) CBAM mehanizam će utjecati na **povećanje cijene osnovne sirovine** i to onog dijela koji se uvozi iz trećih zemalja, **čime i njihov konačni proizvod poskupljuje**. Tako operater postrojenja ABS Sisak d.o.o. nešto više od 15% sirovine od željeza uvozi iz trećih zemalja, dok je ostatak iz zemalja EU. Za potrebe proizvodnje u postrojenju Impol-TLM čak 98% osnovne sirovine je iz uvoza iz trećih zemalja (40.000 t/godinu). Slijedom navedenog **očekuje se povećanje cijena proizvedenih gotovih proizvoda od željeza i aluminijska**.

Ad 5. Električna energija

Republika Hrvatska podupire donošenje uredbe i uspostavu mehanizma koji će **osigurati da se potakne proizvodnja čiste obnovljive energije** unutar EU i osigura konkurentnost takve energije u odnosu na uvoznju energiju koja se proizvodi iz fosilnih goriva. Energetska strategija RH jasno pokazuje plan za snažan razvoj obnovljivih izvora energije (posebice sunca i vjetrova). Obnovljiva energija je još uvijek cjenovno nepovoljnija od energije proizvedene iz fosilnih goriva, ali je nužna za smanjenje emisija CO₂ te dostizanje cilja klimatske neutralnosti Europe do 2050. godine.

U području uvoza električne energije predlažemo **duže prijelazno razdoblje** do 2030. godine, umjesto 2026. iz sljedećeg razloga: Propisi iz područja električne energije propisuju da bi do 2027. godine trebalo biti uvedeno daljinsko očitavanje, odnosno da se informacije o potrošnji električne energije prikupljaju na daljinu, odnosno digitalnim putem preko tzv. pametnih mreža. Preostalo vrijeme od tri godine do 2030. godine treba iskoristiti da se do tada postavljen sustav iskoristi i testira kako bi mogao dostavljati točne podatke koji neće uvjetovati tužbe ili poremećaje na financijskom ili elektroenergetskom tržištu.

Komercijalni i financijski podaci (tvrtka prodavač i kupac, količina električne energije, vrijeme kupnje, cijena, broj ugovora na dalekovodu kojim se odvija uvoz itd.) o prodaji električne energije iz komercijalnih ugovora se nalaze u REMIT bazi kojoj pristup ima samo regulatorno tijelo iz područja energetike. Nasuprot tome, operator prijenosnog sustava raspolaže samo tehničkim podacima o električnoj energiji (koliko je električne energije u MWh prošlo preko granice), ali nema uvid u komercijalne/financijske podatke. Nastavno, smatramo potrebnim pojasniti kako će taj proces biti uređen, odnosno, smatramo potrebnim donošenje **provedbenog akta** za primjenu CBAM-a u području električne energije.

Iz kuta trgovinske politike važno je osigurati da je mehanizam u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije i međunarodnim obvezama EU-a, što je posebno osjetljivo pitanje s obzirom da glavni cilj njegove primjene nije ostvarivanje ravnoteže u trgovini sa trećim zemljama već zaštita okoliša kroz trgovinsku politiku. Budući instrument će utjecati i na otpornost lanaca opskrbe jer je realno za pretpostaviti da se trgovinski partneri strateški preorijentiraju na ne-EU zemlje pritom nastavljajući trgovinske odnose s EU u dijelu u kojem procjene da im je to isplativo i uz dodatna CBAM opterećenja. Također, smatramo važnim ispitati sve mogućnosti kojima bi se susjednim zemljama EU, pogotovo zemljama zapadnog Balkana, omogućio nastavak integracijskih procesa u kontekstu ovog prijedloga.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

RH ističe sljedeća važna otvorena pitanja za raspravu:

1. Definiranje praga ispod kojeg se prilikom uvoza neće biti obveznik CBAM mehanizma CBAM niti će se morati kupovati CBAM certifikati
2. Uspostava dva paralelna registra u kojima će se evidentirati CBAM certifikati
3. Utjecaj na izvoznike iz EU-a u treće zemlje
4. Utjecaj na industriju – zadržavanje konkurentnosti industrije EU-a/RH
5. Utjecaj na industriju uključenu u EU ETS - zadržavanje konkurentnosti industrije EU-a/RH uključene u EU ETS
6. Pitanja vezana za provedbu CBAM-a na području tržišta električne energije.

Također, kao i ostale DČ, RH dodatno ističe:

- važnost uspostave centraliziranog sustava provedbe CBAM-a, a ne na nacionalnom nivou;
- pitanje velikog broja provedbenih i delegiranih akta kojima će se naknadno propisati funkcionalnost samog CBAM mehanizma, slijedom čega velik dio postojeće Uredbe nije jasan odnosno nije poznato funkcioniranje CBAM-a;
- u kontekstu carinskih postupanja, jasno je da će doći do dodatnog administrativnog opterećenja za carinske službe, s obzirom da će nadzirati uvoz i izvještavati nadležno tijelo. Ali, s obzirom na slične poslove koje carinska tijela ionako provode, ne bi trebalo biti većih prepreka u implementaciji novih obveza propisanih CBAM-om. Učinkovitost cjelokupne provedbe ovog instrumenta ovisit će o pravovremenom određivanju nadležnog tijela, te planiranju i suradnji nadležnog tijela i Carinske uprave.

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

FR smatra kako su besplatne jedinice (*Free allowances*, FA) važne u kontekstu istjecanja ugljika i trebao bi biti razmatran u okviru EU ETS Direktive. **AT** je pitala za procjenu učinka na EU proizvođače i izvoznike, te zatražila od EK procjenu o CBAM certifikatima i cijenama istih. **BE** i **PT** je izrazila zabrinutost za konkurentnost EU industrije obzirom da bi proizvodi iz trećih zemalja mogli biti konkurentniji od EU proizvoda.

EK je pojasnila da su 2 vrste robe kada se radi o računanju emisija ugljika: jednostavne robe (npr. klinker) i kompleksne (npr. čelična cijev). Smatra da se radi o mjerama za robu, a ne o mjerama za postrojenja, te da nema razlike radi li se o velikim ili malim tvornicama. Također se vodi računa o negativnim utjecajima na proizvođače i treće države.

EK je navela da će koristiti u području električne energije imati države koje su dio Energetske zajednice, a to su države zapadnog Balkana i Ukrajina. Plan je uključiti zemlje zapadnog Balkana u zajedničku elektroenergetsku mrežu zbog sigurnosti opskrbe.

EE je napomenula da je u članku 4. pokriven samo uvoz, ali ne i unos u epikontinentalni pojas.

EK je navela da još uvijek nije jasno kako će se pokriti robu koja je dovezena u epikontinentalni pojas – s carinom ili bez carine. O tome će se raspravljati u pripremi delegirane uredbe da je moguće u budućnosti povezivanje CBAM-a i jedinstvenog sučelja u carinskom okruženju (SW) uz prilagodljiv okvir i identifikaciju uvoznika, te da bi CBAM mogao biti kompatibilan sa SW.

FR smatra diskriminatornim kriterij - ako se pouzdani podaci za zemlju izvoznicu ne mogu primijeniti na određenu vrstu robe, zadane vrijednosti temelje se na prosječnom intenzitetu emisija 10% postrojenja EU-a s najlošijim rezultatima za tu vrstu robe. **EK** je ponovila kako CBAM ne obuhvaća neizravne emisije pri proizvodnji proizvoda. Smatra da su zadane vrijednosti temeljene na prosječnom intenzitetu emisija 10% postrojenja EU-a s najlošijim rezultatima za tu vrstu robe jako povoljne za DČ.

BG je navela kako je članak 9. stavak 2. nejasan u kontekstu procesa verifikacije, te da nezavisna osoba mora biti uspostavljena na razini EU-a. **BG**, **PL** i **HU** smatraju da je stavak 2. nejasan, da postoji razlika između procesa verifikacije i procesa sa certifikatima, te da bi to mogao biti prostor za prijevaru. **EK** je navela da je potrebno odvojiti proces verifikacije i proces certifikata, jer imaju različitu prirodu, procjena emisija ugljika u jednom procesu i cijena ugljika plaćena nacionalnim vlastima u drugom procesu. Nezavisna osoba je osoba koja potvrđuje da je cijena ugljika plaćena u 3. državi i da nije bilo kompenzacije.

IT smatra da kompenzacije ne moraju biti direktno vezane za izvoz. **LT** je tražila da se smanji broj delegiranih i provedbenih akata, te da se što više informacija stavi u Uredbu, da se pojasni *independent person* u stavku 2. i rok od 4 godine za vođenje evidencije. **EK** je izjavila da je rok za vođenje evidencija četiri godine, što je u stvarnosti 6 godina (godina uvoza i

godina predaje certifikata). Uredba neće utjecati na WTO pravila, stalna je komunikacija s 3. državama.

EK je naglasila da bi DČ morale što prije odrediti nadležno tijelo za provedbu Uredbe, zbog iznimne uloge koju će to tijelo imati u provedbi Uredbe, i zato što će se morati brzo krenuti u provedbu. Smatra da tijelo koje je nadležno za ETS već ima strukturu za provedbu ove uredbe. **MT** i **LU** su zatražile od **EK** da odredi rok za određivanje nadležnih tijela u DČ.

Centralizirani model na EU nivou su podržale **PL**, **ES**, **CZ**, **FR**, **BG** i **LT**.

EK je navela da na nacionalnom nivou već postoji struktura za provedbu ETS-a koja se može koristiti, a struktura na EU nivou ne postoji. Centralizirani model bi zahtijevao osnivanje Agencije što iziskuje jako puno vremena i proračunskih sredstava (problem lokacije Agencije, osoblja, financija). Smatra da je najjednostavnije graditi na već postojećoj strukturi i izbjeći bilo kakav utjecaj na EU proračun. Provedba se planira za 1. siječanj 2023., a trijalog za srpanj 2022. najranije. Na nacionalnom nivou su moguća i dva nadležna tijela. **PT** je pitao je li se može očekivati od **EK** i tehnička pomoć.

HU traži potvrdu, obzirom na troškove, da je potrebno na nacionalnoj razini uspostaviti registar. **EK** je naglasila paralelizam funkcioniranja s ETS-om, ali da nema potrebe kopirati, već da bi bilo efikasno na taj način organizirati funkcioniranje. **BG** smatra da je komplicirano osnivati 27 različitih nacionalnih registara s različitim softwareom i s velikim opterećenjem za nacionalne proračune. **LT** je navela kako je važan aspekt dobre IT uspostave u kontekstu komunikacije registara. **EE** smatra da je ključno za carinu da ima pristup bazi podataka, te da je ta baza podataka inter-operabilna s carinskim sustavima. To je nemoguće raditi ručno. **EK** je navela da je primila na znanje preferencije za centralizirani sustav. Odgovornost za provedbu CBAM-a je na DČ. U tijeku su razgovori s IT stručnjacima koji razvijaju carinske IT sustave kako bi se automatiziralo sve što je moguće automatizirati.

BG smatra da je potrebno pojednostaviti postupak za nadležno tijelo. **EE** je napomenula da vezano uz članak 39. CZU-a (odobrenje za ovlaštenog gospodarskog subjekta) postoje Smjernice kako bi se članak inkorporirao u nacionalne pravne sustave DČ, te smatra da bi trebalo nešto slično učiniti i s ovim člankom, kako bi se izbjegao kaos početka primjene Uredbe. DČ ne mora imati isto tijelo za provedbu ETS-a i CBAM-a, to svaka DČ odlučuje samostalno. Prednost je ako je to isto tijelo što ETS nadležno tijelo ima bolji pregled za cijene ugljika.

EK je navela da se radi na IT arhitekturi koja je ključna za provedbu, a kao baza koristi se IT arhitektura koja već postoji u carinskim postupcima. O prekršajima, sankcijama i kamatama će biti riječi u članku 26. Situacija ako država duguje deklarantu nije ovdje regulirana već u nacionalnim zakonodavstvima. Cijene CBAM certifikata će se određivati na tjednoj bazi i **EK** će ih objavljivati.

IT smatra da je period za revidiranje predugačak te da predstavlja administrativno opterećenje, te predlaže rok od 2 godine. **EK** je navela da će ovlaštena deklarant biti u prekršaju ako ne podnese certifikate, ali o tome će se govoriti u članku 26. Period od 4 godine je povezan s vlastitim sredstvima i potreban je također i u slučaju kada su potrebne informacije izvan DČ i izvan EU-a. U tim slučajevima je potrebno više vremena.

BG je naglasila da je prodaja certifikata dio EU proračuna, a za DČ predstavlja dodatno opterećenje. **EK** je navela da certifikat predstavlja 1 tonu ugrađenih emisija u robu, sukladno definiciji u članku 3. ovog Prijedloga. Radi se na pripremi nove uredbe o vlastitim sredstvima, koja je povezana s raspravom o digitalnom oporezivanju. Planira se objavljivanje krajem godine.

LT je podržala centralizirani model prodaje certifikata, prodaju na EU razini, a trošak preprodaje bi trebao biti podijeljen između DČ. **PL** je mišljenja da u članku 21.(1.) ne bi trebala biti prosječna tržišna cijena. **PT** je mišljenja da je postupak ponovne prodaje, opisan u članku 22.(2.) previše rigidan, te da je potrebno uključiti fleksibilnost. U članku 24. traži više vremena, više od 1 godine. **ES** smatra da je potrebno ograničiti prostor za spekulacije i onemogućiti ovlaštenom deklarantu da nestane prije nego što podmiri svoje obveze. **EK** je

pojasnila da alokacija certifikata slijedi alokaciju ETS-a. Besplatno dodijeljene emisijske jedinice su ograničene u broju, dok će se CBAM certifikati prodavati u neograničenom broju, svima kojima je to potrebno. Postoji rizik za ovlaštene deklarante koji kupe previše certifikata, ali određeni broj certifikata se može preprodati. Ograničeni rok trajanja certifikata je određen kako bi se izbjegle špekulacije. U odredbama se tražio balans fleksibilnosti i smanjenja rizika, te je odlučeno da će se garancija tražiti samo od sumnjivih ovlaštenih deklaranata.

EK je pojasnila da će najveći dio provedbe Uredbe biti odgovornost nadležnog tijela u 27 DČ. **EE** smatra da roba u epikontinentalnom i isključivom gospodarskom pojasu (Definicije, članak 3.) nije ovdje pokrivena, a trebala bi biti, što je već spomenuto na 1. sastanku, a **PT** je podržao navedeno. Smatra da bi bilo od velike pomoći da se to jasnije navede u Uredbi, inače bi moglo doći do različite prakse u DČ i „bježanja“ u DČ koje imaju niže kazne. **EK** je navela da će razmotriti ideju da se odredbama Uredbe pokrije i roba u epikontinentalnom i isključivo gospodarskom pojasu, te da će poraditi na jasnijem izričaju. **BE** je zatražila da se jasnije navede da će mjesto puštanja u slobodan promet biti mjesto kontrole ovlaštenja deklaranta, a ne granični prijelaz, te zatražila pisane konkretne informacije o centraliziranom i necentraliziranom sustavu u praksi. **EK** se složila da je potrebno jasnije navesti u kojem trenutku se provjerava ovlaštenje, da se taj postupak ne izvršava na granici, takvi detalji o provedbi će biti u IA. **PT** je naglasio da su IA neophodni za pripremu IT sustava i ljudskih resursa, te da će tehnička pomoć **EK** biti neophodna. **EK** je navela da se planira maksimalno iskoristiti postojeće IT sustave, te da će svi biti povezani.

EK je predstavila odredbe članka 26. napominjući da se slijedi logika kazni kod ETS direktive. Također navodi da je puno pitanja primila vezano za stavak 2. Naglasila je da se ovom odredbom ne stvara pravo da neovlašteni deklarant uveze CBAM robu.

BE smatra da je članak 27. vrlo važan članak i da bi morao biti jasniji. **DG TRADE** ima puno iskustva s *anti-dumping* mjerama i to bi trebalo ovdje iskoristiti. Očekuje da će procjene za vrijeme prijelaznog perioda biti od velike važnosti. **EK** je svjesna da su prijevare i manipulacije moguće te će se iskoristi iskustvo s *anti-dumpingom* radi sprječavanja zlouporabe. Tijekom prijelaznog perioda će se poraditi i na tome temeljem prikupljenih informacija. Tijekom prijelaznog perioda će se razmotriti proširenje opsega uredbe, ali ne i proširenje sektora. S eventualnim prijedlogom izmjena se moraju složiti sve DČ.

EK je pojasnila da je do 1. siječnja 2023. potrebno usvojiti samo jedan IA, vezan za članak 35. i razmjenu informacija, te da se uskoro počinje raditi na istome. Svi ostali DA i IA će se usvojiti nakon što se usvoji Uredba, a prije 2026.

EK će prikupljati informacije o direktnim i indirektnim emisijama za proizvode koji se uvoze, te razmotriti mogućnost proširenja opsega Uredbe na indirektno emisije. **LT** smatra da je potrebno navesti jasno da se područje primjene CBAM-a neće zaustaviti na predloženim proizvodima, te da će se uključivati novi sektori. **EK** je pojasnila da je ovaj članak na neki način predviđanje budućnosti i razvijanje CBAM-a. Ne planira se revidiranje Uredbe prije 2026. i proširenje broja sektora primjene.

EK navodi kako od 2013. za dodjelu FA uzima u obzir kriterij najboljih postrojenja u EU. **PL** smatra da CBAM nije instrument za sprečavanje istjecanja ugljika već za zaštitu okoliša. **FR** je zatražila kraći period za FA, 5 godina, te naglasila da privatni sektor treba predvidljivost što uključuje trenutnu cijenu ugljika. **AT** je rekla kako bi bilo dobro raspraviti različiti utjecaj na sektore u okviru uključivanja CBAM-a odnosno isključenja besplatnih emisijskih jedinica. **EK** je navela da će se CBAM testirati tijekom prelaznog perioda prikupljanjem informacija, prije nego započne primjena. FA se moraju smanjivati. Predloženi plan je vrlo ambiciozan. Trgovinski partneri kritiziraju da će biti dva instrumenta za sprečavanje istjecanja ugljika. Ideja je da se istovremeno smanjuju emisije u EU i da se utječe na smanjenje emisija u trećim državama, odnosno smanjenje uvoza emisija iz trećih država.

EE je po pitanju izvješćivanja skrenula pozornost na izričaj, kao i u članku 25., da bi trebalo dodatno navesti epikontinentalni pojas i isključivi gospodarski pojas u stavku 2. U stavku 4.

nedostaje izraz učinkovit kod kazne, što je uobičajeno u EU zakonodavstvu. **PT** smatra da je veliko administrativno opterećenje za mala i srednja poduzeća obveza izvješćivanja. Pitao je pojašnjenje za članak 34. **BE** smatra da je veliko opterećenje za carinska tijela obavješćavanje svakog deklaranta pojedinačno. **EK** je primila na znanje sugestiju **EE** koju će razmotriti. Obveza carinskih tijela da obavijesti deklaranta će se razraditi u **IA**.

LT je zatražila kraći prijelazni period u vezi stupanja na snagu, a **EK** je odgovorila da je to tema o kojoj se može raspravljati.

EK je pojasnila kako će se u ovoj fazi uključiti samo direktne emisije, jer se točne informacije o emisijama ugljika mogu dobiti od proizvođača. U budućnosti će se uključiti i indirektne emisije koje će predstavljati puno složeniji mehanizam.

U pogledu problema podrijetla električne energije **EK** navodi kako će se tijekom perioda od 3 godine, 2023. - 2026. prikupljati podaci i utvrdit će se na koje podatke se može osloniti za izračun indirektnih emisija.

EK navodi kako je primila brojna pisma različitih udruženja i organizacija koje su predlagale izmjenu Priloga I., liste s robom. U prijelaznom periodu će se istražiti i ostale sektore, te prikupiti relevantne informacije. U procjeni učinka je opisano zašto se popis ograničio na ove sektore a u dokumentu Procjena učinka su navedeni detaljno procijenjeni utjecaji na EU ekonomiju.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

Velika većina DČ predlaže **centralizirani sustav provedbe CBAM-a**, a ne na nacionalnom nivou.

EK smatra da na nacionalnom nivou već postoji struktura za provedbu ETS-a koja se može koristiti, a struktura na nivou EU-a ne postoji. Centralizirani model bi zahtijevao osnivanje Agencije što iziskuje jako puno vremena i proračunskih sredstava (problem lokacije Agencije, osoblja, financija). Smatra da je najjednostavnije graditi na već postojećoj strukturi i izbjeći bilo kakav utjecaj na proračun EU-a. Provedba se planira za 1. siječanj 2023., a trijalog za srpanj 2022. najranije te stoga nema prostora za osnivanje Agencije.

Obzirom da se uredbom o CBAM-u dodatno propisuje donošenje 10 provedbenih akata i 3 delegirana akta, **DČ izražavaju zabrinutost zbog velikog broja regulative koja će kasnije biti donesena** jer će većina funkcionalnosti mehanizma biti propisana kroz provedbene i delegirane akte i velik dio propisa nije poznat, odnosno nije poznato funkcioniranje samog mehanizma te se predlaže da države članice imaju jaču ulogu, da se umjesto delegiranog donesu provedbeni akti, jer se delegiranim aktima Komisiji daje prevelika ovlast obzirom na proceduru donošenja. U odnosu na to **EK** navodi kako ne može staviti sve detalje u tekst uredbe **EK**, te da je bilo potrebno pripremiti prijedlog u kratkom vremenu stoga se nije mogao svaki detalj propisati, i to je razlog velikom broju delegiranih i provedbenih akata.

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima DČ, EK i Predsjedništva EU:

RH u potpunosti **podržava** ukazivanje na sporne dijelove na koje ukazuju i druge DČ kako se gore navodi. Smatramo kako pojašnjenje Komisije kako već postoji struktura za provedbu ETS-a koja se može koristiti ne odražava pravo stanje stvari, jer je u ETS uključeno 6 operatera, koja su obuhvaćena i CBAM-om, dok uvoznika ima znatno više. Također, države članice nemaju nacionalne registre u ETS-u, koje bi mogle prilagoditi za CBAM. Svi ETS operateri su zabilježeni u Registru Unije, u kojem se bilježe i njihove jedinice i sve transakcije. I to je pristup koji RH i druge DČ predlažu i za CBAM.

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Uredba će se izravno primjenjivati. Ostaje za vidjeti što će se propisati delegiranim i provedbenim aktima kako bi bilo jasno što će se od zakonskih i podzakonskih akata morati donijeti ili dopuniti i izmijeniti.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

U ovom trenutku se ne može procijeniti. Neupitno je da će postojati određeni financijski trošak uspostave potrebnog IT sustava vezanih za zadaće nadležnog tijela te interoperabilnost tog sustava sa centraliziranim sustavom EU-a, i carinskim sustavima, koji nije planiran na stavkama nadležnih ministarstava.

Većina prihoda koji se ostvare u mehanizmu za prilagodbu ugljika na granicama uplaćivat će se u proračun Europske unije, kao dodatni izvor vlastitih sredstava.

U postupku donošenja Odluke Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom (SL L 424, 15.12.2020., str. 1.) Europsko vijeće je na sastanku održanom od 17. do 21. srpnja 2020. navelo je da će, kao temelj za dodatne izvore vlastitih sredstava, Komisija u prvom semestru 2021. podnijeti prijedloge o mehanizmu za graničnu prilagodbu emisija ugljika i o digitalnom nametu s ciljem njihova uvođenja najkasnije 1. siječnja 2023. Unija će tijekom višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027 („VFO za razdoblje 2021. – 2027.”), raditi na uvođenju drugih vlastitih sredstava, koji bi mogli uključivati porez na financijske transakcije.

Bruxelles, 14.7.2021.
COM(2021) 564 final

2021/0214 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2021) 564 final} - {SWD(2021) 643 final} - {SWD(2021) 644 final} -
{SWD(2021) 647 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Svijet se suočava s teškom klimatskom krizom, a na izazove povezane s klimatskim promjenama potrebno je odgovoriti na globalnoj razini. Čvrstom međunarodnom suradnjom ojačat će se zajedničko djelovanje u području klime koje trebaju poduzeti sve stranke Pariškog sporazuma kako bi ostvarile cilj da se povišenje prosječne globalne temperature zadrži na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te da se ulaže trud kako bi se povišenje temperature ograničilo na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju¹.

Vodeća uloga Europske unije na međunarodnoj razini mora biti popraćena odlučnim unutarnjim djelovanjem. Kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti EU-a u skladu s Pariškim sporazumom, Unija treba povećati ambicije za sljedeće desetljeće i ažurirati svoj okvir klimatske i energetske politike. Početak tog postupka već je predviđen u postojećem zakonodavstvu EU-a. Nadalje, kako je najavljeno u europskom zelenom planu², Komisija je predložila novi cilj EU-a za 2030. koji podrazumijeva smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % u odnosu na razine iz 1990.³, na temelju sveobuhvatne procjene učinka⁴. Taj je cilj podržalo Europsko vijeće⁵ i priopćen je Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, čime je postao međunarodno obvezujuć⁶. U europskom propisu o klimi, kako je dogovoren sa suzakonodavcima, utvrđen je novi cilj za 2030., a EU-ov cilj klimatske neutralnosti postao je pravno obvezujuć⁷.

Kako bi se u skladu s europskim propisom o klimi ostvarila ta smanjenja emisija stakleničkih plinova, Komisija predlaže da se do srpnja 2021. svi relevantni instrumenti politike prema potrebi revidiraju u okviru paketa za ostvarivanje cilja od 55 % (*Fit for 55*), kojim je posebno obuhvaćeno preispitivanje sektorskog zakonodavstva u području klime, energije, prometa i oporezivanja⁸. Mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama (eng. *Carbon Border Adjustment Mechanism*, CBAM), koji je najavljen u europskom zelenom planu, dio je tog paketa i služiti će kao ključan element paketa instrumenata EU-a kojim će se rizici od istjecanja ugljika koji proizlaze iz povećanja klimatskih ambicija Unije nastojati smanjiti kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti EU-a u skladu s Pariškim sporazumom. U

¹ Članak 2. stavak 1. točka (a) Pariškog sporazuma.

² Komunikacija Komisije od 11. prosinca 2019. o europskom zelenom planu (COM(2019) 640 final, str. 4.).

³ Komisija je iznijela prijedlog COM(2020) 563 final o izmjeni početnog prijedloga Komisije o europskom propisu o klimi kako bi se uvrstila revidirana ciljna vrijednost smanjenja emisija u EU-u od najmanje 55 % do 2030. U svojim zaključcima od 10. i 11. prosinca 2020. Europsko vijeće podržalo je to povećanje ciljne vrijednosti EU-a.

⁴ Komunikacija Komisije od 17. rujna 2020. o povećanju klimatskih ambicija Europe za 2030. (COM(2020) 562 final: dio 1/2).

⁵ Zaključci Europskog vijeća od 11. prosinca 2020. (EUCO 22/20 CO EUR 17 CONCL 8).

⁶ Njemačko predsjedništvo Vijeća EU-a (2020.). Ažuriranje nacionalno utvrđenog doprinosa Europske unije i njezinih država članica.

⁷ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

⁸ Program rada Komisije za 2021. (COM(2020) 690 final). U Prilogu I. navedeni su svi instrumenti iz tog paketa.

ožujku 2021. Europski parlament donio je rezoluciju u kojoj se zagovara uvođenje mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama usklađenog s pravilima WTO-a⁹.

Komisija je u akcijskom planu EU-a za postizanje nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla¹⁰ najavila i da će promicati odgovarajuće instrumente i poticaje kako bi se bolje provodilo načelo „onečišćivač plaća”¹¹ i tako dovršilo postupno ukidanje „besplatnog onečišćavanja” radi postizanja što veće sinergije između dekarbonizacije i cilja nulte stope onečišćenja.

Komisija je u europskom zelenom planu najavila da namjerava predložiti CBAM. U Komunikaciji je navedeno: „Ako se razlike u razinama ambicije u svijetu održe, s obzirom na to da EU ima sve veće klimatske ambicije, Komisija će predložiti mehanizam za graničnu prilagodbu emisija ugljika za odabrane sektore kako bi smanjila rizik od istjecanja ugljika. Time bi se osiguralo da cijena uvoza točnije odražava njegov sadržaj ugljika. Ta će mjera biti osmišljena tako da bude u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije i drugim međunarodnim obvezama EU-a¹².”

Taj je mehanizam alternativa mjerama za smanjenje rizika od istjecanja ugljika iz sustava EU-a za trgovanje emisijama¹³ i njime se nastoji spriječiti da se trud koji Unija ulaže u smanjenje emisija poništi povećanjem emisija izvan Unije zbog premještanja proizvodnje ili povećanja uvoza proizvoda s nižom razinom emisija ugljika. Bez takvog mehanizma istjecanje ugljika moglo bi uzrokovati ukupno povećanje globalnih emisija.

Pariškim sporazumom međunarodna zajednica obvezuje se na stalno povećanje ambicija povezanih s djelovanjem u području klime kako bi se ograničilo povišenje prosječne globalne temperature te znatno smanjili rizici i učinci klimatskih promjena. Svaka stranka mora pripremiti nacionalno utvrđen doprinos tom globalnom cilju, koji će odražavati njezin „najviši mogući cilj” i njezine „zajedničke ali diferencirane odgovornosti te mogućnosti stranaka s obzirom na različite nacionalne okolnosti”¹⁴.

Sve dok velik broj međunarodnih partnera EU-a zauzima politički pristup iz kojeg ne proizlaze klimatske ambicije koje su na istoj razini kao i Unijine, a cijene koje se primjenjuju na emisije stakleničkih plinova i dalje se razlikuju, postoji rizik od istjecanja ugljika. Do istjecanja ugljika došlo bi kad bi zbog različitih ambicija povezanih s klimatskim politikama poduzeća u određenim industrijskim sektorima ili podsektorima premjestila proizvodnju u druge zemlje s blažim ograničenjima emisija ili kad bi se zbog drukčije klimatske politike uvezenim proizvodima iz tih zemalja zamijenili istovjetni proizvodi s nižom razinom emisija stakleničkih plinova. To bi moglo narušiti djelotvornost politika EU-a za ublažavanje emisija i ujedno dovesti do povećanja njihovih ukupnih emisija na globalnoj razini, čime bi se ugrozilo smanjenje emisija stakleničkih plinova koje je hitno potrebno ako svijet namjerava zadržati prosječnu globalnu temperaturu na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u preindustrijskom razdoblju.

Trenutačno se pitanje rizika od istjecanja ugljika u Uniji rješava u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama. Riječ je o prvom međunarodnom sustavu za trgovanje emisijama

⁹ Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2021. o uspostavi mehanizma EU-a za graničnu prilagodbu emisija ugljika koji je usklađen s pravilima WTO-a.

¹⁰ Komunikacija Komisije od 12. svibnja 2021. o putu prema zdravom planetu za sve (COM(2021) 400 final).

¹¹ Članak 191. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

¹² Komunikacija Komisije. (2019.). Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final), str. 4.

¹³ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

¹⁴ Članak 4. stavak 3. Pariškog sporazuma.

stakleničkih plinova u svijetu, koji se primjenjuje od 2005. Za sektore obuhvaćene tim sustavom koji su najviše izloženi riziku od istjecanja ugljika tim se rizikom trenutačno upravlja tako što se dodjeljuju besplatne emisijske jedinice i naknade za povećanje troškova električne energije u skladu s pravilima o državnim potporama. Međutim, zbog besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama slabi cjenovni signal koji sustav šalje postrojenjima koja ga primaju u odnosu na prodaju svih jedinica na dražbi. Stoga takva dodjela utječe na poticaje za ulaganja u daljnje smanjenje emisija stakleničkih plinova.

Isto tako, s obzirom na to da Unija povećava klimatske ambicije, očekuje se povećanje razlike u odnosu na razinu djelovanja u području klime u trećim zemljama, kao i povećani rizik od istjecanja ugljika za EU. Taj bi rizik proizlazio iz sve ambicioznijih ciljeva EU-a kad je riječ o smanjenju emisija stakleničkih plinova, u okviru kojih bi se ukupni broj emisijskih jedinica u sustavu za trgovanje emisijama trebao smanjiti. Zbog toga jača signal cijene ugljika iz sustava EU-a za trgovanje emisijama, što proizvođače iz Unije potiče na smanjenje emisija, ali ujedno uzrokuje povećanje razlike u odnosu na zemlje bez mehanizama za određivanje cijene ugljika. Nadalje, u skladu sa smanjenjem gornje granice emisija s vremenom će se smanjiti i ukupna besplatna dodjela emisijskih jedinica.

S obzirom na opisane probleme, ovim se Prijedlogom nastoji riješiti problem smanjenja emisija stakleničkih plinova u Uniji, a ujedno se sprječava da se trud uložen u smanjenje emisija globalno poništi povećanjem emisija izvan Unije. U tom se kontekstu predlaže CBAM, čiji je glavni cilj smanjiti rizik od istjecanja ugljika kako bi se u okviru borbe protiv klimatskih promjena smanjile emisije stakleničkih plinova u Uniji i svijetu.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

U kontekstu paketa za ostvarivanje cilja od 55 % CBAM nije samostalna mjera. Riječ je o mjeri klimatske politike kojom se nastoji očuvati integritet klimatskih ambicija EU-a usmjerenih na krajnji cilj klimatske neutralnosti. Uloga je CBAM-a smanjiti rizik od istjecanja ugljika i ojačati sustav EU-a za trgovanje emisijama. Stoga su sustav EU-a za trgovanje emisijama i CBAM usko povezani.

U okviru paketa za ostvarivanje cilja od 55 % predlaže se i revizija sustava EU-a za trgovanje emisijama¹⁵. Ona uključuje proširenje sustava EU-a za trgovanje emisijama na pomorski promet i uvođenje trgovanja emisijama u sektore građevinarstva i cestovnog prometa. Veće klimatske ambicije predloženih izmjena sustava EU-a za trgovanje emisijama ponajprije se ogledaju u strožim gornjim granicama emisija, što znači da će se ukupni broj dostupnih emisijskih jedinica smanjiti. Stroža gornja granica podrazumijeva jači signal cijene ugljika. Zbog EU-ova cilja klimatske neutralnosti i odluke o povećanju klimatskih ambicija za 2030. ponovno se šire razmatraju postojeće mjere za otklanjanje rizika od istjecanja ugljika. Konkretno, iako se besplatnom dodjelom emisijskih jedinica djelotvorno sprječavaju rizici od istjecanja ugljika, zbog nje slabi cjenovni signal za industriju Unije u odnosu na prodaju svih jedinica na dražbi.

Kao što je navedeno u europskom zelenom planu, zahvaljujući CBAM-u cijena uvoza točnije bi odražavala njegov sadržaj ugljika. Ta je mjera osmišljena tako da bude u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i drugim međunarodnim obvezama Unije. Nadalje, predsjednica von der Leyen naglasila je da „ugljik mora imati cijenu jer je priroda više ne

¹⁵ [Ured za publikacije: unijeti broj prijedloga izmjene sustava EU-a za trgovanje emisijama kad bude dostupan].

može plaćati. Mehanizmom za graničnu prilagodbu emisija ugljika strani proizvođači i Unijini uvoznici trebali bi se potaknuti da smanje emisije ugljika¹⁶.

U tu bi svrhu aktivno informiranje trećih zemalja bilo važno za razumijevanje i ispunjavanje zahtjeva CBAM-a. Nadalje, EU će surađivati s trećim zemljama na čiju trgovinu s EU-om ova Uredba utječe kako bi istražio mogućnosti za dijalog i suradnju u provedbi posebnih elemenata mehanizma. Trebao bi istražiti i mogućnosti zaključivanja sporazuma kako bi se uzeo u obzir njihov mehanizam određivanja cijene ugljika.

Postojeći su mehanizmi za smanjenje rizika od istjecanja ugljika besplatna dodjela emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama, a u nekim slučajevima i financijske mjere za nadoknadu neizravnih troškova emisija koji nastaju povećanjem cijena električne energije zbog sustava EU-a za trgovanje emisijama (neizravni troškovi emisija). CBAM je alternativa tim mjerama i stoga bi ih s vremenom morao zamijeniti. Međutim, kako bi se proizvođači, uvoznici i trgovci mogli prilagoditi novom režimu, besplatne dodjele trebale bi se smanjivati korak po korak tijekom postupnog uvođenja CBAM-a kako ta dva postupka ne bi bila kumulativna.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Unija iznimno aktivno sudjeluje na međunarodnim forumima kako bi jačala globalna pravila u području okoliša i pratila trgovinske partnere i manje razvijene zemlje na putu prema dekarbonizaciji. CBAM-om će se upotpuniti međunarodno djelovanje Unije u području okoliša i poticati dekarbonizacija u trećim zemljama.

Unija od 1992. osmišljava zajednička rješenja i potiče globalne mjere za borbu protiv klimatskih promjena. Konkretnije, djelovanje na razini EU-a trebalo bi biti usmjereno na troškovno učinkovito ostvarivanje dugoročnih klimatskih ciljeva, a ujedno i na uspostavu pravednosti i okolišnog integriteta. Uspostava stabilnog upravljanja ciljem klimatske neutralnosti EU-a do 2050. pomoći će Uniji da ostane na dobrom putu za ostvarivanje tog cilja.

Komisija je u akcijskom planu EU-a za postizanje nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla¹⁷ najavila i da će promicati odgovarajuće instrumente i poticaje kako bi se bolje provodilo načelo „onečišćivač plaća”¹⁸ i tako dovršilo postupno ukidanje „besplatnog onečišćavanja” radi postizanja što veće sinergije između dekarbonizacije i cilja nulte stope onečišćenja.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Člancima od 191. do 193. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) potvrđuju se i određuju nadležnosti EU-a u području klimatskih promjena. Pravna je osnova ovog Prijedloga članak 192. stavak 1. UFEU-a. U skladu s člankom 191. i člankom 192. stavkom 1. UFEU-a Unija pridonosi, među ostalim, ostvarenju sljedećih ciljeva: očuvanja, zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša, promicanja mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih ili svjetskih problema okoliša, a osobito borbe protiv klimatskih promjena.

¹⁶ Govor predsjednice von der Leyen o stanju Unije na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta 16. rujna 2020. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/SPEECH_20_1655

¹⁷ Komunikacija Komisije. (2021.). Put prema zdravom planetu za sve. (COM(2021) 400 final).

¹⁸ Članak 191. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Klimatske promjene po svojoj su prirodi problem koji nadilazi granice i koji se ne može riješiti isključivo nacionalnim ili lokalnim mjerama. Koordiniranim djelovanjem EU-a može se djelotvorno dopuniti i ojačati nacionalne i lokalne mjere te pridonijeti djelovanju u području klime. Koordinacija djelovanja u području klime potrebna je na razini Unije i, ako je to moguće, na globalnoj razini, a djelovanje EU-a opravdano je na temelju supsidijarnosti.

Uvođenjem CBAM-a na razini EU-a stvorit će se zajednički i jedinstven okvir kojim će se osigurati jednakost politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na unutarnjem tržištu EU-a i politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na uvoz. S obzirom na to da se njegov cilj odnosi isključivo na okoliš i nadilazi granice, države članice ne mogu ga ostvariti samostalno. Zbog svoje povezanosti s okolišem i kako bi se izbjeglo preusmjeravanje trgovine, CBAM bi trebao biti učinkovitiji ako se ujednačeno primjenjuje na razini Unije, po uzoru na sustav EU-a za trgovanje emisijama, te bi ga trebalo osmisliti u skladu s pravilima WTO-a.

Nadalje, ako se CBAM ne bi primjenjivao ujednačeno, njime bi se poticalo ponašanje koje dovodi do preusmjeravanja trgovine i biranja najpovoljnije jurisdikcije jer bi izvoznici iz trećih zemalja uvozili robu preko jurisdikcija EU-a koje primjenjuju najblaži oblik CBAM-a.

To nije u suprotnosti s prijenosom provedbe i izvršenja na nadležna nacionalna tijela, no trebalo bi biti ograničeno na provedbu i izvršenje.

- **Proporcionalnost**

Ovim se Prijedlogom nastoji riješiti problem smanjenja emisija stakleničkih plinova u Uniji i ujedno spriječiti da se trud uloženi u smanjenje emisija poništi povećanjem emisija izvan Unije. Stoga je jasno da je odabir politika uvjetovan nastojanjem da se ostvare ciljevi CBAM-a, posebno smanjenje rizika od istjecanja ugljika, kako bi se u okviru borbe protiv klimatskih promjena smanjile emisije stakleničkih plinova u Uniji i svijetu.

Predloženi opseg proizvoda obuhvaćenih CBAM-om temelji se na sektorima i emisijama obuhvaćenima sustavom EU-a za trgovanje emisijama, čiji se opseg obuhvaćenih sektora pak temelji na raznim kvantitativnim i kvalitativnim kriterijima povezanim s okolišnim ciljevima sustava EU-a za trgovanje emisijama, a područje primjene CBAM-a trebalo bi utvrditi tako da se na određenu robu upućuje na temelju njezina razvrstavanja u kombiniranu nomenklaturu¹⁹. Ublažavanje rizika od istjecanja ugljika u određenim energetski intenzivnim sektorima motivacija je za uvođenje te mjere. CBAM se temelji na klimatskoj logici sustava EU-a za trgovanje emisijama koja započinje od sektora u kojima su apsolutne vrijednosti emisija najviše i stoga bi za njih bio najvažniji.

Sadržaj ugljika u proizvodima ključan je element CBAM-a jer upućuje na emisije stakleničkih plinova (izražene u ekvivalentu ugljikova dioksida, „CO₂e”) koje su ispuštene tijekom njihove proizvodnje u inozemstvu. Na temelju tog elementa sprječava se nepovoljnije postupanje prema uvezenim proizvodima u odnosu na domaće proizvode proizvedene u postrojenjima u sustavu EU-a za trgovanje emisijama. S obzirom na to da za postrojenja na koja se primjenjuje sustav EU-a za trgovanje emisijama vrijedi cijena ugljika procijenjena na temelju njihovih stvarnih emisija, procjena na temelju stvarnih emisija stakleničkih plinova trebala bi se provoditi i za uvezene proizvode na koje se primjenjuje CBAM. Međutim, kako bi se

¹⁹ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 256, 7.9.1987., str. 1.).

poduzećima omogućilo da se prilagode takvom pristupu, predlaže se da se s prijelaznim razdobljem započne bez financijske prilagodbe.

Ovlašćivanjem nacionalnih nadležnih tijela za upravljanje mjerom maksimalno bi se povećala djelotvornost provedbe i izvršenja jer bi se u obzir uzela nacionalna iskustva u upravljanju sustavom EU-a za trgovanje emisijama. Ustroj u kojem nacionalna nadležna tijela za klimu imaju ključnu ulogu uvelike odražava ustroj koji se u sustavu EU-a za trgovanje emisijama uspješno primjenjuje gotovo deset godina.

- **Odabir instrumenta**

Ciljevi ovog Prijedloga najbolje se mogu ostvariti uredbom. Njome će brojne odredbe koje se odnose na robu uvezenu u carinsku uniju postati izravno primjenjive. Nadalje, ta se uredba u cijeloj Uniji mora primjenjivati i provoditi ujednačeno i dosljedno kako bi se ostvarili ciljevi iz članaka 32. i 207. UFEU-a.

Različite razine izloženosti riziku od istjecanja ugljika u ograničenoj bi mjeri opravdale djelovanje na nacionalnoj razini. Emisije ugljika nisu lokalizirane i, kao i sustav EU-a za trgovanje emisijama, CBAM može biti učinkovitiji kad se primjenjuje ujednačeno u većem opsegu.

Zbog toga se ciljevi ovog Prijedloga najbolje mogu ostvariti uredbom. Time će se osigurati izravna primjenjivost njezinih odredbi.

Isto tako, ako bi se određene zadaće povezane s provedbom i izvršenjem povjerile tijelima nadležnima za klimu i carinu u državama članicama, otklonila bi se tehnička i metodološka ograničenja i povećala djelotvornost.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

U okviru pripreme ovog Prijedloga Komisija je osmislila i provela strategiju savjetovanja s dionicima, koja je obuhvaćala i javna i ciljana savjetovanja.

Početna procjena učinka objavljena je 4. ožujka 2020. kako bi se dobile povratne informacije. Savjetovanje je trajalo do 1. travnja 2020.²⁰ kako bi se prikupile povratne informacije o početnim razmatranjima povezanim s projektom. U tom je razdoblju savjetovanja podneseno ukupno 219 odgovora, a od toga približno 150 odgovora trgovinskih udruženja, poslovnih udruženja i pojedinačnih poduzeća, 20 odgovora NVO-a i 20 odgovora građana, a preostale su odgovore podnijele skupine za strateško promišljanje, akademske/istraživačke institucije, sindikati i javna tijela. Većina odgovora poslana je iz EU-a, a njih 24 iz trećih zemalja.

Općenito, u većini je odgovora izražena potpora CBAM-u, a među preostalima je otprilike jednak broj odgovora u kojima je izražena ograničena potpora i u kojima je potpora uskraćena. U velikoj se većini odgovora poziva na oprez pri osmišljavanju mjere i zahtijeva se razmatranje svih mogućnosti. Istaknuta su ključna područja, među ostalim učinak na lance vrijednosti i oslanjanje na uvoz sirovina, izbjegavanje prekomjernih učinaka na krajnje potrošače, veze sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama i besplatnim emisijskim

²⁰ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12228-Europski-zeleni-plan-mehanizam-za-granicnu-prilagodbu-emisija-ugljika-hr>

jedinicama, distribucijski učinak u zahvaćenim sektorima i zemljama, a posebno u gospodarstvima u razvoju, i interakcija s postojećim mjerama za trgovinsku zaštitu koje se primjenjuju na sirovine.

U skladu sa smjernicama Komisije za bolju regulativu od 22. srpnja do 28. listopada 2020. provedeno je i otvoreno javno savjetovanje²¹. Cilj savjetovanja bio je prikupiti mišljenja građana i organizacija o obrazloženjima, ciljevima, mogućem obliku i području primjene te učincima inicijative. Ispitanici su mogli učitati i dokumente o stajalištu. U javnom savjetovanju sudjelovalo je ukupno 615 ispitanika. Zabilježeno je šest dvostrukih odgovora, što znači da je valjanih doprinosa bilo 609.

Većina ispitanika navodi da je istjecanje ugljika stvaran problem i da se CBAM-om može riješiti to pitanje, promicati potrošnja niskougljičnih proizvoda u EU-u i poticati uvođenje niskougljičnih tehnologija i ambicioznih klimatskih politika u trećim zemljama. Iako poduzeća, poslovna udruženja i javna tijela imaju pozitivno mišljenje o djelotvornosti postojećih mjera u kontekstu sustava EU-a za trgovanje emisijama i pravila o državnim potporama za ograničavanje istjecanja ugljika te o mogućnosti smanjenja emisija stakleničkih plinova drugim regulatornim mjerama, građani i drugi dionici zauzeli su kritičniji stav. Ispitanici smatraju da bi CBAM trebao biti ponajprije usmjeren na proizvode iz djelatnosti koje su već uključene u sustav EU-a za trgovanje emisijama (posebno one s najvećim rizikom od istjecanja ugljika) i da bi njime trebali biti obuhvaćeni cijeli lanci vrijednosti.

Uz sve navedeno službe Komisije sudjelovale su u opsežnim bilateralnim savjetovanjima s javnim tijelima u EU-u i trećim zemljama, poslovnim udruženjima, pojedinačnim poduzećima i NVO-ima. Isto tako, vanjski ugovorni izvođač proveo je ciljane savjetovanja u okviru kojih je obavio ukupno 25 detaljnih razgovora s višim rukovoditeljima i udruženjima iz sektora osnovnih materijala, proizvođačima, NVO-ima i oblikovateljima politika. Održana su dva kruga razgovora. Prvo je u ranoj fazi provedeno 17 neformalnih razgovora kako bi se utvrdile relevantne problematične teme i otvorena pitanja za daljnje istraživanje. U drugom je koraku provedeno osam dodatnih razgovora kako bi se ispitalo jesu li mišljenja i bojazni iz neformalnih razgovora prisutni i među širom skupinom dionika. Sudjelovalo je 17 dionika iz industrije, petero iz nevladinih organizacija i troje iz institucija država članica.

Zahvaljujući rezultatima javnih i ciljanih savjetovanja Komisija je prikupila velik broj stajališta i mišljenja o inicijativi. I javna i ciljana savjetovanja pokazala su da postoji zajedničko mišljenje o potrebi za CBAM-om kako bi se smanjio rizik od istjecanja ugljika i pomoglo Uniji da ostvari veće klimatske ambicije. Na temelju povratnih informacija dobivenih u okviru tih savjetovanja odabrani su elementi oblikovanja i najpoželjnije opcije politike. Rezultati savjetovanja s dionicima sažeti su u odgovarajućem prilogu procjeni učinka.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Pripremni koraci za donošenje Prijedloga temelje se na nizu studija i stručnih savjeta u kojima se analiziraju mogući oblik i područje primjene CBAM-a te njegovi učinci na okoliš, društvo i gospodarstvo.

Konkretno, uz potporu vanjskih stručnjaka Komisije provedena je studija o optimalnom obliku mehanizma i sektorima koji će njime biti obuhvaćeni. U okviru studije preispitana je

²¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12228-Europski-zeleni-plan-mehanizam-za-granicnu-prilagodbu-emisija-ugljika-hr>

logika intervencije, procijenjen je niz alternativnih opcija i njihova izvedivost, izneseni su tehnički savjeti o elementima tehničkog oblikovanja te je pružena pomoć pri odabiru sektora koji će biti obuhvaćeni mehanizmom. Elementi te studije izneseni su u procjeni učinka²², a Komisija je objavila i cijelu studiju²³.

Osim kvalitativne studije CBAM-a provedena je i namjenska kvantitativna procjena učinka kojoj su pridonijeli Zajednički istraživački centar Komisije, koji se usredotočio na učinke CBAM-a na materijalne proizvode, i vanjski stručnjaci, koji su se usredotočili na učinke na električnu energiju. Te kvantitativne procjene omogućile su uvid u učinak inicijative na okoliš, gospodarstvo i društvo te su u okviru procjene učinka stavljene na raspolaganje javnosti.

Naposljetku, analiza se temelji na dodatnom pregledu literature, studijama i istraživačkim radovima koje su dostavili članovi akademske zajednice u okviru otvorenog javnog savjetovanja te na drugim neovisnim studijama.

- **Procjena učinka**

Odbor za nadzor regulative dao je pozitivno mišljenje sa zadržkama o procjeni učinka, uključujući prijedloge za poboljšanje²⁴. Izvješće o procjeni učinka dodatno je revidirano u skladu s tim mišljenjem, a posebno se nastojalo osigurati njegovu neovisnost u odnosu na problem istjecanja ugljika i ujedno ojačati dosljednost s prijedlogom revizije sustava EU-a za trgovanje emisijama, bolje razjasniti ključne učinke i odabire institucija te podrobnije predočiti stajališta skupina dionika.

Problem koji se nastoji riješiti CBAM-om odnosi se na smanjenje emisija stakleničkih plinova u EU-u i ujedno sprečavanje mogućnosti da se trud uložen u smanjenje emisija poništi povećanjem emisija izvan Unije (istjecanje ugljika). U skladu s tim dinamičnim okvirom temelj za izradu procjene učinka zasnivao se na činjenici da se CBAM uvodi u kontekstu novog dogovorenog cilja EU-a da se neto emisije stakleničkih plinova smanje za najmanje 55 % (u odnosu na 1990.).

Na temelju tog dinamičnog okvira procijenjeno je šest opcija, a pri osmišljavanju svake od njih uzeti su u obzir zahtjevi WTO-a i međunarodne obveze EU-a, kao što su sporazumi o slobodnoj trgovini koje je zaključio EU ili Ugovor o Energetskoj zajednici.

Kad je riječ o CBAM-u, prva je opcija porez na uvoz ugljika koji plaća uvoznik pri ulasku proizvoda u EU. Porez bi naplaćivala carinska tijela na granici na temelju poreza koji odražava cijenu ugljika u Uniji u kombinaciji sa standardnim intenzitetom ugljika proizvoda. Uvoznici bi imali priliku zatražiti smanjenje obveze povezane s CBAM-om na temelju pojedinačnog ugljičnog otiska i cijene ugljika plaćene u zemlji proizvodnje.

U okviru druge opcije na uvoz bi se primjenjivao sustav koji je svojevrsna replika sustava EU-a za trgovanje emisijama primjenjivog na domaću proizvodnju. Slično sustavu emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama, ta opcija podrazumijeva da uvoznici predaju certifikate (certifikate o CBAM-u) koji se temelje na intenzitetu ugrađenih emisija proizvoda koje uvoze u Uniju i koji se kupuju po cijeni koja u svakom trenutku odgovara cijeni emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama. Ti certifikati neće

²² [Ured za publikacije: umetnuti poveznicu na procjenu učinka nakon objave].

²³ [Ured za publikacije: umetnuti poveznicu na studiju nakon objave].

²⁴ [Ured za publikacije: umetnuti poveznice na sažetak i pozitivno mišljenje Odbora za nadzor regulative nakon objave].

biti povezani s emisijskim jedinicama iz sustava EU-a za trgovanje emisijama, ali će biti u skladu s cijenom tih emisijskih jedinica kako bi se zauzeo dosljedan pristup određivanju cijena u sustavu EU-a za trgovanje jedinicama. Nacionalna tijela nadležna za klimu upravljat će prodajom certifikata o CBAM-u, a uvoznici će tim tijelima zaduženima za upravljanje CBAM-om dostavljati deklaracije verificiranih ugrađenih emisija u uvezenim proizvodima i predavati onoliko certifikata o CBAM-u koliko odgovara deklariranim emisijama. Slično kao u sustavu EU-a za trgovanje emisijama, takvi postupci deklaracije i predaje obavljat će se u okviru godišnjeg usklađivanja koje će se provoditi tijekom godine koja slijedi nakon godine uvoza i na temelju godišnjeg obujma trgovinskog uvoza. Intenzitet emisija ugljika proizvoda temeljio bi se na zadanim vrijednostima, međutim, uvoznicima bi se omogućilo da u trenutku godišnjeg usklađivanja na temelju pojedinačnih rezultata emisija zatraže smanjenje obveze povezane s CBAM-om. Isto tako, imali bi pravo tražiti smanjenje obveze povezane s CBAM-om za svaku cijenu ugljika plaćenu u zemlji proizvodnje (na koju pri izvozu nije primijenjen rabat ni bilo koji drugi oblik kompenzacije).

Treća opcija funkcionira na isti način kao druga, no cijena ugljika pri uvozu temelji se na stvarnim emisijama proizvođača iz trećih zemalja, a ne na zadanoj vrijednosti koja se temelji na prosjecima proizvođača iz EU-a. U okviru te opcije uvoznik će morati prijaviti stvarne emisije ugrađene u proizvod i predati odgovarajući broj certifikata o CBAM-u.

Četvrta opcija primjenjivala bi se na isti način kao treća. Uključuje predaju certifikata o CBAM-u za uvezene proizvode. Međutim, u okviru te opcije razmatra se i razdoblje postupnog uvođenja od deset godina koje bi započelo 2026. i tijekom kojeg bi se besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama svake godine postupno ukidale za deset postotnih bodova, a uvodio bi se CBAM. Tijekom tog razdoblja postupnog uvođenja obveza povezana s CBAM-om smanjila bi se proporcionalno količini besplatnih emisijskih jedinica raspodijeljenih u određenom sektoru.

Peta je opcija inačica treće opcije s proširenim dosegom na niže razine vrijednosnog lanca. Njome bi bili obuhvaćeni materijali s višom razinom emisija ugljika koji su dio polugotovih i gotovih proizvoda duž lanca vrijednosti. CBAM bi se i pri uvozu temeljio na stvarnim emisijama proizvođača iz trećih zemalja.

Šesta opcija podrazumijeva trošarinu na materijale s višom razinom emisija ugljika koja obuhvaća potrošnju domaćih i uvezenih proizvoda u Uniji te daljnju primjenu sustava EU-a za trgovanje emisijama koja uključuje besplatnu dodjelu emisijskih jedinica za proizvodnju u EU-u.

Kad je riječ o djelotvornosti CBAM-a u odnosu na njegov glavni cilj smanjenja rizika od istjecanja ugljika kako bi se u okviru borbe protiv klimatskih promjena smanjile emisije stakleničkih plinova u Uniji i svijetu, procjena učinka pokazala je da se svim opcijama politike ostvaruje pozitivan učinak. U tom je pogledu utvrđeno da se svim opcijama CBAM-a postiže veće smanjenje emisija u sektorima u Uniji u kojima se primjenjuje CBAM nego inačicom koja uključuje veće ambicije i besplatne dodjele emisijskih jedinica. Sve opcije politike donose pozitivne rezultate kad je riječ o poticanju proizvođača iz trećih zemalja da prijeđu na čišće proizvodne postupke. Na temelju tih kriterija posebno su djelotvorne opcije kojima se omogućuje dokazivanje stvarnih emisija, a iznimno pozitivne rezultate pokazuju i treća, četvrta i peta opcija. Utvrđeno je da su sve opcije u skladu sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama.

Četvrtom opcijom postiže se izrazito pozitivan učinak u području zaštite od istjecanja ugljika, a slijede je treća i peta opcija, dok bi prva, druga i šesta opcija bile manje djelotvorne. Sve su opcije politike osmišljene tako da budu u skladu s međunarodnim obvezama EU-a.

CBAM će se primjenjivati na uvoz robe po cijeni ugljika koja će se utvrđivati sustavom dražbi u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama. Cijena bi se naplaćivala uvoznicima na temelju zadane vrijednosti ili na temelju stvarnih emisija ugrađenih u uvezene proizvode. Zbog mogućnosti dokazivanja da je ugljična učinkovitost njihova proizvoda viša od zadane vrijednosti sustav bi postao složeniji, ali bi se ujedno potaknulo smanjenje emisija za udio materijala koji se izvoze u EU.

Učinak je CBAM-a na zaposlenost općenito ograničen. Na promjene u zaposlenosti uglavnom utječe postojanje (ili nepostojanje) besplatne dodjele emisijskih jedinica. Zadržavanje besplatne dodjele emisijskih jedinica uzrokuje neznatan porast zaposlenosti u sektorima u kojima se primjenjuje CBAM. Potpuno ukidanje besplatne dodjele emisijskih jedinica bez dostupnog CBAM-a dovodi do najvećeg smanjenja zaposlenosti. Primjena CBAM-a na materijalne industrijske proizvode vjerojatno će ograničeno utjecati na potrošačke cijene jer je mjera usmjerena na proizvode na višim razinama lanca vrijednosti i samo neizravno utječe na robu namijenjenu krajnjoj potrošnji.

Pretpostavlja se da će za uvoznike koji se nalaze u Uniji i na koje bi se primjenjivale obveze u okviru CBAM-a nastati troškovi usklađivanja. Oni bi se mogli utvrditi na temelju zadane vrijednosti ili pružanjem verificiranih informacija o stvarnim emisijama. Iako bi se stvarne emisije pratile izvan Unije, odgovornost, a time i troškove, za dostavljanje tijelima verificiranih informacija povezanih s tim praćenjem snose uvoznici. Kad se u okviru prve, druge, treće, četvrte i pete opcije deklariraju emisije jednake zadanoj vrijednosti, praćenje emisija iz proizvodnog postupka nije potrebno te stoga nastaju i ograničeni troškovi. Međutim, ako uvoznici odluče zatražiti da primjenjuju stvarne emisije iz proizvodnog postupka, praćenjem nastaju dodatni troškovi za poduzeće. U okviru šeste opcije zadane se vrijednosti moraju utvrditi i za materijale i za gotove proizvode. Administrativno opterećenje za proizvođače materijala u EU-u relativno je nisko, što znači da proizvođači ne moraju dokazivati intenzitet ugljika u svojoj proizvodnji.

Proizvodnja električne energije razmatra se odvojeno od materijalnih proizvoda. Da bi se CBAM primijenio na sektor električne energije, potrebno je u obzir uzeti njezina jedinstvena obilježja prema kojima se razlikuje od osnovnih materijala, a to uključuje njezin način prijenosa ograničenim monopolističkim mrežama i širok raspon tehnologija koje se primjenjuju pri njezinoj proizvodnji.

U skladu s pristupima koji se primjenjuju na materijalne proizvode, u kontekstu određivanja odgovarajuće obveze u okviru CBAM-a potrebno je utvrditi referentnu vrijednost za emisije ugrađene u uvezenu električnu energiju. Za utvrđivanje referentne vrijednosti ugrađenih emisija električne energije upotrebljavaju se dvije alternativne opcije: (a) prosječni intenzitet emisija stakleničkih plinova za kombinaciju izvora električne energije u EU-u i (b) prosječni faktor emisije stakleničkih plinova za kombinaciju izvora električne energije u EU-u. Međutim, kao i u okviru drugih opcija, uvoznici bi i dalje mogli dokazati da je razina emisija u njihovim postrojenjima niža od navedenih referentnih vrijednosti.

Na temelju navedenog u procjeni učinka zaključeno je da četvrta opcija ima jasne prednosti u odnosu na sve ostale razmotrene opcije. Stoga se predlaže uvođenje CBAM-a za odabrane proizvode u obliku certifikata o CBAM-u koji se temelje na stvarnim emisijama. Predlaže se i

postupno uvođenje CBAM-a uz odgovarajuće smanjenje besplatne dodjele emisijskih jedinica u odgovarajućim postrojenjima u sustavu EU-a za trgovanje emisijama. Tom se opcijom politike osigurava visoka razina djelotvornosti CBAM-a.

Sustavom koji se temelji na stvarnim emisijama uvezene robe osigurava se pravedno i jednako postupanje prema svim uvezenim proizvodima i uska povezanost sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama. Međutim, sustav CBAM-a morat će se upotpuniti uvođenjem mogućnosti da se izračuni temelje na skupu zadanih vrijednosti za primjenu u situacijama u kojima nije dostupno dovoljno podataka o emisijama. Nadalje, u početnoj prijelaznoj fazi u kojoj uvoznici možda još neće moći izraditi podatke o stvarnim emisijama potrebne za sustav mogla bi se primjenjivati i zadana vrijednost. Ta će se opcija trebati osmisliti tako da bude potpuno u skladu s međunarodnim obvezama EU-a, posebno s pravilima WTO-a, i stoga će se pri primjeni zadane vrijednosti u svim slučajevima morati omogućiti uvoznicima da na temelju svojih stvarnih emisija dokažu da su njihovi rezultati bolji od te vrijednosti. Nadalje, trebat će osigurati da se tijekom postupnog uvođenja CBAM-a i odgovarajućeg postupnog ukidanja besplatnih emisijskih jedinica prema uvezenim proizvodima ni u kojem trenutku ne postupi nepovoljnije nego prema domaćoj proizvodnji u EU-u.

Isto tako, uvođenjem certifikata o CBAM-u koji se temelje na stvarnim emisijama uspostavila bi se zaštita od rizika od istjecanja ugljika, a ujedno bi se potaknulo proizvođače iz trećih zemalja da prijeđu na čišće proizvodne postupke, prema potrebi uz službenu razvojnu pomoć.

Kad je riječ o električnoj energiji, najpoželjnija je opcija primijeniti CBAM na temelju faktora emisije ugljika uz mogućnost da uvoznici dokažu niže emisije. Obje opcije pridonose ublažavanju rizika od istjecanja ugljika tako što srednjoročno odvrću od toga da se izvori proizvodnje energije s višom razinom emisija ugljika koji bi mogli zamijeniti proizvođače sa sjedištem u EU-u izložene sve većim troškovima ugljika gomilaju u blizini granica EU-a. Međutim, opcijom koja se temelji na faktoru emisije ugljika mnogo se djelotvornije sprječava istjecanje ugljika uz niske administrativne troškove.

Odabirom četvrte opcije politike za materijalne proizvode i faktora emisije ugljika za električnu energiju uveo bi se proporcionalni mehanizam za suočavanje s klimatskim promjenama smanjenjem emisija stakleničkih plinova u Uniji i sprečavanjem da se te emisije zamijene emisijama izvan Unije. Isto tako, postupnim ukidanjem besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama u predmetnim sektorima u kombinaciji s postupnim uvođenjem CBAM-a poduzećima i nadležnim tijelima omogućio bi se razborit i predvidljiv prelazak.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Procjena učinka upućuje na to da bi troškovi usklađivanja s CBAM-om bili relativno viši za MSP-ove nego za velika poduzeća. Točan stupanj razlike između tih dviju skupina nije se mogao kvantificirati na temelju trenutno dostupnih podataka.

S obzirom na to da se CBAM u početku primjenjuje na uvoz nekoliko osnovnih materijala i proizvoda od osnovnih materijala, uglavnom utječe na velika poduzeća. Stoga bi se mjerama povezanima s uvozom ostvario neznatan praktični učinak na MSP-ove iako bi on s obzirom na uvezenu količinu bio relativno veći nego za velika poduzeća. Zbog tog razloga u okviru procjene učinka nije proveden test utjecaja na MSP-ove niti je s MSP-ovima provedeno zasebno savjetovanje iako su stajališta MSP-ova i posljedice koje bi oni mogli snositi procijenjeni u okviru internetskog javnog savjetovanja koje je provela Komisija.

Zbog toga ni ovom Uredbom nisu propisane posebne mjere za MSP-ove.

- **Temeljna prava**

Ovim se Prijedlogom poštuju temeljna prava i načela koja su posebno priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima²⁵. Njime se posebno pridonosi cilju visoke razine zaštite okoliša u skladu s načelom održivog razvoja, kako je utvrđeno člankom 37. Povelje.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Većina prihoda koji se ostvare CBAM-om uplaćivat će se u proračun EU-a.²⁶ Na izvanrednom sastanku Europskog vijeća od 17. do 21. srpnja 2020.²⁷ čelnici EU-a postigli su dogovor o instrumentu za oporavak NextGenerationEU. Tim će se instrumentom EU-u osigurati potrebna sredstva za suočavanje s izazovima koje je donijela pandemija bolesti COVID-19 i poduprijeti ulaganje u zelenu i digitalnu tranziciju. Kako bi ga financirala, Komisija će moći pozajmiti najviše 750 milijardi EUR na financijskim tržištima. U tom su se kontekstu Europski parlament, Vijeće i Komisija složili da će „[i]nstitucije [...] raditi na uvođenju dostatnih novih vlastitih sredstava kako bi se pokrio iznos koji odgovara očekivanim rashodima povezanim s vraćanjem” instrumenta NextGenerationEU²⁸. Komisija se obvezala da će u prvoj polovini 2021. podnijeti prijedloge o novim vlastitim sredstvima koji će uključivati CBAM.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

U okviru cjelokupnog paketa mjera zaštite okoliša koje je EU donio i primijenio, a koje pokazuju da EU i dalje ima višu razinu ambicija u pogledu okoliša nego mnogi naši trgovinski partneri, smatra se da je primjereno u najkraćem razumnom roku započeti s prelaskom sa sustava u kojem se pitanje istjecanja ugljika rješava besplatnim emisijskim jedinicama na sustav u kojem se to pitanje kad je povezano s uvozom rješava mehanizmom za prilagodbu ugljika na granicama, pri čemu se na nepristran način moraju uzeti u obzir tehnička i ekonomska izvedivost, uključujući administrativna ograničenja i legitimna očekivanja svih gospodarskih subjekata.

Istodobno usklađivanje više ciljeva ide u prilog tomu da se mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama postupno uvede u najkraćem mogućem roku kako bi se u početnoj i relativno kratkoj pilot-fazi bez ikakve financijske prilagodbe operatori mogli prilagoditi novom sustavu, među ostalim njegovim dodatnim administrativnim zahtjevima, a nadležna tijela steći iskustvo u upravljanju novim sustavom.

Nakon završetka te pilot-faze postupak prelaska s besplatnih emisijskih jedinica na mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama ozbiljno će se ubrzati, pri čemu će se

²⁵ SL C 326, 26.10.2012., str. 391.

²⁶ Odluka Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom (SL L 424, 15.12.2020., str. 1.).

²⁷ Vidjeti [zaključke Europskog vijeća od 17. do 21. srpnja 2020.](#)

²⁸ Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava (SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.).

izbjegavati diskriminacija između domaće i uvezene robe ili među uvezenom robom iz različitih zemalja te će se potpuno poštovati međunarodne obveze i prava EU-a.

Komisija će uspostaviti mehanizme za praćenje i evaluaciju funkcioniranja CBAM-a, među ostalim njegove provedbe u slučaju prijevara, te će ga ocijeniti imajući u vidu glavne ciljeve politike. S obzirom na to da je CBAM jedan od prijedloga politike u okviru paketa za ostvarivanje cilja od 55 %, praćenje i evaluacija mogli bi se provoditi u skladu s drugim politikama iz tog paketa.

Do kraja prijelaznog razdoblja Komisija će izvijestiti Europski parlament i Vijeće o primjeni Uredbe i prema potrebi podnijeti zakonodavni prijedlog za proširenje CBAM-a na robu koja nije navedena u Prilogu I., a možda i na druge emisije, te će uvesti druge moguće promjene kako bi poboljšala njegovo funkcioniranje. U tu je svrhu potrebno prvo pratiti učinak CBAM-a.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U poglavlju I. utvrđuju se opće odredbe, među ostalim predmet, područje primjene Prijedloga (članci 1. i 2.) i definicije ključnih pojmova (članak 3.). U Prilogu I. posebno se utvrđuje područje primjene Prijedloga te se navode roba i emisije stakleničkih plinova povezane sa svakom vrstom navedene robe. U Prilogu II. navode se zemlje i državna područja podrijetla u kojima se predmetna mjera ne primjenjuje.

Poglavlje II. sadržava odredbe o obvezama i pravima deklaranata robe. Točnije, sadržava odredbe o uvjetima podnošenja zahtjeva za ovlaštenje za uvoz robe na koju se primjenjuje CBAM (članci 4. i 5.), o obvezi ovlaštenog deklaranta da svake godine do 31. svibnja podnese godišnju deklaraciju o CBAM-u i sadržaju te deklaracije (članak 6.), o načelima za izračun emisija ugrađenih u robu koja je prethodne kalendarske godine uvezena u EU (članak 7., kako je dalje navedeno u Prilogu III.) i o postupku verifikacije tih emisija koji provode akreditirani verifikatori (članak 8. dopunjen zahtjevima u pogledu izvješćivanja i načelima verifikacije u Prilozima IV. i V.). U njemu se utvrđuju i načela za priznavanje cijene ugljika plaćene u trećim zemljama (članak 9.). Naposljetku, u skladu s člankom 10. operator postrojenja u trećoj zemlji može zatražiti od Komisije da ga uvrsti u središnju bazu podataka. Nakon što se registrira, operator može odabrati da se informacije o verificiranim ugrađenim emisijama otkriju ovlaštenom deklarantu. Na temelju tih otkrivenih informacija ovlašteni deklarant može ispuniti obvezu da pri uvozu robe proizvedene u postrojenju registriranom u središnjoj bazi podataka Uniji deklarira verificirane informacije o ugrađenim emisijama.

U poglavlju III. navedene su opće odredbe o administrativnom ustroju nadležnih nacionalnih tijela, ulozi Komisije, isto kao središnjeg administratora, i otkrivanju informacija (članci 11., 12., 13. i 15.). To poglavlje sadržava i odredbe o glavnim značajkama nacionalnih registara i njihovih računa (članci 14. i 16.) te o odlukama tijela u pogledu ovlaštenja za uvoz (članak 17.), akreditiranju verifikatora (članak 18.) i preispitivanju deklaracija o CBAM-u (članak 19.).

Poglavlje IV. sadržava odredbe o certifikatima o CBAM-u. U člancima od 20. do 24. utvrđuju se detaljna pravila o životnom ciklusu certifikata o CBAM-u, od njihove prodaje do kontrole predaje ili ponovne kupnje, ako do nje dođe, i konačnog poništenja. U članku 20. posebno se opisuje prodaja certifikata koju provode nadležna tijela. Članak 21. odnosi se na izračun cijene certifikata koji Komisija obavlja svakog tjedna. U članku 22. utvrđuju se postupci kojima se osigurava da svaki ovlašteni deklarant ispuni obvezu predaje certifikata u nacionalni registar. U članku 23. utvrđuje se pravo ovlaštenog deklaranta da od nadležnog

tijela zatraži ponovnu kupnju ograničenog broja certifikata o CBAM-u preostalih na njegovu računu nakon predaje. Naposljetku, u članku 24. navodi se da je do 30. lipnja svake godine nadležno tijelo dužno poništiti certifikate preostale na računu svakog deklaranta nakon predaje i ponovne kupnje, ako postoje.

U poglavlju V. riječ je o načinu na koji bi carinska tijela trebala provoditi postupke za upravljanje robom na granici (članak 25.). U poglavlju VI. utvrđuju se kazne za neispunjavanje obveza u članku 26. i propisuje se posebna odredba o izbjegavanju mjera u slučaju promjena strukture trgovine (članak 27.).

Poglavlje VII. sadržava odredbe o izvršavanju delegiranja ovlasti Komisiji za donošenje delegiranih akata (članak 28.) i postupku ispitivanja za provedbene akte (članak 29.). Ovlast za donošenje delegiranih akata spominje se u člancima 2., 18. i 27. Članak 2., članci od 5. do 9. te članci 21., 25., 31., 33. i 35. sadržavaju odredbe o provedbenim ovlastima.

U Poglavlju VIII. članak 30. sadržava odredbe o evaluaciji Uredbe i njezinu preispitivanju.

Poglavlje IX. (članak 31.) odnosi se na smanjenje obveze u okviru CBAM-a kako bi se uzela u obzir prijelazna besplatna dodjela emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama u postrojenjima u Uniji u kojima se proizvodi ista vrsta robe koja je obuhvaćena Prijedlogom.

Poglavlje X. sadržava posebne odredbe koje će se primjenjivati tijekom početnog prijelaznog razdoblja. U skladu s tim odredbama u prvim će se godinama CBAM primjenjivati bez financijske prilagodbe kako bi se prikupili podaci i informirali deklaranti. Kako je utvrđeno u članku 32., to prijelazno razdoblje trajat će tri godine, od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2025. Deklaranti će svaka tri mjeseca izvješćivati o ugrađenim emisijama koje odgovaraju njihovom uvozu iz prethodnog tromjesečja i pritom navesti pojedinosti o izravnim i neizravnim emisijama te izvješćivati o cijeni ugljika plaćenju u inozemstvu. Carinska tijela obavijestit će deklarante o njihovim obvezama u okviru CBAM-a i razmijeniti informacije s nadležnim tijelima.

Naposljetku, u poglavlju XI. navodi se datum stupanja Prijedloga na snagu, pri čemu se neke odredbe primjenjuju isključivo u prijelaznom razdoblju, a neke se počinju primjenjivati 2026. (članak 36.).

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Komisija je u svojoj komunikaciji o europskom zelenom planu³ utvrdila novu strategiju rasta kojom se Uniju nastoji preobraziti u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. neće biti neto emisija (emisije nakon što se odbiju uklanjanja) stakleničkih plinova i u kojem gospodarski rast neće biti povezan s iskorištavanjem resursa. Usto, europskim zelenim planom nastoji se zaštititi, očuvati i povećati prirodni kapital EU-a te zaštititi zdravlje i dobrobit građana od rizika i učinaka povezanih s okolišem. Međutim, ta preobrazba mora biti pravedna i uključiva i nitko ne smije biti zapostavljen. Komisija je u akcijskom planu EU-a za postizanje nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla⁴ najavila promicanje odgovarajućih instrumenata i poticaja kako bi se bolje provodilo načelo „onečišćivač plaća” utvrđeno u članku 191. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i tako dovršilo postupno ukidanje „besplatnog onečišćavanja” radi postizanja što veće sinergije između dekarbonizacije i cilja nulte stope onečišćenja.
- (2) Pariški sporazum⁵, donesen u prosincu 2015. na temelju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC), stupio je na snagu u studenome 2016. Stranke Pariškog sporazuma u njegovu su se članku 2. usuglasile da će zadržati povišenje prosječne globalne temperature na razini koja je znatno niža od

¹ SL L, , str. [Ured za publikacije: umetnuti broj mišljenja].

² SL L, , str. [Ured za publikacije: umetnuti broj mišljenja].

³ Komunikacija Komisije od 11. prosinca 2019. o europskom zelenom planu (COM(2019) 640 final).

⁴ Komunikacija Komisije od 12. svibnja 2021. o putu prema zdravom planetu za sve (COM(2021) 400 final).

⁵ SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te da će ulagati trud kako bi povišenje temperature ograničile na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju.

- (3) Suočavanje s klimatskim i drugim izazovima povezanima s okolišem te ostvarenje ciljeva Pariškog sporazuma u središtu su europskog zelenog plana. U kontekstu vrlo teških posljedica pandemije bolesti COVID-19 za zdravlje i gospodarsko blagostanje građana Unije vrijednost europskog zelenog plana samo je porasla.
- (4) Unija se obvezala da će do 2030. smanjiti emisije stakleničkih plinova u cjelokupnom gospodarstvu Unije za najmanje 55 % ispod razina iz 1990., kako je utvrđeno u podnesku UNFCCC-u ime Europske unije i njezinih država članica o ažuriranju nacionalno utvrđenog doprinosa Europske unije i njezinih država članica⁶.
- (5) Uredbom (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća⁷ u zakonodavstvo je ugrađen cilj postizanja klimatske neutralnosti u cijelom gospodarstvu do 2050. U toj se uredbi utvrđuje i obveza Unije da do 2030. smanji emisije stakleničkih plinova za najmanje 55 % ispod razina iz 1990.
- (6) U posebnom izvješću Međuvladina panela o klimatskim promjenama (IPCC) o učincima povišenja globalne temperature od 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju i povezanim putanjama globalnih emisija stakleničkih plinova⁸ iznosi se čvrsto znanstveno uporište za borbu protiv klimatskih promjena i ukazuje na potrebu za jačanjem djelovanja u području klime. U tom se izvješću potvrđuje da je za smanjenje vjerojatnosti ekstremnih vremenskih uvjeta potrebno hitno smanjiti emisije stakleničkih plinova i da klimatske promjene treba ograničiti na povišenje globalne temperature od 1,5 °C.
- (7) Unija provodi ambicioznu politiku djelovanja u području klime i uspostavila je regulatorni okvir za ostvarenje svojeg cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. Zakonodavstvo kojim se taj cilj nastoji ostvariti među ostalim obuhvaća Direktivu 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁹ kojom se uspostavlja sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije (sustav EU-a za trgovanje emisijama) i osigurava usklađeno određivanje cijena emisija stakleničkih plinova na razini Unije za energetske intenzivne sektore i podsektore, Uredbu (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ kojom se uspostavljaju nacionalni ciljevi

⁶ [Vijeće](#) Europske unije ST/14222/1/20/REV1.

⁷ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredbi (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

⁸ Međuvladin panel o klimatskim promjenama, 2018.: *Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty* (Globalno zatopljenje od 1,5 °C. Posebno izvješće Međuvladina panela o klimatskim promjenama o učincima globalnog zatopljenja od 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju i povezanim putanjama globalnih emisija stakleničkih plinova u kontekstu jačanja globalnog odgovora na prijetnju klimatskih promjena, održivog razvoja i rada na iskorjenjivanju siromaštva) [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P. R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J. B. R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M. I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, i T. Waterfield (urednici)].

⁹ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

¹⁰ Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi

smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2030. te Uredbu (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹ kojom se od država članica zahtijeva da emisije stakleničkih plinova proizišle iz korištenja zemljišta kompenziraju uklanjanjem emisija iz atmosfere.

- (8) Sve dok znatan broj međunarodnih partnera Unije zauzima politički pristup koji ne dovodi do klimatskih ambicija koje su na istoj razini kao Unijine, postoji rizik od istjecanja ugljika. Do istjecanja ugljika došlo bi kad bi zbog troškova povezanih s klimatskim politikama poduzeća u određenim industrijskim sektorima ili podsektorima premjestila proizvodnju u druge zemlje ili kad bi se istovjetni proizvodi s nižom razinom emisija stakleničkih plinova zamijenili uvezenim proizvodima iz tih zemalja. To bi moglo dovesti do povećanja njihovih ukupnih emisija na globalnoj razini, čime bi se ugrozilo smanjenje emisija stakleničkih plinova koje je hitno potrebno ako svijet namjerava zadržati prosječnu globalnu temperaturu na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u preindustrijskom razdoblju.
- (9) Inicijativa za mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama (CBAM) dio je paketa za ostvarivanje cilja od 55 %. Taj će mehanizam služiti kao ključan element paketa instrumenata EU-a kojim će se nastojati smanjiti rizik od istjecanja ugljika koji proizlazi iz većih klimatskih ambicija Unije kako bi se u skladu s Pariškim sporazumom ostvario cilj klimatske neutralnosti Unije do 2050.
- (10) Postojeći mehanizmi za smanjenje rizika od istjecanja ugljika u sektorima ili podsektorima koji su izloženi tom riziku uključuju prijelaznu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama i financijske mjere za nadoknadu neizravnih troškova emisija koji proizlaze iz troškova emisija stakleničkih plinova prenesenih u cijene električne energije utvrđene u članku 10.a stavku 6. i članku 10.b Direktive 2003/87/EZ. Međutim, zbog besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama slabi cjenovni signal koji sustav šalje postrojenjima koja ga primaju u odnosu na prodaju svih jedinica na dražbi i stoga takva dodjela utječe na poticaje za ulaganje u daljnje smanjenje emisija.
- (11) U okviru CBAM-a ti se postojeći mehanizmi nastoje zamijeniti drukčijim pristupom riziku od istjecanja ugljika, odnosno određivanjem istovjetne cijene ugljika za uvezene i domaće proizvode. Kako bi se osigurao postupan prelazak s trenutačnog sustava besplatnih emisijskih jedinica na CBAM, trebalo bi postupno uvoditi CBAM i istodobno postupno ukidati besplatnu dodjelu emisijskih jedinica u sektorima obuhvaćenima CBAM-om. Kombinirana i prijelazna primjena besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama ni u kojem slučaju ne bi trebala dovesti do povoljnijeg postupanja prema robi iz Unije u odnosu na robu uvezenu u carinsko područje Unije.
- (12) Iako je cilj CBAM-a spriječiti rizik od istjecanja ugljika, ovom bi se Uredbom ujedno potaknulo proizvođače iz trećih zemalja da upotrebljavaju tehnologije koje su učinkovitije u pogledu emisija stakleničkih plinova kako bi nastajalo manje emisija po jedinici proizvodnje.

mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

¹¹ Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okviru za klimatsku i energetska politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1.).

- (13) S obzirom na to da je CBAM instrument za sprečavanje istjecanja ugljika i smanjenje emisija stakleničkih plinova, njime bi trebalo osigurati da uvezeni proizvodi podliježu regulatornom sustavu u kojem se primjenjuju troškovi ugljika istovjetni onima koji bi se inače snosili u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama. CBAM je klimatska mjera kojom bi trebalo spriječiti rizik od istjecanja ugljika i pridonijeti većim ambicijama Unije u pogledu ublažavanja klimatskih promjena te ujedno ostvariti usklađenost s WTO-om.
- (14) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati na robu uvezenu u carinsko područje Unije iz trećih zemalja, osim ako je na njezinu proizvodnju već primijenjen sustav EU-a za trgovanje emisijama, pri čemu se to odnosi na treće zemlje ili državna područja ili sustav određivanja cijene ugljika koji je potpuno povezan sa sustavom EU-a za određivanje cijena.
- (15) Kako bi se u slučaju budućih sporazuma iz CBAM-a isključile treće zemlje ili državna područja koja su potpuno integrirana u sustav EU-a za trgovanje emisijama ili su s njim povezana, ovlast za donošenje akata trebalo bi delegirati Komisiji u skladu s člankom 290. UFEU-a o izmjeni popisa zemalja iz Priloga II. S druge strane, te bi treće zemlje ili državna područja trebalo ukloniti s popisa u Prilogu II. i na njih bi se trebao primjenjivati CBAM ako za robu izvezenu u Uniju ne provode stvarnu naplatu cijene u okviru sustava za trgovanje emisijama.
- (16) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati na epikontinentalni pojas i isključivi gospodarski pojas koji su države članice proglasile u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora¹² kako bi se spriječio rizik od istjecanja ugljika u odobalnim postrojenjima.
- (17) Emisije stakleničkih plinova koje će se regulirati CBAM-om trebale bi odgovarati emisijama stakleničkih plinova obuhvaćenima Prilogom I. sustavu EU-a za trgovanje emisijama iz Direktive 2003/87/EZ, odnosno ugljikovu dioksidu (CO₂) te prema potrebi dušikovu oksidu (N₂O) i perfluorougljicima (PFC-i). CBAM bi se u početku trebao primjenjivati na izravne emisije stakleničkih plinova nastale od trenutka proizvodnje robe do trenutka uvoza u carinsko područje Unije, a nakon isteka prijelaznog razdoblja i dodatne procjene i na neizravne emisije u skladu s područjem primjene sustava EU-a za trgovanje emisijama.
- (18) Zajednički je cilj sustava EU-a za trgovanje emisijama i CBAM-a odrediti cijene emisija stakleničkih plinova ugrađenih u iste sektore i robu na temelju posebnih emisijskih jedinica ili certifikata. Oba su sustava regulatorne prirode i opravdana su zbog potrebe za ograničavanjem emisija stakleničkih plinova u skladu s okolišnim ciljem utvrđenim u Uniji.
- (19) Međutim, iako se u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama utvrđuje apsolutna gornja granica emisija stakleničkih plinova iz djelatnosti obuhvaćenih njegovim područjem primjene i omogućuje se trgovanje emisijskim jedinicama (sustav određivanja gornjih granica emisija i trgovanja emisijama), u okviru CBAM-a ne bi trebalo uvoditi količinska ograničenja uvoza kako se ne bi ograničavali trgovinski tokovi. Nadalje, premda se sustav EU-a za trgovanje emisijama primjenjuje na postrojenja koja se nalaze u Uniji, CBAM bi se trebao primjenjivati na određenu robu koja se uvozi u carinsko područje Unije.

¹² Konvencija o pravu mora, Montego Bay, 10. prosinca 1982.

- (20) Sustav CBAM-a ima određene posebne značajke u odnosu na sustav EU-a za trgovanje emisijama, među ostalim značajke povezane s izračunom cijene certifikata o CBAM-u, mogućnostima trgovanja certifikatima i njihovom valjanošću tijekom vremena. Te su značajke uvedene zbog potrebe da se očuva djelotvornost CBAM-a kao mjere za sprečavanje istjecanja ugljika tijekom vremena i kako upravljanje sustavom ne bi dovelo do pretjeranog opterećenja u smislu obveza koje se određuju operatorima i resursa za upravljanje, te kako bi se ujedno očuvala jednaka razina fleksibilnosti dostupna operatorima u sustavu EU-a za trgovanje emisijama.
- (21) Kako bi se očuvala njegova djelotvornost kao mjere za sprečavanje istjecanja ugljika, CBAM bi trebao vjerno odražavati cijenu iz sustava EU-a za trgovanje emisijama. Iako se na tržištu sustava EU-a za trgovanje emisijama cijena emisijskih jedinica određuje na dražbama, cijena certifikata o CBAM-u trebala bi objektivno odražavati cijenu s takvih dražbi na temelju prosječnih vrijednosti koje se izračunavaju svakog tjedna. Takve prosječne tjedne cijene vjerno odražavaju fluktuacije cijena u sustavu EU-a za trgovanje emisijama i razumno omogućuju da uvoznici ostvare korist od promjena cijena u tom sustavu, a upravna tijela istodobno mogu i dalje jednostavno upravljati sustavom.
- (22) U okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama na temelju ukupnog broja izdanih emisijskih jedinica (gornja granica) određuje se ponuda emisijskih jedinica i pruža se sigurnost kad je riječ o maksimalnoj razini emisija stakleničkih plinova. Cijena ugljika ovisi o ravnoteži te ponude i potražnje na tržištu. Za cjenovni poticaj nužno je pomanjkanje. S obzirom na to da nije moguće uvesti gornju granicu broja certifikata o CBAM-u dostupnih uvoznicima, kad bi uvoznici mogli prenositi te certifikate i njima trgovati, mogle bi se dogoditi situacije u kojima cijena certifikata o CBAM-u više ne bi odražavala kretanje cijene u sustavu EU-a za trgovanje emisijama. Zbog toga bi poticaj za dekarbonizaciju između domaće i uvezene robe oslabio, što bi pogodovalo istjecanju ugljika i naškodilo općem klimatskom cilju CBAM-a. Mogla bi se pojaviti i razlika u cijenama za operatore iz različitih zemalja. Stoga su ograničenja mogućnosti za trgovanje certifikatima o CBAM-u i njihov prijenos opravdani zbog potrebe da se izbjegne narušavanje djelotvornosti i klimatskog cilja CBAM-a te da se osigura nepristrano postupanje prema operatorima iz različitih zemalja. Međutim, kako bi se zadržala mogućnost uvoznika da optimiziraju svoje troškove, ovom bi se Uredbom trebao propisati sustav u kojem nadležna tijela mogu od uvoznika ponovno kupiti određenu količinu viška certifikata. Takva količina utvrđuje se na razini koja uvoznicima razumno omogućuje da u razdoblju valjanosti certifikata optimiziraju troškove i ujedno zadrže ukupni učinak prijenosa cijene, čime se održava okolišni cilj mjere.
- (23) S obzirom na to da se CBAM primjenjuje na uvoz robe u carinsko područje Unije, a ne na postrojenja, u okviru režima CBAM-a trebale bi se primjenjivati i određene prilagodbe i pojednostavnjenja. Jedno od tih pojednostavnjenja trebalo bi se odnositi na sustav deklaracija u okviru kojeg bi uvoznici trebali prijavljivati ukupne verificirane emisije stakleničkih plinova ugrađene u robu uvezenu određene kalendarske godine. Trebalo bi primijeniti i drukčiji vremenski okvir u odnosu na ciklus ispunjenja obveza za sustav EU-a za trgovanje emisijama kako bi se izbjegla moguća uska grla koja proizlaze iz obveza akreditiranih verifikatora u skladu s ovom Uredbom i sustavom EU-a za trgovanje emisijama.
- (24) Kad je riječ o sankcijama, u slučaju povrede ove Uredbe države članice trebale bi primjenjivati kazne i osigurati da se one provode. Iznos tih kazni trebao bi biti jednak

kaznama koje se trenutačno primjenjuju u Uniji u slučaju povrede sustava EU-a za trgovanje emisijama u skladu s člankom 16. stavcima 3. i 4. Direktive 2003/87/EZ.

- (25) Iako se sustav EU-a za trgovanje emisijama primjenjuje na određene proizvodne postupke i djelatnosti, CBAM bi trebao biti usmjeren na odgovarajući uvoz robe. Za to je potrebno razvrstati uvezenu robu u kombiniranu nomenklaturu¹³ (KN) i povezati je s ugrađenim emisijama stakleničkih plinova radi jasne identifikacije.
- (26) Opseg proizvoda obuhvaćenih CBAM-om trebao bi odražavati djelatnosti obuhvaćene sustavom EU-a za trgovanje emisijama jer se taj sustav temelji na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijima povezanim s okolišnim ciljem Direktive 2003/87/EZ te je najopsežniji sustav za regulaciju emisija stakleničkih plinova u Uniji.
- (27) Utvrđivanje opsega proizvoda za CBAM koji odražava djelatnosti obuhvaćene sustavom EU-a za trgovanje emisijama pridonijelo bi i tomu da se prema uvezenim proizvodima ne postupa nepovoljnije u odnosu na slične proizvode domaćeg podrijetla.
- (28) Iako je krajnji cilj CBAM-a obuhvatiti širok opseg proizvoda, bilo bi razborito započeti s odabranim brojem sektora s relativno homogenim proizvodima u kojima postoji rizik od istjecanja ugljika. Sektori Unije za koje se smatra da su izloženi riziku od istjecanja ugljika navedeni su u Delegiranoj odluci Komisije 2019/708¹⁴.
- (29) Robu iz ove Uredbe trebalo bi odabrati nakon pažljive analize njezine važnosti u smislu kumuliranih emisija stakleničkih plinova i rizika od istjecanja ugljika u odgovarajućim sektorima sustava EU-a za trgovanje emisijama, a ujedno bi trebalo ograničiti složenost i administrativno opterećenje. Pri stvarnom odabiru posebno bi trebalo uzeti u obzir osnovne materijale i osnovne proizvode obuhvaćene sustavom EU-a za trgovanje emisijama kako bi se osigurao ravnopravan položaj energetski intenzivnih proizvoda uvezenih u Uniju i proizvoda iz EU-a u smislu određivanja cijene ugljika u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama te kako bi se ublažio rizik od istjecanja ugljika. Ostali relevantni kriteriji za suženje odabira trebali bi biti sljedeći: prvo, važnost sektora u smislu emisija, odnosno je li sektor jedan od najvećih ukupnih izvora emisija stakleničkih plinova, drugo, izloženost sektora velikom riziku od istjecanja ugljika, kako je definiran u skladu s Direktivom 2003/87/EZ, treće, potreba za uravnoteženjem širokog opsega u smislu emisija stakleničkih plinova te ograničavanja složenosti i administrativnog opterećenja.
- (30) Primjena prvog kriterija omogućuje navođenje sljedećih industrijskih sektora u smislu kumuliranih emisija: željezo i čelik, rafinerije, cement, organske osnovne kemikalije i gnojiva.
- (31) Međutim, zbog svojih se posebnih značajki određeni sektori navedeni u Delegiranoj odluci Komisije (EU) 2019/708 u ovoj fazi ne bi trebali razmatrati u ovoj Uredbi.
- (32) Konkretno, organske kemikalije nisu obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe zbog tehničkih ograničenja koja onemogućuju jasno definiranje ugrađenih emisija uvezene robe. Referentna je vrijednost primjenjiva na tu robu u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama osnovni parametar, na temelju kojeg nije moguće

¹³ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 256, 7.9.1987., str. 1.).

¹⁴ Delegirana odluka Komisije (EU) 2019/708 od 15. veljače 2019. o dopuni Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu utvrđivanja sektora i podsektora koji se smatraju izloženima značajnom riziku od istjecanja ugljika, za razdoblje od 2021. do 2030. (SL L 120, 8.5.2019., str. 2.).

nedvosmisleno dodijeliti emisije ugrađene u pojedinačnu uvezenu robu. Za usmjereniju dodjelu organskim kemikalijama bit će potrebni više podataka i analiza.

- (33) Slična se tehnička ograničenja primjenjuju na rafinerijske proizvode za koje pojedinačnim izlaznim proizvodima nije moguće nedvosmisleno dodijeliti emisije stakleničkih plinova. Međutim, relevantna referentna vrijednost u sustavu EU-a za trgovanje emisijama ne odnosi se izravno na određene proizvode, kao što su benzin, dizel ili kerozin, nego na sve rafinerijske proizvode.
- (34) Međutim, proizvode od aluminiya trebalo bi uključiti u CBAM jer su izrazito izloženi istjecanju ugljika. Nadalje, u više industrijskih primjena oni izravno konkuriraju proizvodima od čelika zbog značajki koje su vrlo slične značajkama proizvoda od čelika. Uvrštenje aluminiya relevantno je i zbog toga što bi se područje primjene CBAM-a u budućnosti moglo proširiti kako bi se njime obuhvatile i neizravne emisije.
- (35) Slično tomu, područjem primjene CBAM-a trebao bi biti obuhvaćen pribor za cijevi unatoč niskoj razini ugrađenih emisija jer bi se njegovim izuzimanjem povećala vjerojatnost da će se uvrštenje čeličnih proizvoda u CBAM izbjeći promjenom strukture trgovine prema proizvodima na kraju proizvodnog lanca.
- (36) S druge strane, ova se Uredba ne bi trebala primjenjivati na određene proizvode čija proizvodnja ne podrazumijeva visoke razine emisija, kao što su željezna lomljevinna (oznaka KN 7204), feroslitine (oznaka KN 7202) i određena gnojiva (oznaka KN 3105 60 00).
- (37) U područje primjene ove Uredbe trebalo bi uključiti uvoz električne energije jer je taj sektor odgovoran za 30 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u Uniji. Veće klimatske ambicije Unije dovele bi do povećanja razlike u troškovima ugljika pri proizvodnji električne energije u Uniji i izvan nje. Takvim povećanjem u kombinaciji s napretkom u povezivanju elektroenergetske mreže Unije s elektroenergetskom mrežom njezinih susjeda povećao bi se rizik od istjecanja ugljika zbog povećanog uvoza električne energije, čiji se velik dio proizvodi u elektranama na ugljen.
- (38) S obzirom na to da uvoznici robe obuhvaćene ovom Uredbom u trenutku uvoza ne bi trebali biti dužni ispuniti svoje obveze u okviru CBAM-a iz ove Uredbe, trebalo bi primijeniti posebne administrativne mjere kako bi se osiguralo da se te obveze ispune kasnije. Stoga bi uvoznici trebali imati pravo na uvoz robe obuhvaćene CBAM-om tek nakon što im nadležna tijela odgovorna za primjenu ove Uredbe izdaju ovlaštenje.
- (39) CBAM bi se trebao temeljiti na sustavu deklaracija u kojem ovlašteni deklarant, koji može zastupati više uvoznika, svake godine podnosi deklaraciju ugrađenih emisija u robu uvezenoj u carinsko područje Unije i predaje onoliko certifikata o CBAM-u koliko odgovara tim deklariranim emisijama.
- (40) Ovlaštenom deklarantu trebalo bi omogućiti da zatraži smanjenje broja certifikata o CBAM-u koje treba predati u skladu s cijenom ugljika koja je za te emisije već plaćena u drugim jurisdikcijama.
- (41) Ugrađene deklarirane emisije trebala bi verificirati osoba koju je akreditiralo nacionalno akreditacijsko tijelo imenovano u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe

br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵ ili u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2018/2067¹⁶.

- (42) U okviru sustava trebalo bi omogućiti operatorima proizvodnih postrojenja u trećim zemljama da se registriraju u središnjoj bazi podataka i da svoje verificirane ugrađene emisije stakleničkih plinova iz proizvodnje robe stave na raspolaganje ovlaštenim deklarantima. Operatoru bi trebalo omogućiti da prema njegovoj odluci njegovo ime i prezime, adresa i podaci za kontakt u središnjoj bazi podataka ne budu dostupni javnosti.
- (43) Certifikati o CBAM-u razlikuju se od emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama čija su ključna značajka dnevne dražbe. Zbog potrebe za određivanjem jasne cijene certifikata o CBAM-u svakodnevno objavljivanje dovodi do prekomjernog opterećenja i zabune među operatorima jer postoji rizik da će dnevne cijene nakon objave postati zastarjele. Stoga bi tjedno objavljivanje cijena CBAM-a točno odražavalo kretanje cijena emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama i na taj bi se način nastojao ostvariti isti klimatski cilj. Stoga bi izračun cijene certifikata o CBAM-u trebalo utvrditi na temelju vremenskog okvira (jednom tjedno) duljeg od onog utvrđenog sustavom EU-a za trgovanje emisijama (jednom dnevno). Komisija bi trebala biti zadužena za izračun i objavu te prosječne cijene.
- (44) Kako bi se ovlaštenim deklarantima omogućilo da budu fleksibilni pri ispunjavanju obveza u okviru CBAM-a i iskoriste fluktuacije cijena emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama, certifikati o CBAM-u trebali bi biti valjani dvije godine od datuma kupnje. Ovlaštenom deklarantu trebalo bi biti dopušteno da suvišni dio kupljenih certifikata preproda nacionalnom tijelu. Ovlašteni deklarant trebao bi tijekom godine prikupljati količinu certifikata potrebnu u trenutku predaje, pri čemu se pragovi utvrđuju na kraju svakog tromjesečja.
- (45) Zbog fizičkih svojstava električne energije kao proizvoda, posebno nemogućnosti praćenja stvarnog protoka elektrona, opravdan je nešto drukčiji oblik CBAM-a. Kao standardni pristup trebalo bi upotrebljavati zadane vrijednosti, a ovlašteni deklaranti trebali bi moći zatražiti da se njihove obveze u okviru CBAM-a izračunaju na temelju stvarnih emisija. Trgovina električnom energijom razlikuje se od trgovine drugom robom, posebno zato što se odvija u međupovezanim elektroenergetskim mrežama, na burzama električne energije i uz primjenu posebnih oblika trgovanja. Tržišno povezivanje strogo je reguliran oblik trgovine električnom energijom koji omogućuje agregiranje prodajnih i kupovnih ponuda u cijeloj Uniji.
- (46) Kako bi se spriječili rizici od izbjegavanja mjera i poboljšala sljedivost stvarnih emisija CO₂ iz uvoza električne energije i njihove primjene u robi, izračun stvarnih emisija trebao bi biti dopušten isključivo uz niz strogih uvjeta. Posebno bi trebalo dokazati da postoji jamčena nominacija dodijeljenog interkonekcijskog kapaciteta i da postoji izravan ugovorni odnos kupca i proizvođača obnovljive električne energije ili kupca i proizvođača električne energije čija je vrijednost emisija niža od zadane.

¹⁵ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

¹⁶ Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/2067 od 19. prosinca 2018. o verifikaciji podataka i akreditaciji verifikatora u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 334, 31.12.2018., str. 94.).

- (47) Ugovorne stranke Ugovora o osnivanju Energetske zajednice¹⁷ ili stranke sporazumâ o pridruživanju, uključujući detaljna i sveobuhvatna područja slobodne trgovine, predano provode postupke dekarbonizacije koji bi s vremenom trebali dovesti do donošenja mehanizama za određivanje cijene ugljika koji su slični ili istovjetni sustavu EU-a za trgovanje emisijama ili do njihova sudjelovanja u sustavu EU-a za trgovanje emisijama.
- (48) Integracija trećih zemalja u Unijino tržište električne energije važan je poticaj tim zemljama da ubrzaju svoj prelazak na energetske sustave s visokim udjelom energije iz obnovljivih izvora. Zahvaljujući tržišnom povezivanju tržišta električne energije, kako je utvrđeno u Uredbi Komisije (EU) 2015/1222¹⁸, treće zemlje mogu bolje integrirati električnu energiju iz obnovljivih izvora u tržište električne energije, učinkovito razmjenjivati takvu električnu energiju unutar šireg područja i pritom održavati ravnotežu ponude i potražnje na širem tržištu Unije te smanjiti intenzitet ugljika u okviru svoje proizvodnje električne energije. Integracija trećih zemalja u Unijino tržište električne energije ujedno pridonosi sigurnosti opskrbe električnom energijom u tim zemljama i susjednim državama članicama.
- (49) Nakon što se u okviru tržišnog povezivanja treće zemlje usko integriraju u Unijino tržište električne energije, trebalo bi pronaći tehnička rješenja za primjenu CBAM-a na električnu energiju koja se iz tih zemalja izvozi u carinsko područje Unije. Ako nije moguće pronaći tehnička rješenja, tržišno povezane treće zemlje trebale bi najkasnije do 2030. imati pravo na vremenski ograničeno izuzeće od CBAM-a isključivo u pogledu izvoza električne energije i ako ispunjavaju određene uvjete. Međutim, te treće zemlje trebale bi izraditi plan djelovanja i obvezati se na provedbu mehanizma za određivanje cijene ugljika kojim se predviđa jednaka cijena kao u sustavu EU-a za trgovanje emisijama te bi se trebale obvezati na postizanje ugljične neutralnosti do 2050., kao i na usklađivanje sa zakonodavstvom Unije u području okoliša, klime, tržišnog natjecanja i energije. To bi izuzeće trebalo povući u bilo kojem trenutku ako postoje razlozi za sumnju da predmetna zemlja ne ispunjava svoje obveze ili do 2030. nije donijela sustav za trgovanje emisijama istovjetan sustavu EU-a za trgovanje emisijama.
- (50) Od 2023. do 2025. trebalo bi se primjenjivati prijelazno razdoblje. Kako bi se olakšalo neometano uvođenje mehanizma i time smanjio rizik od remećenja trgovine, trebalo bi primjenjivati CBAM bez financijske prilagodbe. Deklaranti bi svaka tri mjeseca trebali izvješćivati o stvarnim ugrađenim emisijama u robi uvezenoj u prijelaznom razdoblju i pritom navesti pojedinosti o izravnim i neizravnim emisijama te cijene ugljika plaćene u inozemstvu.
- (51) Kako bi se olakšalo i osiguralo pravilno funkcioniranje CBAM-a, Komisija bi nadležna tijela odgovorna za primjenu ove Uredbe trebala poduprijeti pri izvršavanju obveza.
- (52) Komisija bi do isteka prijelaznog razdoblja trebala ocijeniti primjenu ove Uredbe i o tome izvijestiti Europski parlament i Vijeće. Komisija bi se u izvješću posebno trebala usredotočiti na mogućnosti za poboljšanje djelovanja u području klime kako bi se do 2050. ostvario cilj klimatske neutralnosti Unije. Komisija bi u okviru te evaluacije

¹⁷ Odluka Vijeća 2006/500/EZ od 29. svibnja 2006. o sklapanju Ugovora o Energetskoj zajednici od strane Europske zajednice (SL L 198, 20.7.2006., str. 15.).

¹⁸ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagašenjima (SL L 197, 25.7.2015., str. 24.).

trebala pokrenuti prikupljanje informacija potrebnih za eventualno proširenje područja primjene na neizravne emisije i na drugu robu i usluge izložene riziku od istjecanja ugljika te za osmišljavanje metoda za izračun ugrađenih emisija na temelju metoda ekološkog otiska¹⁹.

- (53) S obzirom na navedeno trebalo bi nastaviti dijalog s trećim zemljama te bi trebao postojati prostor za suradnju i rješenja koji bi mogli poslužiti kao temelj za konkretne odluke o pojedinostima oblikovanja mjere koje će se donijeti tijekom provedbe, posebno u prijelaznom razdoblju.
- (54) Komisija bi nepristrano i u skladu s međunarodnim obvezama EU-a trebala nastojati surađivati s trećim zemljama na čiju trgovinu u EU-u utječe ova Uredba, kako bi istražila mogućnosti za dijalog i suradnju u provedbi posebnih elemenata mehanizma utvrđenih u ovoj Uredbi i povezanim provedbenim aktima. Trebala bi istražiti i mogućnosti zaključivanja sporazuma kako bi se uzeo u obzir njihov mehanizam određivanja cijene ugljika.
- (55) S obzirom na to da se CBAM-om nastoji potaknuti čišće proizvodne postupke, EU je spreman surađivati sa zemljama s niskim i srednjim dohotkom kako bi se njihova proizvodna industrija dekarbonizirala. Nadalje, Unija bi trebala poduprijeti manje razvijene zemlje pružanjem potrebne tehničke pomoći kako bi im olakšala prilagodbu novim obvezama utvrđenima ovom Uredbom.
- (56) Odredbama ove Uredbe ne dovode se u pitanje uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća²⁰ i 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća²¹.
- (57) Radi učinkovitosti trebale bi se primjenjivati odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 515/97²².
- (58) Kako bi se korigiralo izbjegavanje odredbi ove Uredbe, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a trebalo bi delegirati Komisiji u vezi s dopunom popisa robe iz Priloga I.
- (59) Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.²³ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

¹⁹ Preporuka Komisije 2013/179/EU od 9. travnja 2013. o uporabi zajedničkih metoda za mjerenje i priopćavanje rezultata o utjecaju proizvoda i organizacija na okoliš za vrijeme njihova životnog vijeka (SL L 124, 4.5.2013., str. 1.).

²⁰ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

²¹ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

²² Uredba Vijeća (EZ) br. 515/97 od 13. ožujka 1997. o uzajamnoj pomoći upravnih tijela država članica i o suradnji potonjih s Komisijom radi osiguravanja pravilne primjene propisa o carinskim i poljoprivrednim pitanjima (SL L 82, 22.3.1997., str. 1.).

²³ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva (SL L 123, 12.5.2016., str. 1.).

- (60) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴.
- (61) Financijske interese Unije trebalo bi zaštititi proporcionalnim mjerama tijekom cjelokupnog ciklusa rashoda, uključujući sprečavanje, otkrivanje i ispitivanje nepravilnosti, povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, administrativne i financijske sankcije.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje I.

Predmet, područje primjene i definicije

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom uspostavlja mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama (CBAM) namijenjen rješavanju pitanja emisija stakleničkih plinova ugrađenih u robu iz Priloga I. pri njezinu uvozu u carinsko područje Unije kako bi se spriječio rizik od istjecanja ugljika.
2. CBAM-om se dopunjuje sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova u Uniji uspostavljen Direktivom 2003/87/EZ jer se primjenjuje istovjetni skup pravila na uvoz robe iz članka 2. u carinsko područje Unije.
3. Taj će mehanizam postupno zamijeniti mehanizme za sprečavanje rizika od istjecanja ugljika uspostavljenima na temelju Direktive 2003/87/EZ, posebno besplatnoj dodjeli emisijskih jedinica u skladu s člankom 10.a te direktive.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na robu navedenu u Prilogu I. podrijetlom iz treće zemlje u slučaju kad se ta roba ili proizvodi prerađeni od te robe koji su dobiveni postupkom unutarnje proizvodnje iz članka 256. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵ uvoze u carinsko područje Unije.
2. Ova se Uredba primjenjuje na robu iz stavka 1. ako se ta roba unosi u epikontinentalni pojas ili isključivi gospodarski pojas određene države članice.
3. Odstupajući od stavaka 1. i 2. ova se Uredba ne primjenjuje na robu podrijetlom iz zemalja i državnih područja navedenih u Prilogu II. odjeljku A.
4. U skladu s pravilima za određivanje nepovlaštenog podrijetla robe, kako su definirana u članku 59. Uredbe (EU) br. 952/2013, smatra se da uvezena roba potječe iz trećih zemalja.

²⁴ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

²⁵ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

5. Zemlje i državna područja navode se u Prilogu II. odjeljku A ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (a) na tu se zemlju ili državno područje primjenjuje sustav EU-a za trgovanje emisijama u skladu s Direktivom 2003/87/EZ ili su ta treća zemlja ili državno područje i Unija zaključili sporazum na temelju kojeg se sustav EU-a za trgovanje emisijama potpuno povezuje sa sustavom trgovanja te treće zemlje ili državnog područja;
 - (b) cijena plaćena u zemlji podrijetla robe stvarno je naplaćena za tu robu bez ikakvih rabata, osim onih koji se primjenjuju i u sustavu EU-a za trgovanje emisijama.
6. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte kako bi utvrdila uvjete za primjenu CBAM-a na robu iz stavka 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.
7. Ako određena treća zemlja ili državno područje ima tržište električne energije koje je tržišnim povezivanjem integrirano u Unijino unutarnje tržište električne energije, a nije bilo moguće pronaći tehničko rješenje za primjenu CBAM-a na uvoz električne energije u Uniju iz te treće zemlje ili državnog područja, takav uvoz električne energije iz te zemlje ili državnog područja izuzima se od primjene CBAM-a ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- (a) treća zemlja ili državno područje s Unijom su zaključili sporazum na temelju kojeg se utvrđuje obveza primjene prava Unije u području električne energije, među ostalim zakonodavstva o razvoju obnovljivih izvora energije, te drugih pravila u području energije, okoliša i tržišnog natjecanja;
 - (b) u okviru nacionalnog prava te treće zemlje ili državnog područja provode se glavne odredbe zakonodavstva Unije o tržištu električne energije, među ostalim odredbe o razvoju obnovljivih izvora energije i povezivanju tržišta električne energije;
 - (c) treća zemlja ili državno područje Komisiji su dostavili plan djelovanja s rasporedom donošenja mjera za provedbu uvjeta utvrđenih u točkama (d) i (e);
 - (d) treća zemlja ili državno područje obvezali su se na klimatsku neutralnost do 2050. i u skladu s tim, ako je primjenjivo, službeno sastavili i Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama dostavili dugoročnu razvojnu strategiju o niskim emisijama stakleničkih plinova do sredine stoljeća usklađenu s tim ciljem, te su tu obvezu proveli u svojem nacionalnom zakonodavstvu;
 - (e) pri provedbi plana djelovanja u skladu s točkom (c) treća zemlja ili državno područje pokazali su znatan napredak u usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravom Unije kad je riječ o djelovanju u području klime na temelju tog plana djelovanja, među ostalim u određivanju cijene ugljika na jednakoj razini kao i u Uniji, barem u pogledu proizvodnje električne energije. Provedba sustava trgovanja emisijama za električnu energiju s cijenom istovjetnom onoj u sustavu EU-a za trgovanje emisijama mora se dovršiti do 1. siječnja 2030.;
 - (f) treća zemlja ili državno područje uspostavili su djelotvorne sustave za sprečavanje neizravnog uvoza električne energije u Uniju iz ostalih trećih zemalja koje ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene u točkama od (a) do (e).

8. Treća zemlja ili državno područje koji ispunjavaju uvjete utvrđene u stavku 7. točkama od (a) do (f) navode se u Prilogu II. odjeljku B ove Uredbe i u skladu sa stavkom 7. točkama od (a) do (f) podnose dva izvješća o ispunjavanju uvjeta, jedno do 1. srpnja 2025., a drugo do 1. srpnja 2029. Komisija do 31. prosinca 2025. i do 31. prosinca 2029. ocjenjuje, posebno na temelju plana djelovanja u skladu sa stavkom 7. točkom (c) i izvješća primljenih od treće zemlje ili državnog područja, poštuje li i dalje ta treća zemlja ili državno područje uvjete utvrđene u stavku 7.
9. Treća zemlja ili državno područje navedeni u Prilogu II. odjeljku B ove Uredbe uklanjaju se s tog popisa:
 - (a) ako Komisija ima razloga smatrati da ta zemlja ili državno područje nisu pokazali dostatan napredak u ispunjavanju jednog od zahtjeva navedenih u stavku 7. točkama od (a) do (f) ili ako su zemlja ili državno područje poduzeli mjere koje nisu u skladu s ciljevima utvrđenima u zakonodavstvu Unije u području klime i okoliša;
 - (b) ako su treća zemlja ili državno područje poduzeli mjere protivne svojim ciljevima dekarbonizacije, kao što je javna potpora uspostavi novih proizvodnih kapaciteta koji ispuštaju više od 550 g CO₂ iz fosilnih goriva po kWh električne energije.
10. Komisija je u skladu s člankom 28. ovlaštena donositi delegirane akte kako bi utvrdila zahtjeve i postupke za zemlje ili državna područja koji su izbrisani s popisa iz Priloga II. odjeljka B, da bi se na njihovim područjima osigurala primjena ove Uredbe na električnu energiju. Ako u takvim slučajevima tržišno povezivanje i dalje nije u skladu s primjenom ove Uredbe, Komisija može odlučiti da će te treće zemlje ili državna područja isključiti iz tržišnog povezivanja na razini Unije i zahtijevati eksplicitnu dodjelu kapaciteta na granici između Unije i treće zemlje kako bi se mogao primjenjivati CBAM.
11. Komisija je u skladu s člankom 28. ovlaštena za donošenje delegiranih akata radi izmjene popisâ iz Priloga II. odjeljaka A ili B, ovisno o tome jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka 5., 7. ili 9.
12. Unija može zaključivati sporazume s trećim zemljama kako bi se pri primjeni članka 9. uzimali u obzir mehanizmi određivanja cijene ugljika u tim zemljama.

Članak 3. Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „roba” znači roba navedena u Prilogu I.;
- (2) „staklenički plinovi” znači staklenički plinovi kako su navedeni u Prilogu I. u odnosu na svaku robu navedenu u tom Prilogu;
- (3) „emisije” znači ispuštanje stakleničkih plinova u atmosferu pri proizvodnji robe;
- (4) „uvoz” znači puštanje u slobodni promet propisano člankom 201. Uredbe (EU) br. 952/2013;
- (5) „sustav EU-a za trgovanje emisijama” znači sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije za djelatnosti navedene u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ koje nisu zrakoplovne djelatnosti;
- (6) „treća zemlja” znači zemlja ili državno područje izvan carinskog područja Unije;

- (7) „epikontinentalni pojas” znači epikontinentalni pojas kako je definiran u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora;
- (8) „isključivi gospodarski pojas” znači isključivi gospodarski pojas kako je definiran u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora i koji je određena država članica proglasila isključivim gospodarskim pojaskom u skladu s tom konvencijom;
- (9) „tržišno povezivanje” znači dodjela prijenosnog kapaciteta putem sustava Unije koji istodobno uparuje naloge i dodjeljuje prekozonski kapacitet kako je utvrđeno u Uredbi Komisije (EU) 2015/1222;
- (10) „eksplicitna dodjela kapaciteta” znači dodjela prekograničnog prijenosnog kapaciteta odvojenog od trgovine električnom energijom;
- (11) „nadležno tijelo” znači tijelo koje je svaka država članica odredila u skladu s člankom 11. ove Uredbe;
- (12) „carinska tijela” znači carinske uprave država članica kako su definirane člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 952/2013;
- (13) „deklarant” znači osoba koja podnosi carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet u svoje ime ili osoba u čije se ime takva deklaracija podnosi u skladu s Uredbom (EU) br. 952/2013;
- (14) „osoba” znači fizička osoba, pravna osoba i svako udruženje osoba koje nije pravna osoba, ali kojem se na temelju prava Unije ili nacionalnog prava priznaje sposobnost poduzimanja pravnih radnji;
- (15) „izravne emisije” znači emisije iz postupaka proizvodnje robe nad kojima proizvođač ima izravnu kontrolu;
- (16) „ugrađene emisije” znači izravne emisije ispuštene tijekom proizvodnje robe, izračunane u skladu s metodama utvrđenima u Prilogu III.;
- (17) „tona ekvivalenta ugljikova dioksida (CO₂e)” znači jedna tona ugljikova dioksida (CO₂) ili CO₂, dušikova oksida i perfluorouglijika kako je navedeno za robu iz Priloga I.;
- (18) „certifikat o CBAM-u” znači certifikat u elektroničkom obliku koji odgovara jednoj toni ugrađenih emisija u robi;
- (19) „predaja” znači kompenziranje certifikata o CBAM-u s obzirom na deklarirane ugrađene emisije u uvezenoj robi;
- (20) „proizvodni postupci” znači kemijski i fizički postupci koji se provode pri proizvodnji robe u postrojenju;
- (21) „zadana vrijednost” znači vrijednost koja se izračunava ili izvodi na temelju sekundarnih podataka koji se odnose na ugrađene emisije u robi;
- (22) „stvarne emisije” znači emisije izračunane na temelju primarnih podataka iz postupaka proizvodnje robe;
- (23) „cijena ugljika” znači novčani iznos plaćen u trećoj zemlji u obliku poreza ili emisijskih jedinica u okviru sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova, izračunan na temelju stakleničkih plinova obuhvaćenih takvom mjerom i ispuštenih pri proizvodnji robe;
- (24) „postrojenje” znači nepokretna tehnička jedinica u kojoj se provodi određeni proizvodni postupak;

- (25) „operator” znači svaka osoba koja upravlja postrojenjem u trećoj zemlji ili ga nadzire;
- (26) „nacionalno akreditacijsko tijelo” znači nacionalno akreditacijsko tijelo kako ga imenuje svaka država članica u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 765/2008;
- (27) „emisijaska jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama” znači emisijaska jedinica iz članka 3. točke (a) Direktive 2003/87/EZ za djelatnosti navedene u Prilogu I. toj direktivi koje nisu zrakoplovne djelatnosti;
- (28) „neizravne emisije” znači emisije iz proizvodnje električne energije, grijanja i hlađenja koji se troše tijekom postupka proizvodnje robe.

Poglavlje II.

Obveze i prava ovlaštenih deklaranata robe

Članak 4. *Uvoz robe*

Robu na carinsko područje Unije uvozi samo deklarant kojeg je u skladu s člankom 17. ovlastilo nadležno tijelo („ovlašteni deklarant”).

Članak 5. *Zahtjev za ovlaštenje*

1. Prije uvoza robe iz članka 2. svaki deklarant nadležnom tijelu u mjestu u kojem ima poslovni nastan podnosi zahtjev za ovlaštenje za uvoz te robe na carinsko područje Unije.
2. Odstupajući od stavka 1., ako se prijenosni kapacitet za uvoz električne energije dodjeljuje eksplicitnom dodjelom kapaciteta, osoba kojoj je dodijeljen kapacitet za uvoz i koja taj kapacitet nominira za uvoz smatra se, za potrebe ove Uredbe, ovlaštenim deklarantom u državi članici u kojoj ta osoba deklarira uvoz električne energije. Uvoz se mjeri po granici za razdoblja koja nisu dulja od jednog sata i nije moguće dobiti odbitak izvoza ili provoza u istom satu.
3. Zahtjev za ovlaštenje mora sadržavati sljedeće informacije o deklarantu koji mora imati poslovni nastan u Uniji:
 - (a) ime, adrese i podatke za kontakt;
 - (b) registracijski i identifikacijski broj gospodarskog subjekta („EORI”) u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) br. 952/2013;
 - (c) glavnu gospodarsku djelatnost koja se obavlja u Uniji;
 - (d) potvrdu poreznog tijela u državi članici u kojoj deklarant ima poslovni nastan o tome da za deklaranta nije izdan nalog za povrat nacionalnih poreznih dugova;
 - (e) časnu izjavu da deklarant nije sudjelovao ni u kakvim teškim povredama ni ponovljenim povredama carinskog zakonodavstva, poreznih pravila i pravila o zlouporabi tržišta tijekom razdoblja od pet godina koje prethodi godini u kojoj je podnesen zahtjev, među ostalim da nije sudjelovao u teškim kaznenim djelima povezanim s njegovim gospodarskim djelatnostima;

- (f) informacije kojima se dokazuje financijska i operativna sposobnost deklaranta da ispuni svoje obveze na temelju ove Uredbe i, ako nadležno tijelo na temelju procjene rizika tako odluči, popratnu dokumentaciju kojom se te informacije potkrepljuju, npr. račun dobiti i gubitka te bilanca stanja za najviše posljednje tri financijske godine za koje je pripremljena završna računovodstvena dokumentacija;
 - (g) procijenjenu novčanu vrijednost i opseg uvoza robe na carinsko područje Unije prema vrsti robe, za kalendarsku godinu tijekom koje je podnesen zahtjev i za sljedeću kalendarsku godinu;
 - (h) imena i podatke za kontakt osoba u čije ime deklarant djeluje, ako je primjenjivo.
4. Podnositelj zahtjeva može u bilo kojem trenutku povući svoj zahtjev.
 5. Ovlašteni deklarant bez odgode obavješćuje nadležno tijelo o svim promjenama informacija dostavljenih na temelju stavka 3., koje su nastale nakon donošenja odluke i koje mogu utjecati na odluku donesenu u skladu s člankom 17. ili na sadržaj ovlaštenja u skladu s člankom 17.
 6. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte u vezi sa standardnim formatom zahtjeva te odgodama i postupkom kojih se nadležno tijelo treba pridržavati pri obradi zahtjeva za ovlaštenje u skladu sa stavkom 1. i pravilima za identifikaciju deklaranta za uvoz električne energije koju provode nadležna tijela. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

Članak 6.

Deklaracija o CBAM-u

1. Svaki ovlašteni deklarant do 31. svibnja svake godine nadležnom tijelu podnosi deklaraciju („deklaracija o CBAM-u”) za kalendarsku godinu koja prethodi deklaraciji.
2. Deklaracija o CBAM-u treba sadržavati sljedeće:
 - (a) ukupnu količinu svake vrste robe uvezene tijekom kalendarske godine koja prethodi deklaraciji, izraženu u megavatsatima za električnu energiju i u tonama za drugu robu;
 - (b) ukupne ugrađene emisije, izražene u tonama emisija CO₂e po megavatsatu električne energije ili za drugu robu u tonama emisija CO₂e po toni svake vrste robe, izračunane u skladu s člankom 7.;
 - (c) ukupni broj certifikata o CBAM-u koji odgovara ukupnim ugrađenim emisijama koje treba predati nakon smanjenja zbog cijene ugljika plaćene u zemlji podrijetla u skladu s člankom 9. i potrebne prilagodbe kako bi se odražavao opseg besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama u skladu s člankom 31.
3. Ako su uvezena roba prerađeni proizvodi dobiveni postupkom unutarnje proizvodnje iz članka 256. Uredbe (EU) br. 952/2013, ovlašteni deklarant u deklaraciji o CBAM-u navodi ukupne emisije ugrađene u robu stavljen u postupak unutarnje proizvodnje koja je navedena u Prilogu I. ovoj Uredbi, čak i ako prerađeni proizvod nije naveden u tom prilogu.

4. Ako su uvezena roba prerađeni proizvodi dobiveni postupkom vanjske proizvodnje iz članka 259. Uredbe (EU) br. 952/2013, ovlaštenu deklarant u deklaraciji o CBAM-u navodi samo emisije iz proizvodne radnje koja je poduzeta izvan carinskog područja Unije, pod uvjetom da je prerađeni proizvod naveden u Prilogu I. ovoj Uredbi.
5. Ako je uvezena roba vraćena roba iz članka 203. Uredbe (EU) br. 952/2013, ovlaštenu deklarant u deklaraciji o CBAM-u zasebno navodi „nulu” za ukupne ugrađene emisije koje odgovaraju toj robi.
6. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte o standardnom formatu te postupku podnošenja deklaracije o CBAM-u i postupcima predaje certifikata o CBAM-u kako su predviđeni stavkom 2. točkom (c). Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

Članak 7. Izračun ugrađenih emisija

1. Emisije ugrađene u robu izračunavaju se u skladu s metodama utvrđenima u Prilogu III.
2. Emisije ugrađene u robu, osim električne energije, utvrđuju se na temelju stvarnih emisija u skladu s metodama utvrđenima u Prilogu III. točkama 2. i 3. Ako se stvarne emisije ne mogu na odgovarajući način utvrditi, ugrađene emisije utvrđuju se upućivanjem na zadane vrijednosti u skladu s metodama utvrđenima u Prilogu III. točki 4.1.
3. Emisije ugrađene u uvezenu električnu energiju utvrđuju se upućivanjem na zadane vrijednosti u skladu s metodom utvrđenom u Prilogu III. točki 4.2., osim ako ovlaštenu deklarant odluči utvrditi ugrađene emisije na temelju stvarnih emisija u skladu s točkom 5. tog priloga.
4. Ovlaštenu deklarant dužan je voditi evidenciju informacija potrebnih za izračun ugrađenih emisija u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Prilogu IV. Ta evidencija mora biti dovoljno detaljna kako bi se verifikatorima akreditiranim u skladu s člankom 18. omogućilo da verificiraju ugrađene emisije u skladu s člankom 8. i Prilogom V. te kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da preispita deklaraciju o CBAM-u u skladu s člankom 19. stavkom 1.
5. Ovlaštenu deklarant dužan je voditi evidenciju informacija iz stavka 4., uključujući izvješće verifikatora, do kraja četvrte godine nakon godine u kojoj je deklaracija o CBAM-u podnesena ili je trebala biti podnesena.
6. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte o detaljnim pravilima povezanima s elementima metoda za izračun iz Priloga III., među ostalim za utvrđivanje granica sustava proizvodnih postupaka, faktora emisije, vrijednosti stvarnih emisija i zadanih vrijednosti za pojedino postrojenje i njihove primjene na pojedinačnu robu, te za utvrđivanje metoda za osiguravanje pouzdanosti podataka na temelju kojih se utvrđuju zadane vrijednosti, uključujući razinu detalja i provjeru podataka. Prema potrebi, tim se aktima predviđa da se zadane vrijednosti mogu prilagoditi određenim područjima, regijama ili zemljama kako bi se uzeli u obzir posebni objektivni čimbenici kao što su zemljopisni položaj, prirodni resursi, tržišni uvjeti, prevladavajući izvori energije ili industrijski procesi. Provedbeni akti temelje se na postojećem zakonodavstvu za verifikaciju emisija i podataka o djelatnostima za

postrojenja obuhvaćena Direktivom 2003/87/EZ, posebno na Provedbenoj uredbi (EU) 2018/2067.

7. Provedbeni akti iz stavka 6. donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

*Članak 8.
Verifikacija ugrađenih emisija*

1. Ovlašteni deklarant osigurava da ukupne ugrađene emisije deklarirane u deklaraciji o CBAM-u podnesenoj u skladu s člankom 6. verificira verifikator akreditiran u skladu s člankom 18., na temelju načela verifikacije utvrđenih u Prilogu V.
2. Za emisije ugrađene u robu proizvedenu u registriranim postrojenjima u trećoj zemlji u skladu s člankom 10. ovlašteni deklarant može se odlučiti koristiti verificiranim informacijama koje su mu otkrivene u skladu s člankom 10. stavkom 7. kako bi ispunio obvezu iz stavka 1.
3. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte o načelima verifikacije iz stavka 1. u pogledu mogućnosti izuzeća od obveze da verifikator posjeti postrojenje u kojem se proizvodi relevantna roba i obveze određivanja pragova za odlučivanje o tome jesu li pogrešna prikazivanja ili nesukladnosti značajni te o popratnoj dokumentaciji potrebnoj za izvješće o verifikaciji.

Provedbeni akti iz prvog podstavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

*Članak 9.
Cijena ugljika plaćena u zemlji podrijetla*

1. Ovlašteni deklarant može u svojoj deklaraciji o CBAM-u zatražiti da se smanji broj certifikata o CBAM-u koje treba predati kako bi se u obzir uzela cijena ugljika plaćena u zemlji podrijetla za deklarirane ugrađene emisije.
2. Ovlašteni deklarant dužan je voditi evidenciju o dokumentaciji, koju potvrđuje neovisna osoba i koja je potrebna kako bi se dokazalo da se na deklarirane ugrađene emisije primjenjivala cijena ugljika u zemlji podrijetla robe te voditi evidenciju dokaza o stvarnim plaćanjima za tu cijenu ugljika na koju nije trebalo primijeniti rabat na izvoz ni bilo kakav drugi oblik naknade pri izvozu.
3. Ovlašteni deklarant dužan je voditi evidenciju iz stavka 2. do kraja četvrte godine nakon godine u kojoj je deklaracija o CBAM-u podnesena ili je trebala biti podnesena.
4. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte kojima se utvrđuje metodologija za izračun smanjenja broja certifikata o CBAM-u koje treba predati u skladu sa stavkom 1., u pogledu konverzije cijene ugljika plaćene u stranoj valuti u EUR prema prosječnom godišnjem deviznom tečaju te u pogledu kvalifikacija neovisne osobe koja potvrđuje informacije i elemente dokaza o plaćenju cijeni ugljika i izostanku rabata na izvoz ili drugih oblika naknade pri izvozu koji se primjenjuju kako je navedeno u stavku 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

Članak 10.

Registracija operatora i postrojenja u trećim zemljama

1. Na zahtjev operatora postrojenja koje se nalazi u trećoj zemlji Komisija registrira informacije o tom operatoru i njegovu postrojenju u središnju bazu podataka iz članka 14. stavka 4.
2. Zahtjev za registraciju iz stavka 1. mora sadržavati sljedeće informacije koje se nakon registracije uvrstavaju u bazu podataka:
 - (a) ime, adresu i podatke za kontakt operatora;
 - (b) lokaciju svakog postrojenja, uključujući punu adresu i koordinate izražene u obliku zemljopisne dužine i širine sa šest decimala;
 - (c) glavnu gospodarsku djelatnost postrojenja u trećoj zemlji.
3. Komisija obavješćuje operatora o registraciji u bazi podataka. Registracija vrijedi pet godina od datuma obavješćivanja operatora postrojenja o registraciji.
4. Operator bez odgode obavješćuje Komisiju o svim promjenama informacija iz stavka 2. koje nastanu nakon registracije, a Komisija ažurira relevantne informacije.
5. Operator iz stavka 1. dužan je:
 - (a) utvrditi ugrađene emisije izračunane u skladu s metodama utvrđenima u Prilogu III., prema vrsti robe proizvedene u postrojenju iz stavka 1.;
 - (b) osigurati da ugrađene emisije iz točke (a) verificira verifikator akreditiran na temelju članka 18. u skladu s načelima verifikacije utvrđenima u Prilogu V.;
 - (c) čuvati primjerak izvješća verifikatora i evidenciju informacija potrebnih za izračun emisija ugrađenih u robu kako je utvrđeno u Prilogu IV. tijekom razdoblja od četiri godine nakon obavljanja verifikacije.
6. Evidencija iz stavka 5. točke (c) mora biti dovoljno detaljna kako bi se omogućila verifikacija u skladu sa stavkom 5. točkom (b) i kako bi se svakom nadležnom tijelu u skladu s člankom 19. stavkom 1. omogućilo preispitivanje deklaracije o CBAM-u koju je podnio ovlašten deklarant kojem su otkrivene relevantne informacije u skladu sa stavkom 8.
7. Operator može ovlaštenom deklarantu otkriti informacije o verifikaciji ugrađenih emisija iz stavka 5. Ovlašten deklarant ima pravo koristiti se tim otkrivenim informacijama kako bi ispunio obvezu iz članka 8.
8. Operator može u bilo kojem trenutku zatražiti da ga se izbriše iz baze podataka.

Poglavlje III. Nadležna tijela

Članak 11.

Nadležna tijela

1. Svaka država članica određuje nadležno tijelo za izvršavanje obveza na temelju ove Uredbe i o tome obavješćuje Komisiju.

Komisija stavlja državama članicama na raspolaganje popis svih nadležnih tijela i tu informaciju objavljuje u *Službenom listu Europske unije*.

2. Države članice zahtijevaju da nadležna tijela razmjenjuju sve informacije koje su bitne ili relevantne za izvršavanje njihovih zadaća i dužnosti.

*Članak 12.
Komisija*

Komisija pomaže nadležnim tijelima u izvršavanju njihovih obveza u skladu s ovom Uredbom i koordinira njihove aktivnosti.

*Članak 13.
Čuvanje poslovne tajne i otkrivanje informacija*

Sve informacije koje nadležno tijelo dobije u tijeku obavljanja svojih dužnosti, a koje su po svojoj prirodi povjerljive ili pružene u povjerenju, obuhvaćene su obvezom čuvanja poslovne tajne. Nadležno tijelo ne smije otkriti takve informacije bez izričite suglasnosti osobe ili tijela koje ih je dostavilo. Te se informacije mogu podijeliti s carinskim tijelima, Komisijom i Uredom europskog javnog tužitelja i s njima se mora postupati u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 515/97.

*Članak 14.
Nacionalni registri i središnja baza podataka*

1. Nadležno tijelo svake države članice uspostavlja nacionalni registar deklaratora ovlaštenih u toj državi članici u obliku standardizirane elektroničke baze podataka koja sadržava podatke o certifikatima o CBAM-u tih deklaratora i osigurava povjerljivost u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 13.
2. Baza podataka iz stavka 1. mora sadržavati račune s informacijama o svakom ovlaštenom deklarantu, odnosno:
 - (a) ime i podatke za kontakt ovlaštenog deklaranta;
 - (b) EORI broj ovlaštenog deklaranta;
 - (c) broj CBAM računa;
 - (d) broj, prodajnu cijenu, datume kad nadležno tijelo kupi, preda, ponovno kupi ili poništi certifikate o CBAM-u za svakog ovlaštenog deklaranta.
3. Informacije u bazi podataka iz stavka 2. povjerljive su.
4. Komisija uspostavlja središnju bazu podataka dostupnu javnosti koja sadržava imena, adrese i podatke za kontakt operatora te lokaciju postrojenja u trećim zemljama u skladu s člankom 10. stavkom 2. Operator može odlučiti da njegovo ime, adresa i podaci za kontakt ne budu dostupni javnosti.

*Članak 15.
Središnji administrator*

1. Komisija djeluje kao središnji administrator koji vodi neovisni dnevnik transakcija u koji se upisuju kupnja, posjedovanje, predaja, ponovna kupnja i poništenje certifikata o CBAM-u te osigurava koordinaciju nacionalnih registara.
2. Središnji administrator provodi provjere koje se temelje na procjeni rizika za transakcije upisane u nacionalnim registrima u okviru neovisnog dnevnika

transakcija kako bi se spriječile nepravilnosti pri kupnji, posjedovanju, predaji, ponovnoj kupnji i poništenju certifikata o CBAM-u.

3. Ako se u okviru provjera provedenih u skladu sa stavkom 2. utvrde nepravilnosti, Komisija obavješćuje predmetnu državu članicu ili države članice radi daljnje istrage kako bi se ispravile utvrđene nepravilnosti.

Članak 16.

Računi u nacionalnim registrima

1. Nadležno tijelo svakom ovlaštenom deklarantu dodjeljuje jedinstveni broj CBAM računa.
2. Svakom ovlaštenom deklarantu odobrava se pristup njegovu računu u registru.
3. Nadležno tijelo uspostavlja račun čim se izda ovlaštenje iz članka 17. stavka 1. i o tome obavješćuje ovlaštenog deklaranta.
4. Ako je ovlaštenu deklarant prestao obavljati svoju gospodarsku djelatnost ili mu je ovlaštenje opozvano, nadležno tijelo zatvara račun tog deklaranta.

Članak 17.

Ovlaštenje deklaranata

1. Nadležno tijelo ovlašćuje deklaranta koji podnosi zahtjev za ovlaštenje u skladu s člankom 5. stavkom 1. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) deklarant nije sudjelovao u teškim povredama ili ponovljenim povredama carinskog zakonodavstva, poreznih pravila i pravila o zlouporabi tržišta te nije sudjelovao u teškim kaznenim djelima povezanim sa svojim gospodarskim djelatnostima tijekom razdoblja od pet godina prije podnošenja zahtjeva;
 - (b) deklarant dokazuje svoju financijsku i operativnu sposobnost za ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Uredbe.
2. Ako nadležno tijelo utvrdi da uvjeti iz stavka 1. nisu ispunjeni ili ako podnositelj zahtjeva nije dostavio informacije iz članka 5. stavka 3., ovlaštenje se deklaranta odbija.
3. Ako nadležno tijelo odbije ovlastiti deklaranta, deklarant koji traži ovlaštenje može prije ulaganja žalbe na temelju nacionalnog zakonodavstva uputiti prigovor relevantnom tijelu, koje nacionalnom administratoru daje nalog za otvaranje računa ili obrazloženom odlukom potvrđuje odbijanje zahtjeva, u skladu s odredbama nacionalnog zakonodavstva koje imaju legitiman cilj sukladan s ovom Uredbom i koje su proporcionalne.
4. Odluka nadležnog tijela na temelju koje se deklarantu daje ovlaštenje mora sadržavati sljedeće informacije:
 - (a) ime i adresu ovlaštenog deklaranta;
 - (b) EORI broj ovlaštenog deklaranta;
 - (c) broj CBAM računa.
5. Ovlaštenu deklarant može u bilo kojem trenutku zatražiti opoziv svojeg ovlaštenja.

6. Nadležno tijelo zahtijeva jamstvo kako bi u skladu sa stavkom 1. ovlastilo deklaranta ako on nije imao poslovni nastan tijekom dvije financijske godine koje prethode godini u kojoj je podnesen zahtjev u skladu s člankom 5. stavkom 1.
Nadležno tijelo određuje da je iznos takvog jamstva najviši iznos vrijednosti certifikata o CBAM-u, prema procjeni nadležnog tijela, koje ovlaštenu deklarant mora predati u skladu s člankom 22.
7. Jamstvo se pruža u obliku bankovnog jamstva financijske institucije koja posluje u Uniji plativog na prvi zahtjev ili u drugom obliku jamstva kojim se daje jednakovrijedno osiguranje. Ako nadležno tijelo utvrdi da se pruženim jamstvom ne osigurava, ili ono više nije sigurno ni dostatno da bi se njime osigurao iznos CBAM obveza, zahtijeva od ovlaštenog deklaranta da prema vlastitom izboru pruži dodatno jamstvo ili zamijeni početno jamstvo novim jamstvom.
8. Nadležno tijelo vraća jamstvo odmah nakon 31. svibnja druge godine u kojoj je ovlaštenu deklarant predao certifikate o CBAM-u u skladu s člankom 22.
9. Nadležno tijelo opoziva ovlaštenje za deklaranta koji više ne ispunjava uvjete utvrđene u stavku 1. ili koji ne surađuje s tim tijelom.

*Članak 18.
Akreditacija verifikatora*

1. Svaka osoba akreditirana u skladu s Provedbenom uredbom (EU) 2018/2067 smatra se akreditiranim verifikatorom u skladu s ovom Uredbom.
2. Osim na temelju stavka 1., nacionalno akreditacijsko tijelo može na zahtjev akreditirati osobu kao verifikatora na temelju ove Uredbe, i to nakon provjere dokumentacije kojom se potvrđuje njegova sposobnost da primjenjuje načelo verifikacije iz Priloga V. radi izvršavanja obveza provjere ugrađenih emisija utvrđenih u člancima 8., 10. i 38.
3. Komisija je u skladu s člankom 28. ovlaštena donositi delegirane akte za akreditaciju iz stavka 2. kojima se utvrđuju uvjeti za provjeru i nadzor akreditiranih verifikatora, povlačenje akreditacije te uzajamno priznavanje i uzajamnu evaluaciju akreditacijskih tijela.

*Članak 19.
Preispitivanje deklaracija o CBAM-u*

1. Nadležno tijelo može preispitati deklaraciju o CBAM-u u roku koji završava četvrtom godinom nakon godine u kojoj je deklaracija trebala biti podnesena. Preispitivanje može podrazumijevati provjeru informacija navedenih u deklaraciji o CBAM-u na temelju informacija koje su u skladu s člankom 25. stavkom 2. priopćila carinska tijela i svih drugih relevantnih dokaza te na temelju svake revizije koja se smatra potrebnom, među ostalim u prostorijama ovlaštenog deklaranta.
2. Ako deklaracija o CBAM-u u skladu s člankom 6. nije podnesena, nadležno tijelo države članice u kojoj ovlaštenu deklarant ima poslovni nastan na temelju informacija kojima raspolaže procjenjuje obveze tog deklaranta u okviru CBAM-a te izračunava ukupni broj certifikata o CBAM-u koji se moraju predati najkasnije do 31. prosinca četvrte godine nakon godine u kojoj je deklaracija o CBAM-u trebala biti podnesena.
3. Ako nadležno tijelo utvrdi da je prijavljeni broj certifikata o CBAM-u koje treba predati netočan ili da nije podnesena nijedna deklaracija o CBAM-u u skladu sa

stavkom 2., prilagođava broj certifikata o CBAM-u koje je ovlaštenu deklarant dužan podnijeti. Nadležno tijelo obavješćuje ovlaštenog deklaranta o prilagodbi i od njega zahtijeva da u roku od mjesec dana preda dodatne certifikate o CBAM-u.

4. Primatelj obavijesti iz stavka 3. može podnijeti žalbu na obavijest. Primatelju obavijesti moraju se dostaviti informacije o postupku koji treba slijediti u slučaju žalbe.
5. Ako je predano više certifikata o CBAM-u nego što je bilo potrebno, nadležno tijelo ovlaštenom deklarantu bez odgode nadoknađuje vrijednost suvišno predanih certifikata o CBAM-u, izračunanu po prosječnoj cijeni koju je ovlaštenu deklarant platio za certifikate o CBAM-u tijekom godine uvoza.

Poglavlje IV. Certifikati o CBAM-u

Članak 20.

Prodaja certifikata o CBAM-u

1. Nadležno tijelo svake države članice prodaje certifikate o CBAM-u deklarantima ovlaštenima u toj državi članici po cijeni izračunanoj u skladu s člankom 21.
2. Nadležno tijelo mora osigurati da se svakom certifikatu o CBAM-u pri izradi dodijeli jedinstvena identifikacijska oznaka jedinice i u nacionalnom registru registrirati jedinstveni identifikacijski broj jedinice, cijenu i datum prodaje certifikata u računu ovlaštenog deklaranta koji ga kupuje.

Članak 21.

Cijena certifikata o CBAM-u

1. Komisija izračunava cijenu certifikata o CBAM-u kao prosječnu cijenu zaključnih cijena emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama na zajedničkoj dražbovnoj platformi u skladu s postupcima utvrđenima u Uredbi Komisije (EU) br. 1031/2010²⁶ za svaki kalendarski tjedan.

Za kalendarske tjedne u kojima na zajedničkoj dražbovnoj platformi nema planiranih dražbi, cijena certifikata o CBAM-u jednaka je prosječnoj cijeni zaključnih cijena emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama u posljednjem tjednu u kojem su se na zajedničkoj dražbovnoj platformi održavale dražbe.

2. Tu prosječnu cijenu Komisija objavljuje na svojim internetskim stranicama prvog radnog dana sljedećeg kalendarskog tjedna, a ona se primjenjuje od sljedećeg radnog dana do prvog radnog dana sljedećeg kalendarskog tjedna.
3. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte kako bi dodatno definirala metodologiju za izračun prosječne cijene certifikata o CBAM-u i praktične mehanizme za objavu cijene. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

²⁶ Uredba Komisije (EU) br. 1031/2010 od 12. studenoga 2010. o rasporedu, upravljanju i drugim aspektima dražbi emisijskih jedinica stakleničkih plinova prema Direktivi 2003/87/EZ (SL L 302, 18.11.2010., str. 1.).

Članak 22.

Predaja certifikata o CBAM-u

1. Do 31. svibnja svake godine ovlaštenu deklarant nadležnom tijelu predaje onoliko certifikata o CBAM-u koliko odgovara ugrađenim emisijama deklariranima u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (c) i verificiranim u skladu s člankom 8. za kalendarsku godinu koja prethodi predaji.
2. Za potrebe stavka 1. ovlaštenu deklarant osigurava da je potreban broj certifikata o CBAM-u dostupan na njegovu računu u nacionalnom registru. Nadalje, ovlaštenu deklarant osigurava da broj certifikata o CBAM-u na njegovu računu u nacionalnom registru na kraju svakog tromjesečja odgovara najmanje 80 % ugrađenih emisija, utvrđenih upućivanjem na zadane vrijednosti u skladu s metodama utvrđenima u Prilogu III., u ukupnoj količini robe koju je uvezao od početka kalendarske godine.
3. Ako nadležno tijelo utvrdi da broj certifikata o CBAM-u na računu ovlaštenog deklaranta nije usklađen s obvezama iz druge rečenice stavka 2., to tijelo obavješćuje o prilagodbi i zahtijeva da ovlaštenu deklarant u roku od mjesec dana preda dodatne certifikate o CBAM-u.
4. Primatelj obavijesti iz stavka 3. može podnijeti žalbu na obavijest. Primatelju obavijesti moraju se dostaviti informacije o postupku koji treba slijediti u slučaju žalbe.

Članak 23.

Ponovna kupnja certifikata o CBAM-u

1. Nadležno tijelo svake države članice, na zahtjev deklaranta ovlaštenog u toj državi članici, ponovno kupuje višak certifikata o CBAM-u preostao na računu deklaranta u nacionalnom registru nakon što su certifikati predani u skladu s člankom 22. Zahtjev za ponovnu kupnju podnosi se do 30. lipnja svake godine u kojoj su certifikati o CBAM-u predani.
2. Broj certifikata koji se mogu ponovno kupiti kako je navedeno u stavku 1. ograničen je na trećinu ukupnog broja certifikata o CBAM-u koje je ovlaštenu deklarant kupio tijekom prethodne kalendarske godine.
3. Cijena ponovne kupnje za svaki certifikat o CBAM-u jest cijena koju je ovlaštenu deklarant u trenutku kupnje platio za taj certifikat.

Članak 24.

Poništenje certifikata o CBAM-u

Do 30. lipnja svake godine nadležno tijelo svake države članice poništava sve certifikate o CBAM-u koji su kupljeni tijekom godine prije prethodne kalendarske godine i koji su ostali na računima koje u nacionalnom registru imaju deklaranti ovlaštenu u toj državi članici.

Poglavlje V.

Upravljanje robom na granici

Članak 25.

Postupci na granici pri uvozu robe

1. Carinska tijela ne smiju dopustiti uvoz robe osim ako je deklaranta ovlastilo nadležno tijelo najkasnije pri puštanju robe u slobodni promet.
2. Carinska tijela dužna su nadležnom tijelu države članice u kojoj je deklarant ovlašten redovito priopćavati informacije o robi deklariranoj za uvoz, uključujući EORI broj i broj CBAM računa deklaranta, osmeroznamenkastu oznaku KN robe, količinu, zemlju podrijetla, datum deklaracije i carinski postupak.
3. Carinska tijela provode provjere robe u skladu s člankom 46. Uredbe (EU) br. 952/2013, među ostalim osmeroznamenkaste oznake KN, količine i zemlje podrijetla uvezene robe. Komisija uvrštava rizike povezane s CBAM-om u zajedničke kriterije i standarde za rizike u skladu s člankom 50. Uredbe (EU) br. 952/2013.
4. Carinska tijela mogu u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 952/2013 nadležnom tijelu države članice u kojoj je deklarant ovlašten priopćiti povjerljive informacije koje su carinska tijela dobila u tijeku obavljanja svojih dužnosti ili koje su pružene u povjerenju. Nadležna tijela država članica postupaju s tim informacijama i razmjenjuju ih u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 515/97.
5. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte kojima se utvrđuju informacije, raspored i sredstva priopćavanja informacija u skladu sa stavkom 2. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

Poglavlje VI.

Izvršenje

Članak 26.

Kazne

1. Ovlašteni deklarant koji do 31. svibnja svake godine ne preda onoliko certifikata o CBAM-u koliko odgovara emisijama ugrađenima u robu uvezenu tijekom prethodne godine podliježe kazni koja je jednaka kazni za prekomjerne emisije utvrđenoj u članku 16. stavku 3. Direktive 2003/87/EZ, uvećanoj u skladu s člankom 16. stavkom 4. te Direktive, i to u godini uvoza robe za svaki certifikat o CBAM-u koji je ovlašteni deklarant trebao predati.
2. Svaka osoba osim ovlaštenog deklaranta koja unese robu na carinsko područje Unije, a pritom ne preda certifikat o CBAM-u u skladu s ovom Uredbom, podliježe kazni iz stavka 1. u godini unosa robe za svaki certifikat o CBAM-u koji je ta osoba trebala predati.
3. Plaćanje kazne ni u kojem slučaju ne oslobađa ovlaštenog deklaranta od obveze da u određenoj godini nadležnom tijelu države članice u kojoj je deklarant ovlašten preda preostale certifikate o CBAM-u.

4. Ako nadležno tijelo utvrdi da ovlaštenu deklarant nije ispunio obvezu predaje certifikata o CBAM-u kako je navedena u stavku 1. ili da je osoba unijela robu na carinsko područje Unije kako je navedeno u stavku 2., nadležno tijelo određuje kaznu i obavješćuje ovlaštenog deklaranta ili, u slučaju iz stavka 2., predmetnu osobu o sljedećem:
 - (a) zaključku nadležnog tijela da ovlaštenu deklarant ili osoba ne ispunjavaju obvezu predaje certifikata o CBAM-u za određenu godinu;
 - (b) razlozima za svoj zaključak;
 - (c) iznosu kazne određene ovlaštenom deklarantu ili osobi;
 - (d) datumu dospijeca kazne;
 - (e) radnjama za koje nadležno tijelo smatra da bi ih ovlaštenu deklarant ili osoba trebali poduzeti kako bi ispunili svoju obvezu na temelju točke (a), ovisno o činjenicama i okolnostima slučaja; i
 - (f) pravu ovlaštenog deklaranta ili osobe da na temelju nacionalnih pravila podnesu žalbu.
5. Osim kazni iz stavka 2. države članice mogu u skladu sa svojim nacionalnim pravilima primijeniti administrativne ili kaznene sankcije za nepoštovanje zakonodavstva o CBAM-u. Te sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 27.
Izbjegavanje mjera

1. U skladu s ovim člankom Komisija poduzima mjere na temelju relevantnih i objektivnih podataka kako bi reagirala na praksu izbjegavanja odredbi ove Uredbe.
2. Primjeri prakse izbjegavanja mjera uključuju situacije povezane s robom obuhvaćenom područjem primjene ove Uredbe u kojima se promjena strukture trgovine ne temelji na dostatnom valjanom ili ekonomski opravdanom razlogu, nego na pokušaju da se izbjegn timer obveze utvrđene u ovoj Uredbi i podrazumijevaju zamjenu te robe neznatno izmijenjenim proizvodima koji nisu uvršteni na popis robe u Prilogu I., ali pripadaju sektoru obuhvaćenom područjem primjene ove Uredbe.
3. Država članica ili bilo koja strana koja je zahvaćena ili je imala koristi od situacija opisanih u stavku 2. može obavijestiti Komisiju ako se tijekom razdoblja od dva mjeseca u odnosu na isto razdoblje prethodne godine suoči sa znatnim smanjenjem opsega uvezene robe obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe i povećanjem opsega uvoza neznatno izmijenjenih proizvoda koji nisu uvršteni na popis robe u Prilogu I. Komisija je dužna kontinuirano pratiti svaku znatnu promjenu strukture trgovine robom i neznatno izmijenjenim proizvodima na razini Unije.
4. U obavijesti iz stavka 3. moraju se navesti razlozi na kojima se ta obavijest temelji te ona mora sadržavati relevantne podatke i statističke podatke o robi i proizvodima iz stavka 2.
5. Ako Komisija, uzimajući u obzir relevantne podatke, izvješća i statističke podatke, među ostalim ako ih dostave carinska tijela država članica, ima dovoljno razloga smatrati da okolnosti iz stavka 3. postoje u jednoj ili više država članica, ovlaštena je donositi delegirane akte u skladu s člankom 28. kako bi se dopunilo područje

primjene ove Uredbe i obuhvatili neznatno izmijenjeni proizvodi radi sprečavanja izbjegavanja mjera.

Poglavlje VII.

Izvršavanje delegiranja ovlasti i postupak odbora

Članak 28.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji u skladu s uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 2. stavaka 10. i 11., članka 18. stavka 3. i članka 27. stavka 5. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 2. stavaka 10. i 11., članka 18. stavka 3. i članka 27. stavka 5.
4. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
5. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
6. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
7. Delegirani akt donesen na temelju članka 2. stavaka 10. i 11., članka 18. stavka 3. i članka 27. stavka 5. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 29.

Izvršavanje provedbenih ovlasti Komisije

1. Komisiji pomaže Odbor za CBAM. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Poglavlje VIII. Izvrješćivanje i preispitivanje

Članak 30.

Preispitivanje i izvrješćivanje koje provodi Komisija

1. Komisija prikuplja informacije potrebne za proširenje područja primjene ove Uredbe na neizravne emisije i robu osim onih navedenih u Prilogu I. te izrađuje metode za izračun ugrađenih emisija na temelju metoda za mjerenje ekološkog otiska.
2. Prije isteka prijelaznog razdoblja Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o primjeni ove Uredbe. Konkretno, izvješće mora sadržavati procjenu mogućnosti da se područje primjene ugrađenih emisija dodatno proširi na neizravne emisije i drugu robu koja je izložena riziku od istjecanja ugljika osim robe koja je već obuhvaćena ovom Uredbom, te procjenu sustava upravljanja. Izvješće mora sadržavati i procjenu mogućnosti da se područje primjene dodatno proširi na ugrađene emisije usluga prijevoza, kao i na robu na nižim razinama lanca vrijednosti i usluge koje bi u budućnosti mogle biti izložene riziku od istjecanja ugljika.
3. Izvrješću Komisije prema potrebi se prilaže zakonodavni prijedlog.

Poglavlje IX.

Koordinacija s besplatnom dodjelom emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama

Članak 31.

Besplatna dodjela emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama i obveza predaje certifikata o CBAM-u

1. Certifikati o CBAM-u koje treba predati u skladu s člankom 22. prilagođavaju se kako bi odražavali opseg u kojem se emisijske jedinice u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijskim jedinicama u skladu s člankom 10.a Direktive 2003/87/EZ besplatno dodjeljuju postrojenjima koja unutar Unije proizvode robu navedenu u Prilogu I.
2. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte kojima se utvrđuje metodologija izračuna za smanjenje iz stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

Poglavlje X. Prijelazne odredbe

Članak 32.

Područje primjene

Tijekom prijelaznog razdoblja ove Uredbe CBAM mehanizam primjenjuje se kao obveza izvrješćivanja kako je utvrđena u člancima od 33. do 35.

Članak 33.

Uvoz robe

1. Deklarant koji uvozi robu dužan je ispuniti obvezu izvješćivanja iz članka 35.
2. Carinska tijela obavješćuju deklaranta o obvezi iz stavka 1. najkasnije u trenutku puštanja te robe u slobodni promet.
3. U okviru mehanizma nadzora uspostavljenog u skladu s člankom 56. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 952/2013 carinska tijela nadležnom tijelu države članice uvoza priopćavaju informacije o uvezenoj robi, među ostalim o prerađenim proizvodima dobivenima postupkom vanjske proizvodnje. Ti podaci uključuju EORI broj deklaranta, osmeroznamenkastu oznaku KN, količinu, zemlju podrijetla i deklaranta robe, datum deklaracije i carinski postupak.

Članak 34.

Obveza izvješćivanja za određene carinske postupke

1. Za prerađenu robu dobivenu postupkom unutarnje proizvodnje iz članka 256. Uredbe (EU) br. 952/2013 obveza izvješćivanja iz članka 33. stavka 1. odnosi se na robu navedenu u Prilogu I. ovoj Uredbi koja je stavljena u postupak unutarnje proizvodnje, čak i ako prerađeni proizvod nije naveden u tom Prilogu.
2. Obveza izvješćivanja ne primjenjuje se na uvoz:
 - (a) prerađenih proizvoda dobivenih postupkom vanjske proizvodnje iz članka 259. Uredbe (EU) br. 952/2013;
 - (b) uvezene robe koja se smatra vraćenom robom u skladu s člankom 203. Uredbe (EU) br. 952/2013.

Članak 35.

Obveza izvješćivanja

1. Za svako tromjesečje kalendarske godine svaki deklarant nadležnom tijelu države članice uvoza ili, ako je roba uvezena u više država članica, nadležnom tijelu države članice po izboru deklaranta podnosi izvješće („CBAM izvješće”) koje mora sadržavati informacije o robi uvezenoj tijekom tog tromjesečja, i to najkasnije jedan mjesec nakon kraja svakog tromjesečja.
2. CBAM izvješće mora sadržavati sljedeće informacije:
 - (a) ukupnu količinu svake vrste robe za svako postrojenje koje proizvodi robu u zemlji podrijetla, izraženo u megavatsatima za električnu energiju i u tonama za drugu robu;
 - (b) stvarne ukupne ugrađene emisije, izražene u tonama emisija CO₂e po megavatsatu električne energije ili za drugu robu u tonama emisija CO₂e po toni svake vrste robe, izračunane u skladu s metodom utvrđenom u Prilogu III.;
 - (c) stvarne ukupne ugrađene neizravne emisije, izražene u tonama emisija CO₂e po toni svake vrste druge robe osim električne energije, izračunane u skladu s metodom utvrđenom u provedbenom aktu iz stavka 6.;
 - (d) cijenu ugljika koja se plaća u zemlji podrijetla za emisije ugrađene u uvezenu robu, na koju se ne primjenjuje rabat na izvoz ni drugi oblik naknade pri izvozu.

3. Nadležno tijelo priopćava Komisiji informacije iz stavka 2. najkasnije dva mjeseca nakon kraja tromjesečja obuhvaćenog izvješćem.
4. Nadležno tijelo određuje proporcionalnu i odvratajuću kaznu za deklarante koji ne podnesu CBAM izvješće.
5. Ako nadležno tijelo utvrdi da deklarant nije ispunio obvezu podnošenja CBAM izvješća kako je navedeno u stavku 1., nadležno tijelo određuje kaznu i obavješćuje deklaranta o sljedećem:
 - (a) zaključku nadležnog tijela da deklarant ne ispunjava obvezu podnošenja izvješća za određeno tromjesečje;
 - (b) razlozima za svoj zaključak;
 - (c) iznosu kazne određene deklarantu;
 - (d) datumu dospijeca kazne;
 - (e) radnjama za koje nadležno tijelo smatra da bi ih deklarant trebao poduzeti kako bi ispunio svoju obvezu na temelju točke (a), ovisno o činjenicama i okolnostima slučaja; i
 - (f) pravu deklaranta da na temelju nacionalnih pravila podnese žalbu.
6. Komisija je ovlaštena donositi provedbene akte o informacijama o kojima se izvješćuje, postupcima za priopćavanje informacija iz stavka 3. i konverziji cijene ugljika plaćene u stranoj valuti u EUR prema prosječnom godišnjem tečaju. Komisija je ovlaštena donositi i provedbene akte radi detaljnijeg definiranja elemenata koji su potrebni za metodu za izračun utvrđenu u Prilogu III., među ostalim za utvrđivanje granica sustava proizvodnih postupaka, faktora emisije, vrijednosti stvarnih emisija za pojedino postrojenje i njihove primjene na pojedinačnu robu, te za utvrđivanje metoda za osiguravanje pouzdanosti podataka, uključujući razinu detalja i provjeru podataka. Komisija je isto ovlaštena donositi provedbene akte kako bi se izradile metode za izračun neizravnih emisija ugrađenih u uvezenu robu.
7. Provedbeni akti iz prvog podstavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 29. stavka 2.

Poglavlje XI. Završne odredbe

Članak 36.

Stupanje na snagu

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Primjenjuje se od 1. siječnja 2023.
3. Odstupajući od stavka 2.:
 - (a) članci od 32. do 34. primjenjuju se do 31. prosinca 2025.;
 - (b) članak 35. primjenjuje se do 28. veljače 2026.;
 - (c) članci 5. i 17. primjenjuju se od 1. rujna 2025.;
 - (d) članci 4., 6., 7., 8., 9., 14., 15., 16., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. i 31. primjenjuju se od 1. siječnja 2026.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.
Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 1.1. Naslov prijedloga/inicijative
- 1.2. Predmetna područja politike u strukturi ABM/ABB
- 1.3. Vrsta prijedloga/inicijative
- 1.4. Ciljevi
- 1.5. Osnova prijedloga/inicijative
- 1.6. Trajanje i financijski učinak
- 1.7. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

- 2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja
- 2.2. Sustav upravljanja i kontrole
- 2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak
- 3.2. Procijenjeni učinak na rashode
 - 3.2.1. *Sažetak procijenjenog učinka na rashode*
 - 3.2.2. *Procijenjeni učinak na odobrena sredstva za poslovanje*
 - 3.2.3. *Procijenjeni učinak na administrativna odobrena sredstva*
 - 3.2.4. *Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom*
 - 3.2.5. *Doprinos trećih strana*
- 3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama.

1.2. Predmetna područja politike

Klimatska politika.

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

novo djelovanje

novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja²⁷

produženje postojećeg djelovanja

spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

S obzirom na veće klimatske ambicije EU-a, glavni je cilj uvođenja CBAM-a borba protiv klimatskih promjena smanjenjem emisija stakleničkih plinova u EU-u i svijetu.

1.4.2. Posebni ciljevi

Posebni cilj

Glavni cilj borbe protiv klimatskih promjena detaljnije je opisan u okviru više posebnih ciljeva, a to su:

i. smanjenje rizika od istjecanja ugljika u okviru povećanja ambicija EU-a;

ii. doprinos pružanju stabilnog i sigurnog okvira politike za ulaganja u tehnologije s niskim ili nultim razinama emisija ugljika;

iii. poduzimanje mjera kako bi se na domaću proizvodnju i uvoz primjenjivala slična razina određivanja cijene ugljika;

iv. poticanje proizvođača u trećim zemljama koji izvoze u EU da uvedu tehnologije s niskim razinama emisija ugljika;

v. osiguravanje da mjera bude djelotvorna i smanjenje rizika od njezina izbjegavanja, čime se osigurava okolišni integritet;

vi. osiguravanje proporcionalnog administrativnog opterećenja za poduzeća i javna tijela pri primjeni mjere.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

²⁷

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

Predviđa se da će se uvođenjem CBAM-a smanjiti emisije stakleničkih plinova u sektorima obuhvaćenima CBAM-om u EU 27 i ostatku svijeta. Očekuje se i da će se CBAM-om smanjiti rizici od istjecanja ugljika, čime će se postupno zamijeniti besplatna dodjela emisijskih jedinica u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama.

Kad je riječ o učincima na gospodarstvo, modeliranje upućuje na to da bi uvođenje CBAM-a i drugih mjera potrebnih za ostvarenje većih klimatskih ambicija EU-a moglo dovesti do smanjenja BDP-a u EU 27 u rasponu od 0,22 % do 0,23 % u 2030. Učinak je na ulaganja neznatan. Kad je riječ o potrošnji, čini se da CBAM ima nešto negativniji učinak u odnosu na scenarij u kojem su klimatske ambicije veće, a CBAM ne postoji.

Uvođenje CBAM-a dovodi do smanjenja uvoza u EU 27 jer se njime djelotvorno smanjuje istjecanje ugljika. Općenito su učinci CBAM-a na društvo ograničeni.

Očekuju se administrativni učinci na nacionalna tijela i poduzeća. Sveukupno, očekuje se da će troškovi usklađivanja za poduzeća i tijela biti veliki, ali proporcionalni i izvedivi s obzirom na koristi te mjere za okoliš.

Iako ostvarenje prihoda nije cilj CBAM-a, očekuje se da će se njegovom provedbom ostvariti dodatni prihodi, koji se za 2030. procjenjuju na više od 2,1 milijardi EUR.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Ciljevi	Pokazatelji	Alati za mjerenje/izvori podataka
Smanjenje emisija stakleničkih plinova	<ul style="list-style-type: none"> - razina emisija u EU-u - razina emisija u svijetu 	<ul style="list-style-type: none"> - statistički podaci o emisijama - statistički podaci sektora
Poticanje čistih proizvodnih postupaka u trećim zemljama	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj stvarnih emisija za sektore u kojima se primjenjuje CBAM u trećim zemljama 	<ul style="list-style-type: none"> - razina emisija koju su dokazali proizvođači iz trećih zemalja na koje se primjenjuje CBAM
Sprečavanje istjecanja ugljika	<ul style="list-style-type: none"> - kao prethodno navedeni pokazatelji emisija stakleničkih plinova - razina emisija u EU-u u odnosu na razinu emisija u svijetu - trgovinski tokovi u sektorima u kojima se primjenjuje CBAM - silazni trgovinski tokovi 	<ul style="list-style-type: none"> - statistički podaci o emisijama - statistički podaci o trgovini - statistički podaci sektora
Osiguravanje dosljednosti politikama EU-a	<ul style="list-style-type: none"> - cijena uvoznih certifikata u skladu s cijenom u sustavu EU-a za trgovanje emisijama 	<ul style="list-style-type: none"> - statistički podaci tijela sustava EU-a za trgovanje emisijama i CBAM-a
Ograničavanje administrativnog	<ul style="list-style-type: none"> - pravodobno postupanje u pogledu izvršenja CBAM-a (npr. 	<ul style="list-style-type: none"> - povratne informacije industrije i javnih

opterećenja	mogući postupak usklađivanja) – učestalost ažuriranja cijena u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama – provjere stvarne razine emisija koje provodi izvoznik	tijela odgovornih za provedbu CBAM-a – broj članova osoblja potrebnih za upravljanje CBAM-om
--------------------	---	---

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*

Uvođenje CBAM-a očekuje se 2023. Pojednostavnjeni sustav programa CBAM postojat će prvih nekoliko godina od stupanja na snagu. Točnije, primjenjivat će se prijelazno razdoblje kako bi se olakšalo neometano uvođenje CBAM-a i kako bi se trgovcima i uvoznicima omogućila prilagodba. Pojednostavnjenja uključuju postupke koji se primjenjuju na granici pri uvozu robe i primjenu zadanih vrijednosti za određivanje obveze CBAM-a.

1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Razlozi za djelovanje na europskoj razini (*ex ante*) Smanjenje emisija stakleničkih plinova u osnovi je prekogranično pitanje koje zahtijeva najdjelotvornije moguće mjere. EU kao nadnacionalna organizacija u dobrom je položaju za uspostavu djelotvorne klimatske politike u EU-u, kao što je to učinila sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama.

Na razini EU-a već postoji usklađena cijena ugljika. Riječ je o cijeni koja proizlazi iz sustava EU-a za trgovanje emisijama za sektore obuhvaćene tim sustavom. Ti su sektori energetske intenzivni i podložni su međunarodnom tržišnom natjecanju. Kako bi jedinstveno tržište dobro funkcioniralo kad EU poveća svoje klimatske ambicije, ključno je stvoriti jednake uvjete za relevantne sektore na unutarnjem tržištu. To se djelotvorno može ostvariti samo poduzimanjem mjera na razini EU-a. Svaka inicijativa mora se provesti tako da se uvoznicima, bez obzira na zemlju podrijetla i ulaznu ili odredišnu luku u EU-u, pruže ujednačeni uvjeti i poticaji za smanjenje emisija stakleničkih plinova kakve imaju domaći proizvođači.

Istovjetnost politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na unutarnjem tržištu EU-a i politike određivanja cijene ugljika koja se primjenjuje na uvoz može se ostvariti samo poduzimanjem mjera na razini Unije.

Očekivana dodana vrijednost Unije (*ex post*) Usporedno sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama, smanjenje emisija stakleničkih plinova i zaštita od rizika od istjecanja ugljika na jedinstvenom tržištu EU-a mogu se najprikladnije uspostaviti na razini EU-a. Osim toga, administrativni troškovi mogu se najučinkovitije smanjiti tako da se uspostave dosljedna pravila za cijelo jedinstveno tržište, čime se dodatno naglašava dodana vrijednost intervencije na razini EU-a.

Dodana vrijednost poduzimanja mjera u pogledu CBAM-a na razini EU-a dokazana je u okviru javnog savjetovanja. Dionici se posebno slažu da je CBAM na razini EU-a potreban zbog postojećih razlika u ambicijama između EU-a i ostatka svijeta te

kako bi se poduprlo globalno djelovanje u području klime. Nadalje, imajući u vidu položaj EU-a u međunarodnoj trgovini, uvođenje CBAM-a na razini EU-a poslužit će kao mogući primjer koji treba slijediti, a time će se ostvariti snažan okolišni učinak na međunarodne klimatske ambicije.

To znači da je, ako na globalnoj razini ne postoje jednako ambiciozne politike, za ostvarenje cilja smanjenja emisija i klimatske neutralnosti neophodno djelovanje Europske unije.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

CBAM je novi mehanizam. Najpoželjnija opcija u procjeni učinka temelji se na sustavu EU-a za trgovanje emisijama i njome se nastoje reproducirati neke od njegovih značajki.

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

U međuinstitucijskom sporazumu od 16. prosinca 2020., potpisanom u kontekstu pregovora, Europski parlament, Vijeće i Komisija dogovorili su se da će „[i]nstitucije [...] raditi na uvođenju dostatnih novih vlastitih sredstava kako bi se pokrio iznos koji odgovara očekivanim rashodima povezanima s vraćanjem” instrumenta NextGenerationEU²⁸. U okviru dobivenog ovlaštenja Komisija je bila pozvana da u prvoj polovini 2021. iznese prijedlog CBAM-a kako bi se on mogao uvesti najkasnije do 1. siječnja 2023.

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Troškovi provedbe CBAM-a financirat će se iz proračuna EU-a.

²⁸ Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava (SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.).

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

Ograničeno trajanje

- na snazi od [DD/MM]GGGG do [DD/MM]GGGG
- financijski učinak od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za preuzete obveze i od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za plaćanje

× Neograničeno trajanje

- provedba s razdobljem uspostave od 1. siječnja 2023.,
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja²⁹

✓ Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije
- putem izvršnih agencija.

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Neizravno upravljanje povjerenjem zadaća izvršenja proračuna:

- trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile
- međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe
- tijelima javnog prava
- tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva
- tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva
- osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.
- *Ako je navedeno više načina upravljanja, potrebno je pojasniti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

²⁹ Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Komisija će osigurati uspostavu mehanizama za praćenje i evaluaciju funkcioniranja CBAM-a imajući u vidu glavne ciljeve politike. S obzirom na to da je CBAM jedan od prijedloga politike u okviru paketa za ostvarivanje cilja od 55 %, praćenje i evaluacija mogli bi se provoditi u skladu s drugim politikama paketa.

Administrativni sustav trebalo bi ocijeniti nakon prve godine rada kako bi se uočili potencijalni problemi kad je riječ o upravljanju i mogućim poboljšanjima. Nadalje, kad bude dostupno više podataka, Komisija će preispitati i područje primjene CBAM-a kako bi ispitala mogućnost njegova proširenja na emisije iz dodatnih sektora i na nižim razinama lanca vrijednosti. U tu je svrhu potrebno pratiti učinak CBAM-a na sektore koji su ušli u uži izbor.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Sustav sličan sustavu EU-a za trgovanje emisijama koji se temelji na nacionalnim nadležnim tijelima omogućuje brzu provedbu CBAM-a. Nadalje, u okviru ograničenih funkcija, konkretno u pogledu IT-a, koje se izvršavaju na središnjoj razini trebalo bi osigurati suradnju i sudjelovanje u provedbi CBAM-a.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Predloženi CBAM temeljit će se na sustavu deklaracija, što podrazumijeva rizik od nedeklariranja ili pogrešnog deklariranja.

Kako bi se smanjio rizik nedeklariranja, u okviru sustava zahtijeva se da se prije uvoza robe obuhvaćene područjem primjene Uredbe zatraži ovlaštenje. Za provedbu tog pravila bit će zadužena nacionalna carinska tijela koja robu neće puštati u slobodan promet sve dok deklarant ne dobije ovlaštenje u skladu s ovom Uredbom.

Kako bi se smanjio rizik od pogrešnog deklariranja, uspostaviti će se sustav revizije kriterija za procjenu rizika te nasumične revizije i kazne koje su dovoljno stroge da budu odvraćajuće. Revizija će se provoditi i na razini deklaracija o CBAM-u na kojoj će za nju biti zadužena nacionalna tijela i na razini uvoznih deklaracija na kojoj će je provoditi carinska tijela.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Nacionalna tijela bit će zadužena za provjeru odvija li se pravilno primjena CBAM-a, a posebno predaja certifikata o CBAM-u i prikupljanje sredstava. Kako bi provjere bile troškovno učinkovite, primjenjivat će se sustav upravljanja rizicima.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevara.

Financijske interese Unije trebalo bi zaštititi proporcionalnim mjerama tijekom cjelokupnog ciklusa rashoda, uključujući sprečavanje, otkrivanje i ispitivanje nepravilnosti, povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, administrativne i financijske sankcije.

Ovlašteni deklarant koji do 31. svibnja svake godine ne preda onoliko certifikata o CBAM-u koliko odgovara emisijama ugrađenima u robu uvezenu tijekom prethodne godine ili nacionalnom nadležnom tijelu dostavi lažne informacije o stvarnim emisijama kako bi se prema njemu povoljnije postupalo, smatra se odgovornim za plaćanje kazne.

Iznos kazne temeljit će se na kaznama u sustavu EU-a za trgovanje emisijama. Plaćanje kazne ne oslobađa ovlaštenog deklaranta od obveze predaje preostalih certifikata o CBAM-u nacionalnom nadležnom tijelu.

U slučaju ponovljenih prekršaja, nacionalno nadležno tijelo može odlučiti obustaviti račun deklaranta.

Dodatne pojedinosti o primjeni kazni navest će se u provedbenim aktima.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ¹	zemalja EFTA-e ²	zemalja kandidatkinja ³	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
7	20 01 02 01	nedif.	NE	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
3	09.20.YY – Mehanizam za prilagodbu ugljika na granicama	dif.	NE	NE	NE	NE

¹ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

² EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

³ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni učinak na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta) trenutačne cijene

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Broj	3 Prirodni resursi i okoliš
---	-------------	-----------------------------

Glavna uprava: TAXUD						2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO
• Odobrena sredstva za poslovanje												
Proračunska linija ¹	Obveze	(1a)	1,3	2,25	2,45		1,8	1,65	1,55			11,1
	Plaćanja	(2a)	1,3	2,25	2,45		1,8	1,65	1,55			11,1
UKUPNA odobrena sredstva za GU TAXUD	Obveze	= 1a	1,3	2,25	2,45		1,8	1,65	1,55			11,1
	Plaćanja	= 2a	1,3	2,25	2,45		1,8	1,65	1,55			11,1

¹ Prema službenoj proračunskoj nomenklaturi.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7	„Administrativni rashodi”
---	----------	---------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta) trenutačne cijene

		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO VFO za razdoblje 2021.–2027.
Glavna uprava: TAXUD							
• Ljudski resursi		1,064	1,216	1,216	1,216	0,912	5,624
• Ostali administrativni rashodi – misije							
UKUPNO GU TAXUD	Odobrena sredstva	1,064	1,216	1,216	1,216	0,912	5,624

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	1,064	1,216	1,216	1,216	0,912	5,624
---	-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta) trenutačne cijene

		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	UKUPNO VFO za razdoblje 2021.–2027.
UKUPNA odobrena sredstva	Obveze	3,114	2,566	2,416	2,316	1,712	12,124

iz NASLOVA 1.–7. višegodišnjeg financijskog okvira	Plaćanja	3,114	2,566	2,416	2,316	1,712	12,124
--	----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

3.2.2. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva Komisije

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2021.	Godina 2022.	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi			1,064	1,216	1,216	1,216	0,912	5,624
Ostali administrativni rashodi								
Međubroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira			1,064	1,216	1,216	1,216	0,912	5,624

Izvan NASLOVA 7.¹ of the multiannual financial framework								
Ljudski resursi								
Ostali administrativni rashodi								
Međubroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira								

UKUPNO			1,064	1,216	1,216	1,216	0,912	5,624
---------------	--	--	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

¹ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

3.2.2.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)						
20 01 02 01 (sjedište i predstavništva Komisije)	7	8	8	8	6	6
20 01 02 03 (delegacije)						
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)						
01 01 01 11 (izravno istraživanje)						
Druge proračunske linije (navesti)						
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)¹						
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice”)						
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)						
XX 01 xx yy zz²	– u sjedištima					
	– u delegacijama					
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)						
01 01 01 12 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)						
Druge proračunske linije (navesti)						
UKUPNO	7	8	8	8	6	6

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	Uredbom o CBAM-u od Komisije se zahtijeva da nakon njezina donošenja donese nekoliko delegiranih i provedbenih akata. Osoblje Komisije trebat će zadužiti za preispitivanje i procjenu funkcioniranja sustava CBAM-a te uvođenje informacijskog sustava.
Vanjsko osoblje	

¹ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

² U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

3.2.3. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

Prijedlog/inicijativa u skladu je s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom.

Prijedlog/inicijativa iziskuje reprogramiranje relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta fleksibilnosti ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira¹.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.

Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:

na vlastita sredstva

na ostale prihode

navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska linija prihoda:	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative							
		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.
Članak		0	0	0	1,510	1,660	1,810	1,960	2,100
.....									

Napomena: u prijelaznom razdoblju od 2023. do 2025. ne očekuje se da će se ostvariti prihodi u okviru CBAM-a.

Tijekom konačne faze, odnosno od 2026., godišnji prihodi u okviru CBAM-a ovisit će o stupnju postupnog ukidanja besplatne dodjele emisijskih jedinica i odgovarajućem postupnom uvođenju mjere na granici.

Očekuje se da će 2030. ukupni godišnji prihodi samo od mjere na granici iznositi 2,1 milijardi EUR, odnosno 7 milijardi EUR od dodatne prodaje na dražbi.

Za razne namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Navesti metodu izračuna učinka na prihode.

Za procjenu prihoda ostvarenih u okviru CBAM-a upotrijebljen je model GEM-E3 Zajedničkog istraživačkog centra.

¹ Vidjeti članke 12. i 13. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2093/2020 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.

Bruxelles, 14.7.2021.
COM(2021) 564 final

ANNEXES 1 to 5

PRILOZI

UREDBI EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi mehanizma za prilagodbu ugljika na granicama

{SEC(2021) 564 final} - {SWD(2021) 643 final} - {SWD(2021) 644 final} -
{SWD(2021) 647 final}

PRILOG I.
Popis robe i stakleničkih plinova

1. U svrhu identifikacije robe ova se Uredba primjenjuje na robu iz sljedećih sektora koja je trenutačno obuhvaćena oznakama kombinirane nomenklature („KN”) navedenima u nastavku, a riječ je o oznakama iz Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2658/87 (¹).
2. Za potrebe ove Uredbe staklenički plinovi koji se odnose na robu iz sektora s popisa (u nastavku) navedeni su u nastavku za svaku vrstu robe.

Cement

Oznaka KN	Staklenički plin
2523 10 00 – Cement u obliku klinkera	ugljičkov dioksid
2523 21 00 – Bijeli cement, neovisno je li umjetno obojan ili ne	ugljičkov dioksid
2523 29 00 – Portland-cement, ostalo	ugljičkov dioksid
2523 90 00 – Ostali hidraulični cementi	ugljičkov dioksid

Električna energija

Oznaka KN	Staklenički plin
2716 00 00 – Električna energija	ugljičkov dioksid

Gnojiva

Oznaka KN	Staklenički plin
2808 00 00 – Dušična kiselina; sulfodušične kiseline	ugljičkov dioksid i dušikov oksid
2814 – Amonijak, bezvodni ili u vodenoj otopini	ugljičkov dioksid
2834 21 00 – Nitrati kalija	ugljičkov dioksid i dušikov oksid
3102 – Dušična gnojiva, mineralna ili kemijska	ugljičkov dioksid i dušikov oksid
3105 – Mineralna ili kemijska gnojiva koja sadrže dva ili tri gnojiva elementa – dušik, fosfor i kalij; ostala gnojiva; roba iz ovog poglavlja u obliku tableta ili u sličnim oblicima ili u pakiranjima bruto mase ne veće od 10 kg - osim: 3105 60 00 – Mineralna ili kemijska gnojiva koja sadrže dva gnojiva elementa – fosfor i kalij	ugljičkov dioksid i dušikov oksid

¹ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 256, 7.9.1987., str. 1.).

Željezo i čelik

Oznaka KN	Staklenički plin
72 – Željezo i čelik osim: 7202 – Feroslitine 7204 – Željezni otpaci i lomljevina; otpadni ingoti za pretaljivanje, od željeza ili čelika	ugljikov dioksid
7301 – Žmurje (talpe) od željeza ili čelika, neovisno o tome jesu li bušene, probijene ili izrađene spajanjem elemenata ili ne; zavareni profili od željeza ili čelika	ugljikov dioksid
7302 – Dijelovi za izgradnju željezničkih i tramvajskih kolosijeka od željeza ili čelika: tračnice, tračnice vodilice i ozubljene tračnice, skretnički jezičci, skretnička srca, skretničko polužje i drugi dijelovi skretnica, pragovi, vezice, klizni jastuci, stezni klinovi, podložne ploče, elastične pritiskalice, uporne pločice, spojne motke i drugi dijelovi posebno konstruirani za spajanje i pričvršćivanje tračnica	ugljikov dioksid
7303 00 – Cijevi i šuplji profili od lijevanog željeza	ugljikov dioksid
7304 – Cijevi i šuplji profili, bešavni, od željeza (osim od lijevanog željeza) ili čelika	ugljikov dioksid
7305 – Ostale cijevi (na primjer, zavarene, zakovane ili zatvorene na sličan način), kružnog poprečnog presjeka, vanjskog promjera većeg od 406,4 mm, od željeza ili čelika	ugljikov dioksid
7306 – Ostale cijevi i šuplji profili (na primjer, s otvorenim spojevima ili zavareni, zakovani ili zatvoreni na sličan način), od željeza ili čelika	ugljikov dioksid
7307 – Pribor za cijevi (na primjer, spojnice, koljena, kolčaci), od željeza ili čelika	ugljikov dioksid
7308 – Konstrukcije (isključujući montažne zgrade iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (na primjer, mostovi i sekcije mostova, vrata prijevodnica (splavnica), tornjevi, rešetkasti stupovi, krovovi, kosturi krovišta, vrata i prozori te okviri za njih, pragovi za vrata, kapci, ograde, potporni stupovi i stupovi), od željeza ili čelika; ploče, šipke, profili, cijevi i slično, pripremljeni za uporabu u konstrukcijama, od željeza ili čelika	ugljikov dioksid
7309 – Rezervoari, cisterne, bačve i slični spremnici za bilo koji materijal (osim za stlačene ili ukapljene plinove), od željeza ili čelika,	ugljikov dioksid

obujma većeg od 300 l, neovisno imaju li oblogu ili toplinsku izolaciju ili ne, ali neopremljeni mehaničkim ni toplinskim uređajima	
7310 – Rezervoari, cisterne, burad, bačve, kante, limenke i slični spremnici, za bilo koji materijal (osim za stlačene ili ukapljene plinove), od željeza ili čelika, obujma ne većeg od 300 l, neovisno jesu li obloženi ili toplinski izolirani ili ne, ali neopremljeni mehaničkim ni toplinskim uređajima	ugljikov dioksid
7311 – Spremnici za stlačene ili ukapljene plinove, od željeza ili čelika	ugljikov dioksid

Aluminij

Oznaka KN	Staklenički plin
7601 – Aluminij u sirovim oblicima	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7603 – Prah i luskice, od aluminija	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7604 – Šipke i profili od aluminija	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7605 – Žica od aluminija	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7606 – Ploče, limovi i trake, od aluminija, debljine veće od 0,20 mm	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7607 – Folije od aluminija (neovisno jesu li tiskane ili s podlogom od papira, kartona, plastičnih masa ili sličnih materijala ili ne) debljine (ne računajući podlogu) ne veće od 0,20 mm	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7608 – Cijevi od aluminija	ugljikov dioksid i perfluorougljici
7609 00 00 – Pribor za cijevi od aluminija (na primjer, spojnice, koljena, kolčaci)	ugljikov dioksid i perfluorougljici

PRILOG II.
Zemlje i državna područja izvan područja primjene ove Uredbe

1. ODJELJAK A – ZEMLJE I DRŽAVNA PODRUČJA IZVAN PODRUČJA PRIMJENE OVE UREDBE

Ova se Uredba ne primjenjuje na robu podrijetlom iz sljedećih zemalja:

- Island,
- Lihtenštajn,
- Norveška,
- Švicarska.

Ova se Uredba ne primjenjuje na robu podrijetlom sa sljedećih državnih područja:

- Büsingen,
- Heligoland,
- Livigno,
- Ceuta,
- Melilla.

2. ODJELJAK B – ZEMLJE I DRŽAVNA PODRUČJA IZVAN PODRUČJA PRIMJENE OVE UREDBE U POGLEDU UVOZA ELEKTRIČNE ENERGIJE NA CARINSKO PODRUČJE UNIJE

[Trenutačno prazno]

PRILOG III.
Metode za izračun ugrađenih emisija

1. DEFINICIJE

Za potrebe ovog Priloga i Priloga IV. primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „jednostavna roba” znači roba proizvedena u proizvodnom postupku za koji su potrebni isključivo ulazni materijali i goriva s nultim ugrađenim emisijama;
- (b) „složena roba” znači roba za koju je u proizvodni postupak potrebno unijeti drugu jednostavnu robu;
- (c) „specifične ugrađene emisije” znači ugrađene emisije jedne tone robe, izražene u tonama emisija ekvivalenta ugljikova dioksida CO₂e po toni robe;
- (d) „faktor emisije CO₂” znači ponderirani prosjek intenziteta CO₂ električne energije proizvedene iz fosilnih goriva na nekom zemljopisnom području. Faktor emisije CO₂ dobiva se dijeljenjem podataka o emisijama CO₂ za energetski sektor s bruto proizvodnjom električne energije iz fosilnih goriva. Izražava se u tonama CO₂ po megavatsatu;
- (e) „ugovor o kupnji energije” znači ugovor na temelju kojeg osoba ugovara kupnju električne energije izravno od proizvođača električne energije;
- (f) „operator prijenosnog sustava” znači operator kako je definiran u članku 2. stavku 35. Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

2. UTVRĐIVANJE STVARNIH IZRAVNIH UGRAĐENIH EMISIJA ZA JEDNOSTAVNU ROBU

Za utvrđivanje specifičnih stvarnih ugrađenih emisija za jednostavnu robu proizvedenu u određenom postrojenju uzimaju se u obzir samo izravne emisije. U tu se svrhu treba primijeniti sljedeća jednadžba:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g}{AL_g}$$

pri čemu SEE_g znači specifične ugrađene emisije robe *g* izražene u CO₂e po toni, AttrEm_g znači pripisane emisije robe *g*, a AL_g je razina aktivnosti robe. Razina aktivnosti podrazumijeva količinu robe proizvedene u tom postrojenju u izvještajnom razdoblju.

„Pripisane emisije” znači dio izravnih emisija postrojenja tijekom izvještajnog razdoblja koje nastaju u proizvodnom postupku u kojem se proizvodi roba *g* kad se primjenjuju granice sustava u postupku definirane provedbenim aktima donesenima u skladu s člankom 7. stavkom 6. Pripisane emisije izračunavaju se upotrebom sljedeće jednadžbe:

$$AttrEm_g = DirEm$$

² Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

pri čemu DirEm znači izravne emisije koje nastaju u proizvodnom postupku, izražene u tonama CO₂e, unutar granica sustava iz provedbenog akta u skladu s člankom 7. stavkom 6.

3. UTVRĐIVANJE STVARNIH IZRAVNIH UGRAĐENIH EMISIJA ZA SLOŽENU ROBU

Za utvrđivanje specifičnih stvarnih ugrađenih emisija za složenu robu proizvedenu u određenom postrojenju uzimaju se u obzir samo izravne emisije. U tom se slučaju treba primijeniti sljedeća jednadžba:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g + EE_{ImpMat}}{AL_g}$$

pri čemu AttrEm_g znači pripisane emisije robe *g*, a AL_g razina aktivnosti robe, odnosno količina robe proizvedene u tom postrojenju u izvještajnom razdoblju, dok EE_{ImpMat} znači ugrađene emisije ulaznih materijala (prekursori) potrošenih u proizvodnom postupku. U obzir se uzimaju samo ulazni materijali koji su navedeni kao relevantni za granice sustava u proizvodnom postupku kako su navedene u provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 7. stavkom 6. Relevantne emisije EE_{ImpMat} izračunavaju se na sljedeći način:

$$EE_{ImpMat} = \sum_{i=1}^n M_i \cdot SEE_i$$

pri čemu je M_i masa ulaznog materijala *i* koji se upotrebljava u proizvodnom postupku, a SEE_i su njegove specifične ugrađene emisije za ulazni materijal. Za SEE_i operator postrojenja primjenjuje vrijednost emisija koje proizlaze iz postrojenja u kojem je ulazni materijal proizveden, pod uvjetom da se podaci tog postrojenja mogu na odgovarajući način izmjeriti.

4. UTVRĐIVANJE ZADANIH VRIJEDNOSTI IZ ČLANKA 7. STAVAKA 2. I 3.

Ako se stvarni podaci o praćenju koji se odnose na izravne emisije u skladu s točkama 2. i 3. ne mogu dostaviti na odgovarajući način, primjenjuje se zadana vrijednost.

Kako bi se utvrdile zadane vrijednosti, za utvrđivanje ugrađenih emisija moraju se upotrijebiti samo stvarne vrijednosti. Ako ne postoje stvarni podaci, mogu se upotrijebiti vrijednosti iz literature. Prije nego što se prikupe podaci potrebni za utvrđivanje relevantnih zadanih vrijednosti za svaku vrstu robe navedenu u Prilogu I, Komisija objavljuje smjernice o pristupu koji se primjenjuje kako bi se provela korekcija za otpadne plinove ili stakleničke plinove upotrijebljene kao ulazni materijal u postupku. Zadane vrijednosti utvrđuju se na temelju najboljih dostupnih podataka. Te se vrijednosti redovito revidiraju u okviru provedbenih akata na temelju najnovijih i najpouzdanijih informacija, među ostalim na temelju informacija koje je dostavila treća zemlja ili skupina trećih zemalja.

4.1. Zadane vrijednosti iz članka 7. stavka 2.

Kad ovlaštenu deklarant ne može na odgovarajući način utvrditi stvarne emisije, primjenjuju se zadane vrijednosti. Te se vrijednosti utvrđuju prema prosječnom intenzitetu emisija svake zemlje izvoznice i za svaku vrstu robe navedenu u Prilogu I., osim električne energije, uvećanom za maržu koja će se utvrditi u provedbenim aktima ove Uredbe. Ako se pouzdani podaci za zemlju izvoznicu ne mogu primijeniti na određenu vrstu robe, zadane vrijednosti temelje se na prosječnom intenzitetu emisija 10 % postrojenja EU-a s najlošijim rezultatima za tu vrstu robe.

4.2. Zadane vrijednosti za uvezenu električnu energiju iz članka 7. stavka 3.

Zadane vrijednosti za uvezenu električnu energiju utvrđuju se na temelju specifičnih zadanih vrijednosti za treću zemlju, skupinu trećih zemalja ili regiju u trećoj zemlji ili, ako te vrijednosti nisu dostupne, na temelju zadanih vrijednosti EU-a za sličnu proizvodnju električne energije u EU-u, u skladu s točkom 4.2.2.

4.2.1. Specifične zadane vrijednosti za treću zemlju, skupinu trećih zemalja ili regiju u trećoj zemlji

Specifične zadane vrijednosti temelje se na najboljim podacima dostupnima Komisiji kojima se utvrđuje prosječni faktor emisije CO₂ u tonama CO₂ po megavatsatu izvora za određivanje cijena u trećoj zemlji, skupini trećih zemalja ili regiji u trećoj zemlji.

Ako su za treću zemlju, skupinu trećih zemalja ili regiju u trećoj zemlji utvrđene specifične zadane vrijednosti, a električna se energija uvozi iz druge treće zemlje ili druge regije u treću zemlju ili drugu skupinu trećih zemalja ili regiju u trećoj zemlji radi ponovnog izvoza u Uniju, ista se zadana vrijednost ne smije upotrebljavati.

4.2.2. Alternativne zadane vrijednosti

Ako za treću zemlju, skupinu trećih zemalja ili regiju u trećoj zemlji nije utvrđena specifična zadana vrijednost, zadana je vrijednost za električnu energiju faktor emisije CO₂ u EU-u, izražen u tonama CO₂ po megavatsatu. To znači ponderirani prosjek intenziteta CO₂ električne energije proizvedene iz fosilnih goriva u EU-u. Ponder odražava kombinaciju proizvodnje iz fosilnih goriva u EU-u. Faktor CO₂ dobiva se dijeljenjem podataka o emisijama CO₂ za energetska industrija s bruto proizvodnjom električne energije iz fosilnih goriva po megavatsatu.

Ako ovlaštene deklaranti robe podrijetlom iz treće zemlje ili skupine trećih zemalja koje u velikoj mjeri razmjenjuju električnu energiju s EU-om mogu, na temelju pouzdanih podataka, dokazati da je prosječni faktor emisije CO₂ izvora za određivanje cijene u toj trećoj zemlji ili skupini trećih zemalja niži od onog u EU-u ili niži od specifične zadane vrijednosti, za tu se zemlju ili skupinu zemalja na temelju tog prosječnog faktora emisije CO₂e utvrđuje alternativna zadana vrijednost.

Ako su za treću zemlju, regiju u trećoj zemlji ili skupinu trećih zemalja ili regija u trećim zemljama definirane alternativne zadane vrijednosti, a električna se energija uvozi iz druge treće zemlje ili druge regije u trećoj zemlji ili druge skupine trećih zemalja ili regija u trećim zemljama u treću zemlju na koju se primjenjuje ta alternativna zadana vrijednost, ista se zadana vrijednost ne smije upotrebljavati.

5. UVJETI ZA PRIMJENU STVARNIH EMISIJA UGRAĐENIH U ELEKTRIČNU ENERGIJU

Ovlašteni deklarant može zatražiti da se za izračun iz članka 7. stavka 3. umjesto zadanih vrijednosti primjenjuju stvarne ugrađene emisije ako su ispunjeni sljedeći kumulativni kriteriji:

- (a) ovlaštene deklarant sklopio je ugovor o kupnji energije s proizvođačem električne energije koji se nalazi u trećoj zemlji, i to za količinu električne energije koja je jednaka iznosu za koji se traži primjena specifične vrijednosti;
- (b) postrojenje koje proizvodi električnu energiju izravno je povezano s prijenosnim sustavom EU-a ili se može dokazati da u vrijeme izvoza nije bilo fizičkog zagušenja mreže ni u jednoj točki mreže između postrojenja i prijenosnog sustava EU-a;

- (c) svi nadležni operatori prijenosnih sustava u zemlji podrijetla, zemlji odredišta i, ako je relevantno, svakoj trećoj zemlji provoza za dodijeljeni interkonekcijski kapacitet jamčeno su imenovali količinu električne energije jednaku električnoj energiji za koju se traži primjena stvarnih ugrađenih emisija, a imenovani kapacitet i proizvodnja električne energije u postrojenju iz točke (b) odnose se na isto vremensko razdoblje koje ne smije biti dulje od jednog sata;
- (d) ispunjavanje navedenih kriterija potvrđuje akreditirani verifikator. Verifikatoru se dostavljaju barem mjesečna privremena izvješća u kojima se opisuje kako su navedeni kriteriji ispunjeni.

6. PRILAGODBA ZADANIH VRIJEDNOSTI NA TEMELJU ZNAČAJKI SPECIFIČNIH ZA REGIJU

Zadane vrijednosti mogu se prilagoditi određenim područjima, odnosno regijama zemalja u kojima prevladavaju specifične značajke u smislu objektivnih čimbenika kao što su zemljopisni položaj, prirodni resursi, tržišni uvjeti, kombinacija izvora energije ili industrijska proizvodnja. Ako su podaci prilagođeni tim lokalnim značajkama dostupni i ako se na temelju njih mogu definirati preciznije zadane vrijednosti, one se mogu upotrijebiti umjesto zadanih vrijednosti na temelju postrojenja EU-a.

Ako deklaranti za robu podrijetlom iz treće zemlje ili skupine trećih zemalja mogu, na temelju pouzdanih podataka, dokazati da su alternativne prilagodbe zadanih vrijednosti s obzirom na značajke specifične za regiju niže od zadanih vrijednosti koje je utvrdila Komisija, mogu se upotrijebiti alternativne zadane vrijednosti.

PRILOG IV.

Knjigovodstveni zahtjevi za podatke koji se upotrebljavaju za izračun ugrađenih emisija

1. MINIMALNI OPSEG PODATAKA KOJE OVLAŠTENI DEKLARANT TREBA ČUVATI ZA UVEZENU ROBU:

1. podaci na temelju kojih se identificira ovlaštenu deklarant:
 - (a) ime;
 - (b) jedinstvena identifikacijska oznaka koju dodjeljuje nadležno nacionalno tijelo;
2. podaci o uvezenoj robi:
 - (a) vrsta i količina svake vrste robe;
 - (b) zemlja podrijetla;
 - (c) stvarne emisije ili zadane vrijednosti.

2. MINIMALNI OPSEG PODATAKA KOJE OVLAŠTENI DEKLARANT TREBA ČUVATI ZA EMISIJE UGRAĐENE U UVEZENU ROBU NA TEMELJU STVARNIH EMISIJA

Za svaku vrstu robe na koju se primjenjuje ova Uredba potrebno je čuvati sljedeće dodatne podatke:

- (a) identifikaciju postrojenja u kojem je roba proizvedena;
- (b) podatke za kontakt operatora postrojenja u kojem je roba proizvedena;
- (c) izvješće o verifikaciji emisija s podacima o ugrađenim emisijama za svaku vrstu deklarirane robe kako je utvrđeno u Prilogu V.;
- (d) specifične ugrađene emisije robe.

PRILOG V.
Načela verifikacije i sadržaj izvješća o verifikaciji

1. NAČELA VERIFIKACIJE

Sljedeća načela primjenjuju se na verifikacije koje se zahtijevaju u skladu s člankom 8.:

- (a) verifikatori provode verifikacije uz stručni skepticizam;
- (b) izvješće o emisijama smatra se verificiranim i prikladnim za svoju namjenu samo ako verifikator uz razumno jamstvo utvrdi da izvješće ne sadržava značajna pogrešna prikazivanja i značajne neusklađenosti u odnosu na pravila za izračun iz Priloga III.;
- (c) verifikator je dužan obilaziti postrojenja, osim ako su ispunjeni specifični kriteriji za izuzeće od obilaska postrojenja;
- (d) verifikator se pri donošenju odluke o tome jesu li pogrešna prikazivanja ili neusklađenosti značajni koristi pragovima koji su navedeni u provedbenim aktima donesenima u skladu s člankom 8.

U slučaju parametara za koje nisu definirani takvi pragovi, verifikator stručnom prosudbom utvrđuje trebaju li se pogrešna prikazivanja, pojedinačno ili zajedno s drugim pogrešnim prikazivanjima, smatrati značajnima, uzimajući pritom u obzir njihovu veličinu i prirodu, odnosno mogu li utjecati na način na koji se predviđeni korisnici, posebno nadležna nacionalna tijela, koriste tim izvješćem.

2. SADRŽAJ IZVJEŠĆA O VERIFIKACIJI

Izvješće o verifikaciji mora sadržavati barem sljedeće informacije:

- (a) identifikaciju postrojenja u kojem je roba proizvedena;
- (b) podatke za kontakt operatora postrojenja u kojem je roba proizvedena;
- (c) primjenjivo izvještajno razdoblje;
- (d) ime i podatke za kontakt verifikatora;
- (e) identifikacijsku oznaku akreditacije, naziv tijela za akreditaciju;
- (f) datum obilaska postrojenja, ako je primjenjivo, ili razloge zbog kojih obilazak postrojenja nije proveden;
- (g) količine svake vrste deklarirane robe koja je proizvedena u izvještajnom razdoblju;
- (h) izravne emisije iz postrojenja tijekom izvještajnog razdoblja;
- (i) opis načina na koji se emisije postrojenja pripisuju različitim vrstama robe;
- (j) kvantitativne informacije o robi, emisijama i energetske tokovima koji nisu povezani s tom robom;
- (k) u slučaju složene robe:
 - i. količine upotrijebljenih ulaznih materijala (prekursori);
 - ii. specifične ugrađene emisije;
 - iii. ako se upotrebljavaju stvarne emisije: identifikaciju postrojenja u kojem je ulazni materijal proizveden i stvarne emisije koje nastaju tijekom proizvodnje tog materijala.

- (l) izjavu o verifikacijskom mišljenju;
- (m) informacije o značajnim pogrešnim prikazivanjima koja su utvrđena, a nisu ispravljena, ako je primjenjivo;
- (n) informacije o neusklađenostima s pravilima za izračun iz Priloga III., ako je primjenjivo.